

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Lohjan kaupungin kuntaliitostutkimus: Karjalohja ja Nummi-Pusula

Sinervo, Jaakko
Jaalama, Juha

2015 Laurea Lohja

Laurea-ammattikorkeakoulu
Lohja

Lohjan kaupungin kuntaliitostutkimus: Karjalohja ja Nummi-Pusula

Sinervo, Jaakko
Jaalama, Juha
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi (AMK)
Opinnäytetyö
Syyskuu, 2015

Jaakko Sinervo ja Juha Jaalama

Lohjan kaupungin kuntaliitostutkimus: Karjalohja ja Nummi-Pusula

Vuosi	2015	Sivumäärä	104
-------	------	-----------	-----

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada kuntalaisilta mielipiteitä tapahtuneeseen liitokseen, ja saada tieto siitä, miten liitos on vaikuttanut heidän elämäänsä. Toimeksiantajana tutkimukselle toimi Lohjan kaupunki, joka halusi tietää, kuinka uusien alueiden asukkaat ovat kokeineet kuntaliitoksen. Työn tavoitteena oli antaa tutkimuksen pohjalta Lohjan kaupungille kehitysideoita, jotta uudet kuntalaiset tuntisivat olevansa osa uutta Lohjaa.

Työn teoreettinen viitekehys koostuu asukastyytyväisyydestä, asukaskokemuksesta ja kunta-identiteetistä, kunnan palveluista, vaikuttamisesta sekä viestinnästä. Opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kyselylomakkeessa oli sekä avoimia kysymyksiä että monivalintakysymyksiä. Avoimet kysymykset täydensivät ja antoivat lisätietoa monivalintakysymyksille.

Kysely toteutettiin lähettämällä kyselylomake 20 %:lle täysi-ikäisistä karjalohjalaisista ja nummipusulalaisista. Yhteensä kyselyitä lähetettiin 1160, joista karjalohjalaisia oli 230, nummilaisia 570 ja pusulalaisia 360. Nummi-Pusula oli jaettu Nummeen ja Pusulaan, koska Nummen ja Pusulan sisäinen identiteetti on niin vahva. Kyselyyn vastasi yhteensä 291 vastaajaa ja vastausprosentti oli 25 %.

Tulosten mukaan yleinen mielipide kuntaliitoksesta Lohjan kanssa oli kielteinen. Osa vastaajista oli ymmärtänyt liitoksen pakollisuuden, mutta osa vastaajista kyseenalaisti liitoksesta haetut säästöt. Vastaajat kokivat, että yhteistyötä Lohjan kanssa kaivataan lisää. Liitoskuntalaiset toivovat, että kaikkia alueita kehitettäisiin tasapuolisesti. Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista voisi tiedottaa selvemmin, jotta he tietäisivät, mitä kautta päätöksiin voi vaikuttaa. Yleisesti vastaajat toivoivat, että kaupunki käyttäisi muitakin tiedotuskanavia kuin internetiä. Kuntaliitoksesta on kulunut vasta hyvin lyhyt aika, joten tunnesidettä Lohjaan ei ole ehtinyt vielä syntyä. Tämän vuoksi liitoskuntien oma identiteetti on säilynyt vahvana.

Vastauksista voitiin tulkita, että asukkailla on huoli tulevaisuudesta. Huolestuneisuutta aiheuttaa palveluiden säilyminen liitoskuntien alueella. Kuntaliitossopimuksissa on kirjaus, jonka mukaan palveluverkko säilyy liitoskuntien alueella kolmen vuoden ajan yhdistymisestä. Kysely toteutettiin kaksi vuotta liitosten jälkeen, joten palveluverkkolupausten olisi pitänyt vielä olla voimassa.

Kehitysehdotuksia Lohjan kaupungille annoimme, että kaupunki toimittaisi vuosikertomuksen kirjastoihin. Kaupunki voisi myös lähettää kuntalaisille vuosittain pienen selostuksen kaupungin vuoden tärkeimmistä päätöksistä ja tapahtumista. Lisäksi kunnan virkamiehet voisivat jalkautua liitoskuntien alueella. Tällöin kaupunki tulisi lähemmäksi uusia kuntalaisia.

Asiasanat: kuntaliitos, asukastyytyväisyys, kuntaidentiteetti, viestintä, vaikutusmahdollisuudet.

Jaakko Sinervo and Juha Jaalama

The city of Lohja municipal merger research: Karjalohja and Nummi-Pusula

Year	2015	Pages	104
------	------	-------	-----

The objective of our thesis is to measure how satisfied inhabitants of Karjalohja and Nummi-Pusula are with municipal merger with city of Lohja. The thesis was commissioned by city of Lohja, which wanted to know how the merger had been experienced by inhabitants of Karjalohja and Nummi-Pusula. The purpose of this research was to give the city of Lohja development ideas how to integrate new inhabitants to be part of the new Lohja.

The theoretical framework was based on themes of our research. Research themes were including inhabitant satisfaction, municipal identity, municipal services, inhabitant's possibilities to influence and municipal communication. Quantitative research methodology were used, as well as open and multiple choice questions. Open questions were designed to give more insight to multiple choice questions.

The questionnaires were sent to 20 % of the inhabitants over 18 years old of Karjalohja and Nummi-Pusula. Nummi-Pusula was divided into two areas: Nummi and Pusula, because inhabitants of Nummi-Pusula identify themselves according to which side of Nummi-Pusula they live. Questionnaires were sent to 1160 inhabitants, split between the areas numerically: Karjalohja: 230, Nummi: 570, Pusula: 360. 291 persons responded and the response percentage was 25 %.

The outcome of the research was that inhabitants are dissatisfied with the merger. Some of the inhabitants understood the inevitability of the merger but there were some who questioned the savings supposedly resulting from the merger. The respondents said that they want more cooperation with city of Lohja. The inhabitants wish that Lohja develops all its areas equally and not only the city center. The inhabitants did not feel that they could influence the decisions of the city hall. Most of the respondents did not even know how they could influence those decisions. Inhabitants wish better communication from the city of Lohja. The communication channels should be other than only the internet. Inhabitants' municipal identity has not changed. The inhabitants still identify themselves as inhabitants of Karjalohja, Nummi or Pusula rather than inhabitants of Lohja.

In conclusion, the inhabitants' greatest fear was concern of the future. The services in Karjalohja and Nummi-Pusula are about to move to closer to the city center of Lohja. In the municipal merger contract, it was stated that the service network should remain the same for the next three years from the date of the merger. The research was carried out two years after the merger, therefore the service network should have remained the same.

Suggested development ideas were that the city of Lohja could distribute the annual report into libraries. Additionally, the city of Lohja could send fact sheet to each inhabitant with information regarding all the important decision what have made during the year. In addition, city officials could visit the merger areas. Therefore, the city of Lohja would come closer to the inhabitants.

Keywords: municipal merger, satisfactory, identity, services, possibilities to influence, communication.

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Kuntaliitokset Suomessa	9
2.1	Yleisesti kuntaliitoksista	9
2.2	Karjalohjan liittyminen Lohjaan.....	11
2.3	Nummi-Pusulan liittyminen Lohjaan	13
2.4	Sammatin kuntaliitostutkimus Lohjan kanssa	15
3	Asukastyytyväisyys kunnissa	16
3.1	Asukaskokemus	17
3.2	Kuntaidentiteetti	18
4	Kunnan toiminnot	18
4.1	Kunta palveluiden järjestäjänä	18
4.1.1	Lohjan palvelut 2012	20
4.1.2	Karjalohjan palvelut 2012	23
4.1.3	Nummi-Pusulan palvelut 2012.....	24
4.2	Vaikuttamismahdollisuudet.....	25
4.2.1	Vaikuttamismahdollisuudet yleisesti.....	25
4.2.2	Kuntalaisen vaikuttamismahdollisuudet kunnassa ja kuntaliitoksessa ..	26
4.3	Viestintä	29
4.3.1	Kunnan viestintä	29
4.3.2	Viestintä kuntaliitoksissa	32
5	Tutkimusmenetelmät.....	33
5.1	Otantatutkimus	34
5.2	Asukastyytyväisyyden mittaaminen	34
5.3	Tutkimuksen suunnittelu.....	35
5.4	Tutkimuksen toteutus	36
5.5	Teoreettisen viitekehyksen linkittyminen tutkimukseen.....	37
6	Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kuntaliitostutkimuksen tulokset	38
6.1	Taustatiedot	38
6.2	Kuntaidentiteetti	40
6.3	Asukkaiden kokemus kuntaliitoksesta	42
6.4	Asukasdemokratia	50
6.5	Kuntaliitoksen vaikutus asuinalueeseen	52
6.6	Palvelut	55
6.7	Odotukset kuntaliitoksesta	61
6.8	Kuntaliitoksen positiiviset ja negatiiviset muutokset	63
6.9	Kehitysideat	67
6.10	Mielipide kuntaliitoksesta ja sen toteutuksesta	70
6.11	Lohjalaisuus	73

7	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	76
7.1	Reliabiliteetti	76
7.2	Validiteetti	77
8	Johtopäätökset	78
	Lähteet	82
	Kuvat	85
	Kuviot	86
	Taulukot	87
	Liitteet	88

1 Johdanto

Kuntaliitos tarkoittaa kahden tai useamman kunnan liittymistä yhteen. Kuntaliitoksen taustalla on kuntien halu vastata tulevaisuuden haasteisiin vahvemmin yhdessä uutena kuntana. Kuntaliitoksella tavoitellaan parempaa palveluverkon rakentumista ja kuntien kilpailukyvyyn parantamista. Kuntaliitokset ovat hyvin ajankohtainen aihe, sillä liitoksia on tapahtunut vuosien 2007-2015 aikana 71 kappaletta. (Suomen kuntaliitto 2015a.) Kuntaliitosten määrän taustalla on kuntajakolaki, jota valmisteltiin 2009. Kuntajakolain sisältöä muokattiin, ja nimi muutettiin kuntarakennelainsi 2013. Kuntarakennelainsa kunnilla on velvollisuus osallistua kuntaliitostaselvityksiin. (Suomen kuntaliitto 2015b.)

Karjalohja ja Nummi-Pusula liitettiin Lohjan kaupunkiin 2013. Nyt kaksi vuotta kuntaliitoksen jälkeen selvitämme, kuinka tyytyväisiä uudet kuntalaiset ovat olleet liitokseen. Lohjan kaupungin hallintojohtaja Hanna-Maria Grandell tilasi Lohjan Laurea-ammattikorkeakoulun Yrityslabralta kuntaliitostutkimuksen, joka toteutettaisiin tammikuussa 2015. Lohjan kaupunki teetti samantyyllisen tutkimuksen Sammatin kuntaliitoksesta Lohjaan vuonna 2013. Sen toteuttivat opiskelijat Anna Saarinen ja Jonna Einesalo. Sammatin kunta liittyi Lohjaan 2009.

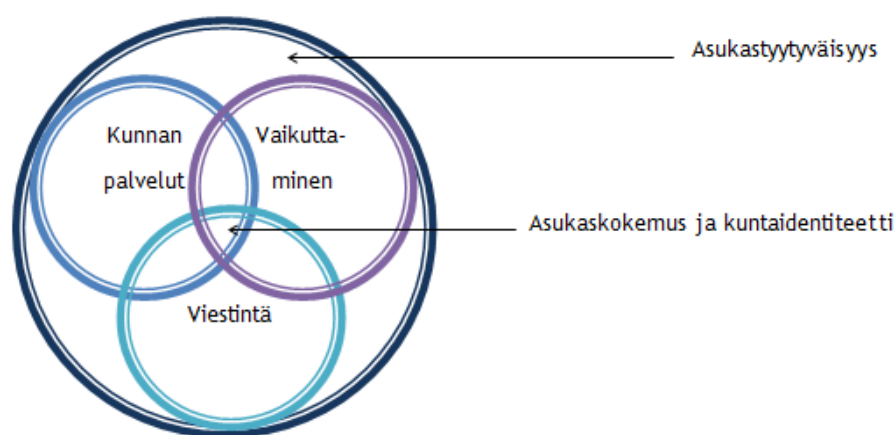
Tutkimuksen tarkoituksena on saada kuntalaisilta mielipiteitä tapahtuneeseen liitokseen, ja saada tieto siitä, miten liitos on vaikuttanut heidän elämäänsä. Lohjan kaupunki voi hyödyntää tutkimuksesta saatuja tietoja niin, että se voisi huomioida paremmin liitosalueensa tulevaisuudessa. Työmme tavoitteena on antaa Lohjan kaupungille kehitysideoita tutkimuksen pohjalta, jotta uudet kuntalaiset tuntuivat olevansa osa uutta Lohjaa. Käytimme Sammattitutkimuksen kyselylomaketta pohjana, kun suunnittelimme omaa lomakettamme. Muokasimme kyselylomaketta soveltumaan Karjalohjan ja Nummi-Pusulan tilanteisiin. Emme voineet muokata kysymyksiä kovinkaan paljon, sillä tulosten tuli olla vertailukelpoisia Sammattitutkimuksen kanssa. Jaalamalle aihe on hyvin henkilökohtainen, sillä hän on kotoisin Nummi-Pusulasta ja tarkemmin vanhan Pusulan alueelta. Hän haluaa verrata omia tuntemuksia muiden nummipusulalaisten tuntemuksiin. Sen sijaan Sinervo haluaa saada tietoa kuntaliitoksen toteutuksesta ja sen herättämistä tuntemuksista, sillä hänen kotipaikkakuntaansa Nastolaa ollaan liittämässä Lahden kaupunkiin.

H. Grandellin (hallintojohtajan haastattelu, 26.2.2015) mukaan kuntaliitostutkimuksella annetaan kuntalaisille mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Lähidemokratiassa pyritään antamaan kaikille mahdollisuus vaikuttaa asioihin, jolloin jokaisen mielipiteellä on merkitystä. Tutkimuksella selvitetään asukkaiden mielipide ja tyytyväisyys kuntaliitokseen. Asukkailla tutkimus on yksi vaikutuskanava muiden joukossa. Tutkimuksen tarkoituksena on antaa kaupungille luotettavaa ja monipuolista tietoa kuntalaisten suhtautumisesta kuntaliitokseen ja sen

tarkoituksena on saada kuntalaisilta erilaisia kehitysideoita ja parannusehdotuksia, jotta Lohjan kaupunki pystyisi integroimaan liitosalueet kuntarakenteeseensa. (H. Grandell, henkilökohtainen tiedonanto 26.2.2015.)

H. Grandellin (hallintojohtajan haastattelu, 26.2.2015) mukaan Sammatti-tutkimuksen tuloksia on vaikeaa hyödyntää Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kuntaliitoksissa, sillä erilaisia seutuyhteystöitä oli jo aloitettu, ennen kuin kuntaliitoksista oli alettu edes puhua (esimerkiksi Sammatin ja Karjalohjan hammashoidon yhteistyö). Sammatin kuntaliitos opetti kuntaliitosprosessin hallinnointia. Siitä syystä Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kuntien hallinnon siirtäminen Lohjan kaupungintalolle johdettiin paremmin. Myös kuntaliitossopimusten sanamuotoja tarkennettiin, ja palveluverkon säilyttäminen kolmen vuoden ajan kuntaliitoksista lisättiin Karjalohjan ja Nummi-Pusulan liitossopimuksiin. (H. Grandell, henkilökohtainen tiedonanto 26.2.2015.)

Tutkimus on mielipidekysely, jolla mitataan asukastyytyväisyyttä neljän aihealueen avulla: kuntaliitoksen vaikutus kunta-identiteettiin, asukkaiden vaikutusmahdollisuudet, palvelujen kattavuus ja viestinnän kautta tulleet odotukset kuntaliitoksesta. Näitä osa-alueita käsittelemme teoreettisessa viitekehyksessä. Kyselyt käsittelivät asukkaiden mielipiteitä ennen kuntaliitoksia ja niiden jälkeen. Aihealueiden kysymyksillä saamme laajan kuvan asukkaiden tuntemuksista kuntaliitosta kohtaan. Kuntaliitostutkimuksesta Lohjan kaupunki saa asukkailta käsityksen, missä se on onnistunut ja missä kohdin on vielä parannettavaa. Lisäksi kaupunki saa informaatiota, mihin asioihin sen olisi keskityttävä tulevaisuudessa, jotta kaupunkilaiset kokisivat Lohjan viihtyisänä paikkana elää.

Kuvio 1: Teoreettinen viitekehys

Teoriaosuus käsittelee kuntaliitostutkimuksen viittä pääaluetta, joista opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu (kuvio 1). Tutkimuksen taustalla on asukastyytyväisyyden mittaaminen kuntaliitosten jälkeen, joten teoreettisen viitekehyksen pohjana on asukastyytyväisyys.

Asukkaat ovat kunnan palveluiden käyttäjiä, ja tutkimuksella haetaan asukkaiden tyytyväisyyttä kunnan tarjoamiin palveluihin. Palveluiden osalta teoreettinen viitekehys keskittyy kuntalaissa määritettyihin kunnan tehtäviin sekä Lohjan, Karjalohjan ja Nummi-Pusulan palveluihin ennen kuntaliitoksia. Asukkaiden suorat vaikutusmahdollisuudet kunnan päätöksissä ovat hyvin pienet, joten käsittelemme niitä yleisesti. Lisäksi kunnan ulkoinen viestintä on ollut ratkaisevassa roolissa asukkaiden odotuksissa kuntaliitoksista. Tämän takia teoreettisessa viitekehyksessämme käsittelemme myös kunnan viestintätoimia.

Opinnäytetyön tutkimuskohteena on ollut kolme erilaista kuntaa: Lohja, Karjalohja ja Nummi-Pusula. Opinnäytetyössämme keskitymme Lohjan liitoskuntiin Karjalohjaan ja Nummi-Pusulaan. Käsittelemme aluksi yleisesti kuntaliitoksia Suomessa, jotta lukijalle selviäisi, miksi kuntaliitoksia on tehty viime aikoina ja miten kuntaliitosprosessi toimii. Tämän jälkeen käsittelemme Karjalohjan ja Nummi-Pusulan liittymisprosessit omina kappaleinaan, sillä ne olivat hieman erilaiset. Tutkimuksemme pohjautuu 2013 tehtyyn Sammatin kuntaliitostutkimukseen, jonka kyselylomaketta muokkasimme vastaamaan uusien liitoskuntien tarpeita. Käsittelemme Sammatti-tutkimuksen lyhyesti, sillä tuloksissa vertaamme Sammatin tuloksia Karjalohjan ja Nummi-Pusulan tuloksiin. Tekemämme kuntaliitostutkimus tutkii myös asukastyytyväisyyttä uudessa Lohjassa, joten tarkastelemme, mistä asukastyytyväisyys koostuu. Tämän jälkeen käsittelemme kunnan palveluita yleisesti ja syvennymme tarkemmin Lohjan, Karjalohjan ja Nummi-Pusulan palveluihin ennen kuntaliitoksia. Lisäksi paneudumme kunnan eri toimintoihin, kuten vaikutusmahdollisuuksiin kunnissa ja kunnan yleiseen viestintään. Tulososiossa olemme analysoineet ja käyneet läpi vastauksia kysymys kysymykseltä, jotta voimme tehdä vertailua liitoskuntien kesken. Opinnäytetyömme päättyy tutkimuksen luotettavuuden arviointiin ja tekemiimme johtopäätöksiin.

2 Kuntaliitokset Suomessa

2.1 Yleisesti kuntaliitoksista

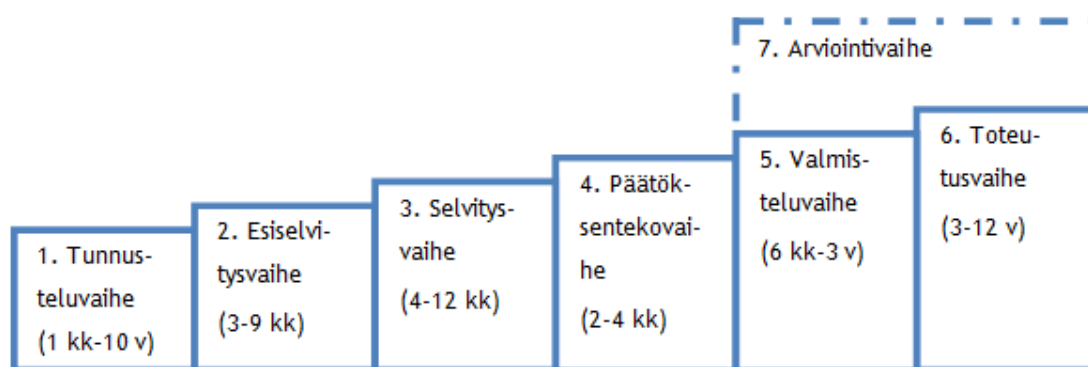
Vuosina 2007–2015 Suomessa on tehty 71 kuntaliitosta, joiden seurauksena kuntien lukumäärä on vähentynyt 114 kunnalla (Suomen kuntaliitto 2015a). Eniten kuntaliitoksia tapahtui vuonna 2009, yhteensä 32. Vuoden 2009 kuntaliitospiikki selittyy sillä, että 2007 hyväksyttiin PARAS- lainsäädäntö, jolloin aloitettiin mahdollisten kuntaliitosten selvittäminen. Liitosselvityksiin kuluu aikaa, joten 2009 oli sopiva ajankohta kuntaliitoksille. Vuosi 2009 oli myös ensimmäinen vaalien jälkeinen uuden valtuuston istuntokausi ja näin ollen ensisijainen kuntaliitosvuosi kaudella 2009–2012. Tällaista liitospiikkiä ei ollut havaittavissa 2013, sillä kuntarakennemuuttolakia muutettiin, mikä aiheutti epätietoisuutta. Tämä aiheutti sen, että kuntaliitosselvityksiin ei juurikaan ryhdytty valtuustokauden 2009–2012 lopulla. (Koski, Kyösti & Halonen 2013, 4.)

Vuonna 2007 kuntajakolakiin tehtiin PARAS-hankkeen yhteydessä muutos kuntien yhdistymisavustuksiin. Yhdistymisavustuksen suuruus kahden kunnan liitoksissa oli 2–4 miljoonaa euroa, riippuen liittyvien kuntien asukasmäärästä. Yhdistymisavustusten muutoksella pyrittiin vaikuttamaan useampien monikuntaliitosten toteutumisiin, sillä avustuksen suuruus kasvaisi liitoskuntien lisääntyessä. Vuosina 2008 ja 2009 toteutuneisiin monikuntaliitoksiin valtionavustuksen suuruus kasvoi 1,26 miljoonalla eurolla jokaisesta kunnan lisäyksestä. 2010 ja 2011 yhdistymisavustuksen lisäys oli 0,98 miljoonaa euroa ja 2012 ja 2013 lisäys oli 0,7 miljoonaa euroa. Yhdistymisavustuksen suuruus määräytyy yhdistyneiden kuntien uudesta asukasmäärästä. Avustuksen suuruus on maksimissaan silloin, kun yhdistyneen kunnan uusi väkiluku ylittää 20 000 asukasta. Samalla muiden kuin suurimman kunnan yhteenlasketun väkiluvun tulee ylittää 10 000 asukkaan raja. Kuitenkin avustuksen enimmäismäärä 2008–2009 oli 7,2 miljoonaa, 2010–2011 se oli 5,6 miljoonaa ja 2012–2013 sen suuruus oli 4,0 miljoonaa euroa. (Koski 2008, 11–12.)

Kuntaliitokset 2000–2013 voidaan jakaa neljään jaksoon kuntajakolainsäädännön vaikutuksen mukaan. Ensimmäinen jakso oli 2000–2006, jota voidaan kutsua yksittäisten pienten kuntien kuntaliitoksiin kannustamisen kaudeksi. Toinen kausi sisältää kunta- ja rakenneuudistuksen kolme ensimmäistä vuotta, 2007–2009. Tätä kautta kutsutaankin PARAS-uudistuksen kaudeksi. Vuosien 2010–2013 kautta voidaan kutsua kuntajakolain selkiyttämisen kaudeksi. Vuonna 2009 tehtiin kuntajakolain kokonaisuudistus, joka otettiin käyttöön vuonna 2010. Uudistukset koskivat kuntajakoselvitysten tekemistä, kuntaliitosten valmistelua ja toteutuksen tarkentamista. Kuntajakolain uudistuksessa määriteltiin kuntaliitossopimuksille minimisisältö, joka lisäsi luottamuksen syntymistä liitoskuntien välille. Neljättä kautta kutsutaan kuntarakennelain mukaisen kuntauudistuksen kaudeksi. Vuonna 2013 Kataisen hallitus hyväksyi kuntarakenneluudistuksen kuntarakennelain. Lakimuutokset koskivat muun muassa kuntien selvitysvelvollisuuden ja kuntajakoselvityksen minimisisällön asettamista, yhdistymisavustusten kohdentamista ja valtionosuusmenetysten kompensoitumista. (Koski, Kyösti & Halonen 2013, 8.)

Kuntaliitosprosessi on pitkä ja monivaiheinen. Liitosprosesseissa on havaittavissa seitsemän eri vaihetta, joista kukin vaihe vaikuttaa lopputuloksen syntymiseen (kuviot 1–7). Prosessin ensimmäinen vaihe on tunnusteluvaihe, jolloin kunnat pyrkivät löytämään yhteisen näkemyksen kuntaliitosneuvotteluiden tarpeellisuudesta. Tunnusteluvaiheeseen osallistuu kuntien ylin viranhaltija- ja luottamushenkilöjohto. Esiselvitys on liitosprosessin seuraava vaihe, jossa tarkennetaan kuntien toiminnallista suuntautumista. Tämän tarkoituksena on löytää oikea kuntakumppani, jonka kanssa jatkaa prosessia. Esiselvitysvaihe voi madaltaa kuntien kynnystä osallistua kuntajakoselvityksiin. Vaikka esiselvitysvaihe ei ole pakollinen, se on joissain tilanteissa välttämätön, jotta liitosprosessi voi jatkua. (Koski 2008, 26–27.)

Selvitysvaihe on prosessin kolmas vaihe. Selvitysvaiheen sisältö ja laajuus vaihtelee tapauskohtaisesti. Se tehdään kuntien omina hankkeina ja kuntajakoselvittäjän tulee olla mukana. Neljäs kuntaliitosprosessin vaihe on päätöksentekovaihe. Tällöin asukkaille järjestetään keskustelutilaisuuksia mahdollisesta tulevasta liitoksesta. Kunnanhallituksen on kuntarakennelain mukaan annettava kuntalaisille 30 päivää aikaa tehdä havaintoja yhdistymisselvityksestä. Tuona aikana kuntalaisilla on tilaisuus kertoa mielipiteensä yhdistymisasikeista. Viides vaihe, eli valmisteluvaihe, alkaa vain, jos kunnanvaltuustot hyväksyvät kuntaliitoksen. Valmistelut alkavat heti, kun kunnanvaltuustot ovat hyväksyneet kuntaliitospäätöksen. Valmisteluvaihe kestää yleensä enimmillään puolitoista vuotta, ja sen aikana tehdään haastavia päätöksiä lyhyellä aikajänteellä. Prosessin kuudes vaihe on toteutus. Toteutusvaihe voidaan jakaa neljään ajankohtaan: yhdistymisen kolmeen ensimmäiseen päivään, kolmeen ensimmäiseen kuukauteen, kolmeen ensimmäiseen vuoteen ja kolmeen ensimmäiseen valtuustokauteen. Näiden neljän ajankohdan toteutumisen tulokset määrittävät sen, kuinka kuntaliitos onnistuu. (Koski, Kyösti & Halonen 2013, 10.)

Kuvio 2: Kuntaliitosprosessin vaiheet (Koski, Kyösti & Halonen 2013, 11)

Kuntaliitosprosessin viimeinen vaihe on arviointivaihe. Arviointivaiheessa arvioidaan ja seurataan reaaliajassa kuntaliitoksen valmistelua ja toteutusta (kuvio 2). Arviointivaiheessa kannattaa käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, jotta varmistetaan arvioinnin objektiivisuus. Ulkopuolinen asiantuntija tuo myös uutta näkökulmaa valmisteluun ja toteutukseen. Arviointi tehdään reaaliajassa sen takia, että se kannustaa tekemään pitkäjänteistä työtä kuntaliitoksen toteutuksen eteen. Reaaliaikaisen arvioinnin ja seurannan avulla pysytään aikataulussa, jotta kaikki tulee hoidettua ajallaan. Lisäksi arvioinnit helpottavat kuntaliitoksen dokumentoimista. Monia kiinnostaa, miten kuntaliitosta on valmisteltu ja miten se on toteutettu. (Koski, Kyösti & Halonen 2013, 18.)

2.2 Karjalohjan liittyminen Lohjaan

Karjalohja oli noin 1400 asukkaan kunta, jonka naapurikuntia olivat Lohja, Raasepori ja Salo. Karjalohjan ja Lohjan välisen kuntaliitosprosessin voidaan katsoa alkaneen 2005, sillä kunnat

olivat aloittaneet muutamaa vuotta aikaisemmin niin sanotun seutuyhteistyön. Seutuyhteistyön kautta mediassakin alettiin puhua mahdollisesta kuntaliitoksesta. Toinen signaali kuntaliitokseen oli pienen kunnan taloudellinen tilanne. Lohja, Karjalohja ja Sammatti olivat neuvotelleet kuntaliitoksesta 2007, mutta Karjalohja hylkäsi liittymissopimuksen samana vuonna. Sammatti hyväksyi sopimuksen ja liittyi Lohjaan vuonna 2009. (H. Partanen, henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2014.)

Karjalohjalla esiintyi vastarintaa kuntaliitosta kohtaan muun muassa erilaisin adresesein. PARAS-hankkeen myötä Karjalohja joutui kuitenkin tekemään sopimuksen, jossa se liittyisi Lohjaan. PARAS-hanke on kunta- ja palvelurakenteen uudistamisprosessi. PARAS-hankkeen tavoitteena on varmistaa palveluiden saatavuus ja saavuttaa toimiva kuntarakenne. Karjalohja hyväksyi PARAS-hankkeen ja kuntaliitossopimuksen 2008. Karjalohja liittyi Lohjan perusterveydenhuollon alueeseen vuonna 2009 ja sai ennätyspitkän siirtymisajan kuntaliitokseen Lohjan kanssa. H. Partanen (Karjalohjan entisen kunnanjohtajan haastattelu, 10.11.2014) mukaan yksi syy pitkään siirtymisaikaan oli Sammatin kuntaliitos Lohjan kanssa ja Karjalohjan samaa niin sanottu porkkanaraha. Poikkeuksellista tässä kuntaliitoksessa oli, että Lohjan kaupunki hyväksyi Karjalohjan kunnan budjetin muutamana vuotena ennen virallista kuntaliitosta. Karjalohja liitettiin Lohjaan tammikuussa 2013. (H. Partanen, henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2014.)

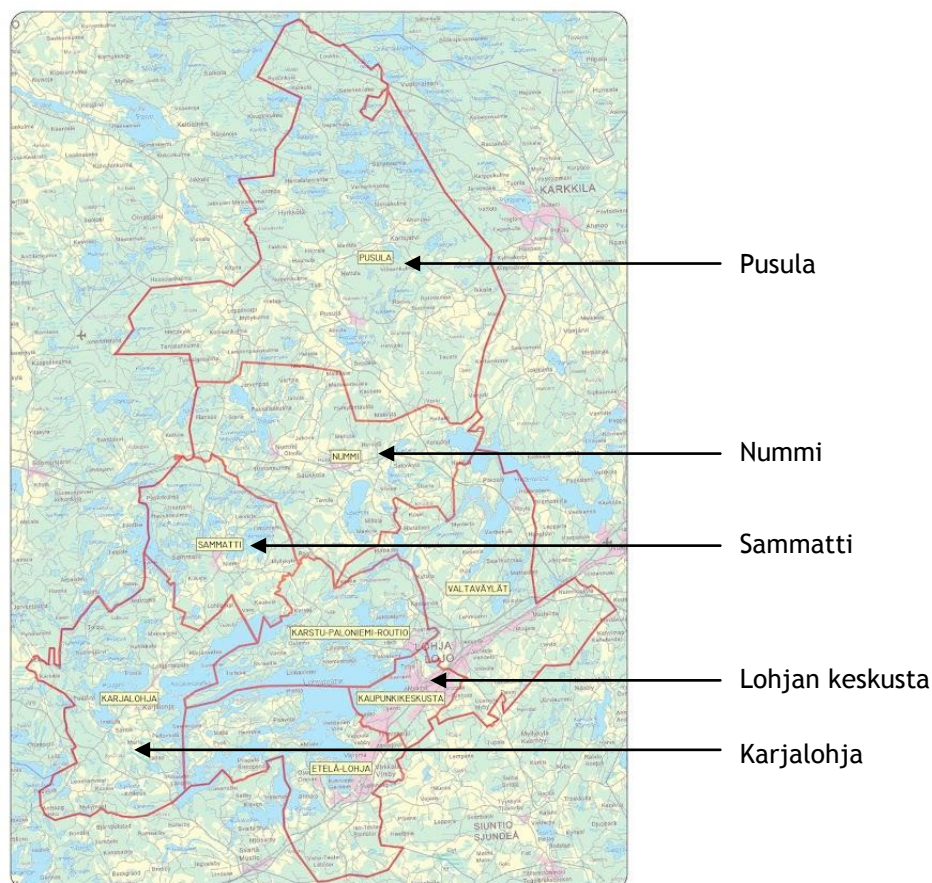
Ennen kuntaliitosta Karjalohjalla järjestettiin tapahtumia ja kokouksia, joissa keskusteltiin kuntaliitoksesta. Tapahtumiin oli kaikilla vapaa pääsy, joten kuntaliitoksesta kiinnostuneet asukkaat saivat osallistua ja esittää mielipiteitään. H. Partanen (haastattelu 10.11.2014) mukaan asukkaiden mielipiteitä kuunneltiin, ja asukkaita informoitiin kuntaliitosprosessista esimerkiksi paikallislehdissä. Tästä johtuen asukkaiden toivottiin olevan tietoisia, missä vaiheessa kuntaliitossuunnitelmat olivat ja miten liitos vaikuttaisi Karjalohjan asukkaisiin. (H. Partanen, henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2014.) Karjalohjalla ei järjestetty kuntaliitoksesta neuvoa-antavaa kunnallista kansanäänestystä, sillä kunnanvaltuusto teki myönteisen päätöksen kuntaliitoksesta (J. Perheentupa, henkilökohtainen tiedonanto 26.2.2015).

Karjalohjan entisen kunnanhallituksen puheenjohtaja Teija Lehervo toteaa, että kuntaliitoksesta tiedotettiin lähinnä sanomalehdissä ja erilaisissa tiedotustilaisuuksissa. Karjalohjalla tietyt ihmiset osallistuivat tiedotustilaisuuksiin, mutta osallistujamäärät jäivät alhaisiksi. Asukkaiden huoli kuntaliitoksesta näkyi muun muassa pelkona lähipalveluiden katoamisesta. Lehervo toteaa tiedotustilaisuuksien määrän olleen yleisesti ottaen riittävä, mutta jotkin tahot olisivat halunneet niitä vielä lisää. Kuntaliitosta vastustettiin osittain, mutta vastustajat eivät pystyneet esittämään konkreettista vaihtoehtoa kuntaliitokselle. (T. Lehervo, Karjalohjan entisen kunnanhallituksen puheenjohtaja sähköpostikeskustelu 4.6.2015.)

2.3 Nummi-Pusulan liittyminen Lohjaan

Nummi-Pusula oli noin 6000 asukkaan kunta, jonka naapurikuntia olivat Karkkila, Lohja, Somero, Tammela ja Vihti. Nummella asuu noin 3700 asukasta ja Pusulassa noin 2200 asukasta. Nummi ja Pusula olivat kuuluneet Lohjaan vuoteen 1865 saakka, jolloin ne erkanivat Nummeksi ja Pusulaksi. Nummen ja Pusulan välillä tehtiin kuntaliitos 1981, jolloin Nummi-Pusulan kunta syntyi. E. Soinion (Nummi-Pusulan entisen kunnanjohtajan haastattelu 10.11.2014) mukaan kuntaliitos ei ollut onnistunut, vaan kunta jäi kaksiosaiseksi. Kuntaidentiteetti ei sulautunut, vaan kuntalaisten keskuudessa puhuttiin edelleen Nummesta ja Pusulasta. Syitä tähän olivat esimerkiksi kunnan nimi, Nummi-Pusula, jossa oli kummankin vanhan kunnan nimi. Nummella ja Pusulassa oli myös omat keskustaajamat, joissa oli paljon päällekkäisiä palveluita. (E. Soinio, henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2014.)

E. Soinion (Haastattelu 10.11.2014) mukaan Nummi-Pusulalla olisi ollut hyvät mahdollisuudet säilyä itsenäisenä kuntana. Kunnan asukasmäärä, taloudellinen tilanne ja sijainti olisivat puoltaneet kunnan itsenäisyyttä, mutta poliitikkojen riitaisuus aiheutti tilanteen, että kuntaliitoksesta alettiin neuvotella. Kuntaliitosneuvottelut Lohjan kanssa aloitettiin vuonna 2011. Kuntaliitosneuvotteluita käytiin kolmikantaneuvotteluna, jossa olivat mukana Lohja, Nummi-Pusula ja Siuntio. Siuntio ei kuitenkaan hyväksynyt kuntaliitossopimusta, joten neuvottelut vietiin loppuun Lohjan ja Nummi-Pusulan kanssa. Kuntaliitossopimus Lohjan ja Nummi-Pusulan kanssa neuvoteltiin noin kuukaudessa vuonna 2012. Nummi-Pusula liitettiin Lohjaan tammikuussa 2013. Kuntaliitosta kannatettiin Nummen alueella, kun taas Pusulassa vastustettiin. Eräs syy vastustukseen Pusulassa oli esimerkiksi välimatkojen pituudet Lohjan keskustaajamaan, kuten kuvasta 1 huomataan. Varsinaiset liittymisneuvottelut Lohjan kanssa sujuivat hyvin, koska Nummi-Pusulalla ei ollut mitään vaatimuksia kuntaliitoksessa. (E. Soinio, henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2014.)

Kuva 1: Lohjan kartta (Lohjan aluetoimikunnat 2015)

E. Soinion (Haastattelu 10.11.2014) mukaan Nummi-Pusulassa tiedotettiin Karjalohjaa enemmän kuntaliitosprosessin kulusta. Nummi-Pusulassa järjestettiin kyläkoukousia ja yleisötapah-tumia, joissa keskusteltiin kuntaliitoksesta. Asukkaat saivat esittää mieltään askarruttavia kysymyksiä. Kuntaliitoksesta tiedotettiin tiiviisti paikallislehdissä, ja jokaiseen talouteen jaettiin kuntaliitoksesta tehty esite. Nummi-Pusulan kunta perusti kuntaliitokselle omat kotisivut, joissa tiedotettiin liittymisprosessista. Kotisivuilla oli myös keskustelufoorumi, jolla pystyi käymään avointa keskustelua liitoksesta. Keskustelufoorumi ei kuitenkaan ollut aktiivinen, koska keskustelua ei pystynyt käymään anonymisti. Nummi-Pusulan kunta teki laajan mieli-pidetutkimuksen kuntaliitoksesta. Kyselytutkimuksella haluttiin selvittää kuntalaisten kanta kuntaliitokseen. Tämän lisäksi Nummi-Pusulassa järjestettiin neuvoa-antava kunnallinen kan-sanäänestys, jossa 55 % nummipusulalaisista oli yhdistymisen kannalla. (E. Soinio, henkilökoh-tainen tiedonanto 10.11.2014.)

Nummi-Pusulan entisen kunnanvaltuuston puheenjohtajan Jorma Kairan mukaan kuntaliitosta kannatti enemmistö kunnanvaltuustosta. Kuntaliitoksesta järjestettiin erilaisia keskusteluti-laisuuksia, mutta niissä kävijät olivat lähinnä samoja aktiiveja, jotka kävivät valtuuston koko-uksissa. Tiedottamista Kaira piti riittävänä, sillä tiedotusvälineitä käytettiin monipuolisesti. Kuntalaisilta kysyttiin myös mielipidettä kuntaliitoksesta erillisellä neuvoa-antavalla kyselyllä.

(J. Kaira, Nummi-Pusulan entisen kunnanvaltuuston puheenjohtajan sähköpostikeskustelu, 8.5.2015.) Nummi-Pusulan entinen kunnanhallituksen puheenjohtaja Kari Kyttälä oli samaa mieltä Kairan kanssa tiedottamisen riittäväyydestä ja erilaisten medioiden riittävästä käytöstä. Kyttälä toteaa kuntaliitoksen aina jakavan mielipiteet, eikä vastarinnalta voitu välttyä kunta-laisten eikä valtuustonkaan keskuudessa. (K. Kyttälä, Nummi-Pusulan entisen kunnanhallituksen puheenjohtajan sähköpostikeskustelu 4.6.2015.)

2.4 Sammatin kuntaliitostutkimus Lohjan kanssa

Sammatin kunta neuvotteli Lohjan ja Karjalohjan kanssa mahdollisesta liitoksesta 2007. Sammatti hyväksyi kuntaliitossopimuksen, ja se liitettiin Lohjaan 2009. Sammatin kunnan päättäjät olivat yksimielisiä siitä, että Lohja on oikea liitoskunta. Sammatti ja Lohja olivat tehneet yhteistyötä jo aikaisemmin, joten Lohja oli looginen vaihtoehto liitoskunnaksi. Toinen vaihtoehto olisi voinut olla Salo, mutta aikaisemman yhteistyön puuttumisen vuoksi neuvotteluita Salon kanssa ei aloitettu. Sammatin ja Lohjan välisestä kuntaliitoksesta ei käyty mediassa keskustelua, joten suurta vastarintaa ei päässyt syntymään. Sammatin puolelta kuntaliitos oli pakollinen, sillä se ei olisi voinut toimia enää itsenäisenä kuntana. (Saarinen & Einesalo 2013, 5.)

Kuntaliitoksesta oli kulunut neljä vuotta aikaa, ennen kuin mielipidekysely toteutettiin. Saarinen ja Einesalo toteuttivat tutkimuksen touko-kesäkuussa 2013. Sammatti-tutkimuksen kyselylomakkeet lähetettiin 400 sammattilaiselle, joista kyselyyn vastasi 88 asukasta. Sammatti-tutkimuksen vastausprosentti oli 22 %. Vastaajien ikäjakauma oli 26 ikävuodesta 88 ikävuoteen, ja keski-ikä oli 59,3 vuotta. Vastaajat olivat asuneet Sammatissa keskimäärin 29,3 vuotta. (Saarinen & Einesalo 2013, 6–7.) Sammatti-tutkimus toimi Karjalohjan ja Nummi-Pusulan mielipidekyselyn pohjamateriaalina.

Sammatti-tutkimukseen vastanneista 57 % suhtautui kuntaliitokseen positiivisesti ja negatiivisesti asiaan suhtautui 25 %. Vastaajista 18 % ei osannut sanoa, oliko kuntaliitos hyvä vai huono asia. Vastaajista suurin osa ymmärsi, että kuntaliitos oli ainoa mahdollisuus Sammatille, jotta se pysyisi elinvoimaisena. Suurin huolenaihe vastaajille oli julkisten alueiden, kuten rantojen, teiden ja kadunvarsien istutusten kunnossapito. Myös terveydenhuolto- ja vanhustenhoitopalveluihin sekä julkisiin liikenneyhteyksiin oltiin tyytymättömiä. Tyytyväisiä sammattilaiset olivat kulttuuri- ja kirjastopalveluihin sekä verokevennyksiin. Sammattilaiset kokivat, että vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon olivat huonontuneet, kun Sammatissa ei ollut enää kunnan asiointipistettä. Tutkimuksesta kävi ilmi, etteivät sammattilaiset kokeneet itseään lohjalaisiksi, vaikka olivat kuuluneet Lohjaan neljä vuotta. (Saarinen & Einesalo 2013, 8–20.)

3 Asukastyytyväisyys kunnissa

Asukastyytyväisyys terminä ei esiinny kirjallisuudessa, mutta asukastyytyväisyyden voimme johtaa samoista periaatteista kuin asiakastyytyväisyyden. Kunta tarjoaa ja järjestää palveluita asukkailleen. Palveluiden tarjoajana tyytyväisyyden mittaaminen on palveluiden kehittymisen kannalta tärkeää. Vesterisen (2014, 13) mukaan yrityksen strategia ja arvot vaikuttavat asiakastyytyväisyyteen. Asiakastyytyväisyydessä on huomioitava asiakaskokemus, joka koostuu yrityksen strategian ja arvojen lisäksi viestinnästä, resursseista, palvelualltiudesta sekä asiakkaan että työntekijänkin palkitsemisesta. Opinnäytetyössä olemme keskittyneet asukastyytyväisyydessä asukaskokemukseen sekä kuntaidentiteettiin.

Kuntalaisella on monia eri rooleja. Kuntalainen voi olla samaan aikaan kunnan asiakas, rahoittaja, äänestäjä, virkamies tai valtuutettu. Asiakkaana kuntalainen käyttää kunnan palveluita, ja rahoittajana asukas toimii veroja maksaessaan. Äänestäjänä asukas pääsee vaikuttamaan kuntansa päätöksentekoon. Osa kuntalaisista saattaa olla kunnanvaltuutettuna tai työskennellä kunnan virkamiehenä. Kuntalaisen asiakassuhde kuntaan nähden on erilainen verrattuna yksityiseen sektoriin. Yksityisellä sektorilla asiakas rahoittaa haluamaansa palvelua, kun hän käyttää kyseistä palvelua. Julkisella puolella kuntalainen rahoittaa kunnan palveluita, vaikka ei kyseisiä palveluita käyttäisikään. Kuntalainen voi lopettaa kyseisen kunnan rahoittamisen vasta muuttaessaan toiselle paikkakunnalle. (Lauslahti 2003, 40–41.)

Asukastyytyväisyydestä voidaan erottaa kaksi asiaa, jotka vaikuttavat tyytyväisyyteen eri tavoilla: Kuinka tyytyväinen kuntalainen on kunnan lopullisiin päätöksiin, ja kuinka tyytyväinen kuntalainen oli päätöksentekoprosessiin? Tyytyväisyys lopullisiin päätöksiin perustuu siihen, että päätös tulee helpottamaan kuntalaisen arkea, ja päätös tuo lisäarvoa koko paikkakunnalle. Tyytyväisyys päätöksentekoprosessiin perustuu tyytyväisyyden eri vaiheisiin: tyytyväisyys ennen päätöksentekoa, tyytyväisyys päätöksenteon täytäntöönpanoon ja tyytyväisyys, kun päätös on ollut jonkin aikaa voimassa. (Grigoroudis & Siskos 2010, 4–5.) Kuntalaisten ollessa tyytyväisiä kunnan tulee säilyttää tämä tilanne. Tyytyväiset kuntalaiset tekevät paikkakunnasta miellyttävän paikan elää. (Reinboth 2008, 96–97.)

Asukastyytyväisyydessä on otettava huomioon myös asukastyytymättömyys. Kuntalaiset voivat olla tyytymättömiä kunnan toimiin, vaikka kunta itse luulee toimivansa oikein ja kuntalaisten näkemysten mukaan. Yhdistämällä kaksi eri näkökulmaa molemmat osapuolet ovat tyytyväisiä. Tyytymättömien kuntalaisten palautteet tulee ottaa huomioon, jotta kunta voisi saada tyytyväisempiä asukkaita. Kunnan on selvitettävä kuntalaistensa tyytymättömyyden kohteet ja mitä asukkaat odottavat kunnalta. Kuntalaisten tyytymättömyys tulisi kääntää tyytyväisyydeksi. (Reinboth 2008, 98–105.)

3.1 Asukaskokemus

Asukaskokemus on johdettu asiakaskokemuksen kautta. Asiakaskokemus koostuu viidestä osa-alueesta: yksilöstä, laatuuyhteysistä, organisaatiosta, toimintakyvystä ja tunne-energiasta. Yksilöllä tarkoitetaan sitä henkilöä, joka palvelee asiakkaita. Yksilö vaikuttaa palvelutilanteen lisäksi niin oman kuin muiden työelämän laatuun. Laatuuyhteys on vuorovaikutusta kahden ihmisen välillä, joka ilmenee joustavuudella, kestävyydellä ja sitkeydellä. Laatuuyhteys synnyttää yhteenkuuluvuutta ja positiivista arvostusta, kun taas laaduttomassa yhteydessä koetaan luottamuksen menettämistä ja yhteystyöhaluttomuutta. Organisaatiolla tarkoitetaan koko yritystä ja sen henkilökuntaa, jotka ovat välillisesti tai välittömästi asiakkaan kanssa tekemisissä. Koko organisaatiolla täytyy olla sama tahtotila, jotta se saavuttaa asetetut strategiset päämäärät ja toteuttaa organisaation visiota. Näin tarjotaan asiakkaalle hyvää palvelua ja asiakaskokemusta. Tarvitaan kaikkien organisaation jäsenten mielipiteitä ja uurastusta, jotta strategiset päämäärät saavutetaan. Toimintakyky on sitä, että pystyykö organisaatio toteuttamaan omaa visiotaan, ja näin ollen saamaan tyytyväisiä asiakkaita. Tunne-energia on asiakkaan subjektiivinen kokemus organisaatiosta ja saamastaan palvelusta. (Fischer & Vainio 2014, 17–117.) Asiakaskokemus koostuu yksittäisten asiakkaiden mielipiteistä, kokemuksista ja tuntemuksista, joita he muodostavat organisaation palveluista ja toiminnoista. Asiakaskokemukseen on vaikea vaikuttaa, sillä siihen liittyvät jokaisen asiakkaan erilaiset niin alitajuiset kuin yleisluonteiset tuntemukset. (Löytänä & Korteso 2011, 11.)

Asukaskokemuksen muodostumiseen voimme hyödyntää samoja osa-alueita kuin asiakaskokemuksessa. Kunnissa yksilöllä voidaan tarkoittaa kunnanvaltuuston jäseniä, jotka ajavat kuntalaisten asioita. Näin ollen kunnanvaltuutetut vaikuttavat niin omaan kuin muiden elämän laatuun omassa kunnassaan. Laatuuyhteys voidaan rinnastaa kunnan ulkoiseen viestintään. Kuntalaisten tulee tietää, mitä kunnassa tapahtuu. Oikeanlaisella kunnan viestinnällä kuntalaiset kokevat yhteenkuuluvuutta ja he kokevat positiivista arvostusta kuntaa kohtaan. Organisaatiolla tarkoitetaan koko kuntaa, niin kunnan virkamiehiä, kuin kuntalaisiakin. Kunta saavuttaa parhaiten asettamansa visiot ja strategiset päämääränsä kuuntelemalla virkamiesten lisäksi kuntalaisten mielipiteitä. Tällä tavoin kuntalaiset pääsevät vaikuttamaan kunnan päätöksiin. Kunnan toimintakyvyllä kuvastetaan kunnan tarjoamia palveluita ja kuinka hyvin ne ovat saatavilla. Asukaskokemus vahvistuu, kun kunnan tarjoamat palvelut toimivat moitteettomasti ja palveluihin ollaan tyytyväisiä. Myös asukaskokemus koostuu yksittäisen kuntalaisen mielipiteistä, kokemuksista ja tuntemuksista.

Asukaskokemuksen johtamisella voimistetaan kuntalaisen kuntaidentiteettiä luomalla kuntalaisille merkityksellisiä kokemuksia, tapahtumia ja vaikutusmahdollisuuksia. Asukaskokemuksen johtamisella on useita hyötyjä. Se lisää tyytyväisyyttä, kunta tulee vetovoimaisemmaksi, vähentää kunnasta muutttoa ja saa kuntalaiset antamaan kehitysideoita. Asukaskokemus ja

sen johtaminen ovat kokonaisvaltaisia toimia ja käsitteitä. Asukaskokemusten johtamisessa tulee ottaa huomioon kaikki osa-alueet, jotka ovat suoraan tai välillisesti kosketuksissa kuntalaiseen. (Löytänä & Korteso 2011, 12–15.)

3.2 Kuntaidentiteetti

Identiteetti on sitä, millaiseksi ihminen kokee itsensä. Ihmisen identiteetti voi muuttua, mutta se ei tapahdu hetkessä. Ainoastaan ihmisen kokemat elämän muutokset ja kriisivaiheet voivat muuttaa identiteettiä normaalia nopeammin. Murrosikä on hyvä esimerkki siitä, jolloin ihmisen identiteetti ja minäkuva voi muuttua nopeasti. Minäkuva on kuvaus itsestä, omasta persoonasta, kyvyistä ja elämän aikana karttuneista kokemuksista. Ihmisen elinaikana identiteettiin vaikuttaa lapsuudessa koetut tapahtumat, murrosiän tuomat muutokset ja työelämässä koetut haasteet. Identiteetti jaetaan henkilökohtaiseen ja sosiaaliseen identiteettiin. Henkilökohtainen identiteetti tekee jokaisesta ihmisestä ainutlaatuisen yksilön. Henkilökohtaisen identiteetin kuvauksia voi olla muun muassa rauhallinen ja ulospäin suuntautunut. Sosiaalinen identiteetti sisältää ne roolit (äiti, isä, työntekijä) ja ryhmäjäsenyydet (insinööri, jalkapalloilija, kokoomuslainen), jotka koemme määrittelevän, keitä me olemme. (Pohjanheimo 2012, 37.)

Kuntaidentiteetti on asukaskokemuksen tavoin kuntalaisen itsensä kokema, sillä jokainen kokee kuntaidentiteettinsä eri tavoin. Sosiologiassa identiteetin määritelmä tarkoittaa henkilön sisäpuolen ja ulkopuolen tasoittamista henkilökohtaisen ja julkisen maailman välillä. Kuntalaisen identiteetti muotoutuu ja kehittyy erilaiseksi ajan myötä. Kuitenkin on havaittavissa alueellisia identiteettejä, jotka ilmenevät, kun esittelemme itsemme uudelle tuttavuudelle. Saatamme esitellä itsemme sanomalla ensin, mistä päin olemme kotoisin. Se identifioi jo koko minäkuvan. Identiteetti koostuu niistä asioista ja kokemuksista, joita koetaan läpi elämän. Identiteetti konkretisoituu siihen paikkaan, jossa asutaan tai on asuttu. Kuntaidentiteetti on tärkeä osa elämää, sillä ihmisillä on synnynnäinen tarve olla osa jotain suurempaa yhteisöä. Tämä yhteisöllisyys kumpuaa yhteisistä muistojen perinnoista ja perinteiden vaalimisesta sekä halusta elää yhdessä. (Hall 2002, 22–52.)

4 Kunnan toiminnot

4.1 Kunta palveluiden järjestäjänä

Hallintolain 2. luvun mukaan kunnan asukkailla on oikeus hyvään palveluun. Kunnalla on palveluperiaate, joka edellyttää palveluiden asianmukaista saatavuutta: neuvontaa, tiedottamista, nopeaa asioiden käsittelyä ja joustavaa julkishallintoa. (Hallintolaki 6.6.2003/434.) Kunnalla on laissa määritetty palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuu. Kunnan toimiala voi-

daan jakaa kahteen toimialaan, erityistoimialaan ja yleiseen toimialaan. (Harjula & Prättälä 2012, 28.)

Erityistoimiala käsittää muun muassa ne tehtävät, jotka kunnan on pakko hoitaa, sillä ne on määritelty laissa. Kunnan erityistoimialan tehtävät voivat olla pakollisia tai vapaaehtoisia. Erityistoimialan pakollisia lakisääteisiä tehtäviä ovat perusterveydenhuollon, vanhustenhuollon, vammaispalveluiden, peruskoulun ja päivähoidon järjestäminen sekä kaavoituksen hoitaminen. Vapaaehtoisia kunnan tehtäviä ovat esimerkiksi lukiokoulutuksen ja vapaa-ajan toimintojen järjestäminen. (Harjula & Prättälä 2012, 115–154.)

Yleinen toimiala käsittää ne tehtävät, joita kunta voi omilla päätöksillään ottaa hoidettavakseen. Yleistä toimialaa on säännelty yleislausekkeella, jolloin toimialan edistymistä ohjaa kunta itse ja viime kädessä korkein hallinto-oikeus. (Harjula & Prättälä 2012, 115–119.) Kuntalain 1 § mukaan kuntalaiset valitsevat kunnanvaltuuston, jonka tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja kestävä kehitystä alueellaan. Kunnilla on näin ollen itsehallinto, joka on turvattu perustuslaissa. (Kuntalaki 17.3.1995/365.) Perustuslain 121 § mukaan kunnan hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Lailla säädetään verovelvollisuuden ja veron määrääytymisen perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Kunnilla on perustuslaissa määrätty verotusoikeus. (Perustuslaki 11.6.1999/731.)

Yleislausekkeella pyritään tekemään ero kunnan ja valtion tehtävien välillä. Yleinen toimiala on kunnan itsehallinnon perusta. Kuntalaissa ei ole määritelty tarkasti yleisen toimialan tehtäviä, mutta tehtävien tulee olla kuntalaisille yhteisiä asioita. Yhteisinä asioina voidaan pitää niitä tehtäviä, jotka palvelevat kuntalaisia niin aineellisesti kuin henkisesti. Yleisten toimialatehtävien tulee olla tarkoituksenmukaisia ja hyväksyttäviä. Kunnan tulee edistää kuntalaisensa hyvinvointia ja mahdollistaa alueen kestävä kehitys. Kunta on vastuussa omasta alueestaan, mutta kunta voi laajentaa toimintaansa myös toisen kunnan alueelle esimerkiksi erilaisen kuntayhteistöiden merkeissä. Kunta voi harjoittaa esimerkiksi sähkönjakelua oman kuntansa ulkopuolelle. Yleinen toimiala käsittää myös elinkeinoelämän mahdollistamisen ja rakenteellisen toiminnan, kuten teiden ylläpidon, jätehuollon sekä energia- ja vesihuollon järjestämisen. (Harjula & Prättälä 2012, 115–131.)

Kunnille on kuntalaissa määritelty laajat tehtävät, joista kuntien tulee suoriutua. Kuntalain 2 § mukaan kunnan tehtävänä on hoitaa itsehallinnon nojalla ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Näiden tehtävien lisäksi kunta voi ottaa hoitaakseen itsehallinnon ulkopuolisia tehtäviä sopimuksen ehdoilla. (Kuntalaki 17.3.1995/365). Laajojen tehtävien vuoksi kuntayhteistyöt ja kuntaliitokset ovat ainoita ratkaisuja selvittää kunnille määritetyistä tehtävistä. Lakisääteisten palveluiden osuus kunnan tuottamista julkisista palveluista on kaksi kolmasosaa. Laissa on säädetty, että kunnat voivat halutessaan ulkoistaa tiettyjä palveluitaan yksityiselle sekto-

rille. Kuntien laajentuneet tehtävät ovat aiheuttaneet sen, että kunnat ulkoistavat toimintonsa yksityiselle sektorille. Näin ollen kunnan rooli on muuttumassa palveluiden tuottajasta palveluiden haltijaksi. (Lauslahti 2003, 57–58.) Kuntalain 76 § mukaan kunnilla on monia mahdollisuuksia hankkia palveluita. Se voi tuottaa palvelut itse, tuottaa palvelut kuntayhteistyönä, ostaa palvelut toiselta kunnalta tai kuntayhtymältä, perustaa palvelua tuottava osakeyhtiö tai olla osakkaana yhtiössä, hankkia palvelut valtiolta tai muulta julkisyhteisöltä tai hankkia palvelut yksityiseltä sektorilta. (Kuntalaki 17.3.1995/365.)

Kuntaliitoksissa palvelut sekoittuvat kaupunkikeskusten ja maaseudun välillä. Aikaisemmin kunnat ovat profiloituneet maatalouskunniksi, teollisuuskaupungeiksi tai kehyskunniksi. Kuntaliitosten myötä uuden kunnan alueella on sekä kaupunkimaisuutta että maaseutumaisuutta. Kuntaliitoksiin päädytään usein säästöjen toivossa. Se tarkoittaa, että joitakin uuden kunnan päällekkäisiä palveluita tulee karsia. Palvelut keskitetään usein kaupunkikeskuksiin. Tämä aiheuttaa liitoskuntien epätasa-arvoista kohtelua. Uusi kunta voi olla pinta-alaltaan hyvin suuri ja sen laitamilta kaupunkikeskukseen voi olla hyvinkin pitkät matkat. Kuntaliitoksesta aiheutuvat säästöt tulevat näkyviin vasta muutamien vuosien päästä. Kuntaliitoksissa on myös paljon hyviä puolia, sillä suurempi kunta parantaa kunnan kehittymistoimia ja kilpailukykyä. Suuremmalla kuntayksiköllä on paremmat neuvottelumahdollisuudet kuin pienemmillä kunnilla. Näin kuntayksikkö on houkutteleva uusille yrityksille ja yhteistyökumppaneille. Suurempi kuntayksikkö tuo turvallisuuden tunnetta niin taloudellisesti kuin henkisesti. (Pirkola 2012, 22–25.)

4.1.1 Lohjan palvelut 2012

Lohja (Lojo) on kaksikielinen kunta, joka sijaitsee Länsi-Uudellamaalla. Vuonna 2012 Lohjalla asui noin 39 300 asukasta. Lohjalta on hyvät kulkuyhteydet Helsinkiin ja Turkuun. Sijaintiaan Lohja pyrkii käyttämään hyödyksi markkinoinnissaan. Lohjalla toimii metsä-, metalli-, muovi- ja materiaalitekniikan sekä elektroniikan yrityksiä. Lisäksi Lohja tunnetaan omenakaupunkina. (Lohjan kaupunki 2015a.)

Vuonna 2012 Lohjan kaupungilla oli kuusi terveysasemaa: Keskusta, Mäntynummi, Routio, Sammatti, Tynninharju ja Virkkala. Ikäihmisten palvelutaloja Lohjan alueella oli neljä: Pentinkulma, Kultakodit, Kaisankallio ja Petäjäkoti. Pentinkulman yhteyteen rakennettiin 2012 Palvelutalo Kultakodit 1-3. Pentinkulmassa on yhteensä 61 asukaspaikkaa, joista 11 on suunnattu muistihäiriöisille. Kultakodeissa on yhteensä 56 asukaspaikkaa, joista 16 on suunnattu muistihäiriöisille. Kaisankalliossa ja Petäjäkodissa on molemmissa 12 asukaspaikkaa. Lisäksi Petäjäkodissa toimii erillisenä yksikkönä seitsemänpaikkainen palvelukoti Tuomenkukka muistihäiriöisille. (Lohjan kaupunki 2015b.) Perusterveydenhuollon ja vanhustenhuollon palvelut ovat kuntalaissa määritettyjä kunnan tehtäviä. Lisäksi Lohjan alueella järjestetään Helsingin

ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin eli HUS:n erikoissairaanhoitoa. Lohjan sairaanhoitoalueen erikoissairaanhoito toteutetaan Lohjan ja Paloniemen sairaaloissa. HUS:n Lohjan sairaanhoitoalueeseen kuuluvat Karkkila, Karjalohja, Lohja, Nummi-Pusula, Siuntio ja Vihti. (HUS 2015.)

Lasten päivähoidon palveluiden järjestäminen on kunnan pakollisia tehtäviä. Lohjalla lasten päivähoito oli jaettu viiteen päivähoitoalueeseen: Anttila, Harju, Järnefelt, Mäntynummi ja ruotsinkielinen päivähoitoalue. Aluejaot on tehty yläkoulualueiden rajojen mukaan. Anttilan, Harjun, Järnefeltin ja Mäntynummen päivähoito alueilla on 22 päiväkotia, joissa on yhteensä noin 1250 hoitopaikkaa. Lisäksi Lohjalla on mahdollisuus ruotsinkieliseen päivähoitoon kolmessa päiväkodissa. Esiopetusryhmiä oli tarjolla melkein jokaisessa päivähoitopaikassa tai niiden läheisyydessä. Ohjattua leikkipuistotoimintaa järjestetään vuoden ympäri Postikadun leikkipuistossa maanantaista perjantaihin. (Lohjan kaupunki 2015b.)

Perusopetus oli järjestetty saman aluejaon mukaan kuin päivähoito. Vuonna 2012 alakouluja (luokat 1–6) oli Lohjalla yhteensä 17, joista kaksi oli ruotsinkielistä. Lisäksi kolmessa koulussa (Neitsytlinnan, Nummentaustan ja Maksjoen koulut) opetettiin vain luokkia 1–3. Yläkouluja (luokat 7–9) oli viisi yläkoulualuejaon mukaisesti. Näiden lisäksi Lohja tarjosi erityisopetusta omassa Jalavan koulussa. Iltapäiväkerhotoimintaa 1.–2.-luokkalisille oli tarjolla jokaisessa peruskoulussa tai sen läheisyydessä. Lohjalla oli kaksi lukiota: Lohjan Yhteislyseon lukio ja Virkby gymnasium. Yhteislyseon lukiossa on myös aikuislinja. (Lohjan kaupunki 2015b.) Perusopetuksen järjestäminen kuuluu kunnan lakisääteisiin tehtäviin, ja lukiokoulutuksen järjestäminen on kunnille vapaaehtoista.

Lohjan alueella järjestettiin ammatillista koulutusta Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä Luksian kahdessa toimipisteessä. Luksia on Inkoon, Hangon, Karkkilan, Kirkkonummen, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin omistama ammattikoulutuskuntayhtymä. Ammatillista koulutusta oli tarjolla eri koulutusaloilla, kuten kulttuuriala, luonnontieteet, matkailuala, ravitsemusala ja talousala, sosiaali- ja terveysala, tekniikka ja liikenne sekä yhteiskuntatieteet, liiketalous ja kauppa. Luksiasta on mahdollista valmistua yhteensä 46:een eri tutkintoon. Luksiassa on tarjolla myös aikuislinjat. (Luksia 2015.) Lohjan alueella sijaitseva Kisa-kallion Urheiluopisto kouluttaa liikuntaneuvoja ja -ohjaajia. Kanneljärven Opistosta valmistuu nuorisotyön, kansalaistoiminnan ja vapaa-ajan ohjauksen toimijoita. Sammatissa sijaitsee TTS:n toimipiste, jossa on mahdollista suorittaa matkailu- ja ravintola-alan, kotityö- ja puhdistusalan sekä luonto- ja elämysalan opintoja. Taiteen perusopetusta oli tarjolla Länsi-Uudenmaan musiikkiopistossa, Lohjan kuvataidekoulussa ja Tanssistudio Funkassa. Aikuiskoulutusta Lohjan alueella oli tarjolla lukion ja ammatillisten aikuislinjojen lisäksi ammattikorkeakoulu Laurea Lohjan toimipisteessä (liiketalous ja sairaanhoito) ja kansalaisopisto Hiiden Opistossa. (Lohjan kaupunki 2015b.) Hiiden Opiston sopimuskuntia olivat vuonna 2012 Lohja, Karjalohja, Nummi-Pusula, Vihti, ja Siuntio (Hiiden Opisto 2015). Ammatillinen koulutus, ai-

kuiskoulutus ja kansalaisopisto ovat kunnan vapaaehtoisia palveluita, joita kunta voi ottaa hoitaakseen.

Nuorisokahviloita tai nuorisotiloja 12–17-vuotiaille Lohjalla oli kuusi. Nuorisotyöpaja Tuuma on suunnattu nuorille 16–29-vuotiaille työttömille. Se tarjoaa nuorille työharjoittelupaikkoja, joiden avulla nuori työllistyisi paremmin. Lohjalla on myös tarjolla erityisnuoriso-ohjausta 13–17-vuotiaille, joilla on muun muassa huolestuttavat elintavat tai haasteita ihmissuhteissa. Lisäksi Lohjan nuorisopalvelut järjesti nuorisolle ympäri vuoden erilaisia tapahtumia, esimerkiksi Lohjan alueen bändikatselmuksen ja Nuori kulttuuri -aluekatselmuksen. (Lohjan nuorisopalvelut 2015.) Kunnalle nuorisopalveluiden järjestäminen on vapaaehtoista.

Vapaa-ajan palveluiden ja liikuntatilojen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista toimintaa. Lohjalla on runsaasti sisäliikuntatiloja. Virkistysuimala Neidonkeitaassa on mahdollista uida, keilata ja käydä kuntosalilla. Sporttikeskus Tennarissa on iso palloiluhalli, kuntosali ja kahdeksan tenniskenttää, joista kaksi on sisäkenttiä. Sisäliikuntamahdollisuuksia oli edellisten lisäksi Järnefeltin, Mäntynummen ja Perttilän liikuntahalleissa sekä Lohjan jäähallissa. Lisäksi koulujen liikuntasalit olivat vapaa-ajan käytössä. Kuntosalimahdollisuuksia oli Neidonkeitaan ja Tennarin lisäksi Järnefeltin, Kirkkokadun, Perttilän ja Sammatin kuntosaleissa. Sisäliikuntatilojen lisäksi Lohja tarjoaa monipuolista liikunnan harrastamista ulkona. Erilaisia urheilukenttiä on useita: nurmi-, hiekka-, pesäpallo- ja rantalentopallokenttiä. Lohjalla on mahdollista harrastaa myös rullalautailua Neidonketaan vieressä sijaitsevassa rullalautailupuistossa. Yhteensä kuntoratoja ja -latuja oli Lohjan alueella 26 kilometrin verran. Lohjalla on myös useita uimarantoja, joista suurin sijaitsee keskustan tuntumassa Aurlahdessa. (Lohjan kaupunki 2015b.)

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tarjoaminen kuntalaisille lukeutuu kunnan vapaaehtoiisiin tehtäviin. Kirjastoja Lohjan alueella oli viisi: Lohjan Pääkirjasto, Mäntynummen kirjasto, Ojamon kirjasto, Sammatin kirjasto ja Virkkalan kirjasto. Etelä-Lohjan alueella toimi lisäksi kirjastoauto. Kulttuuripalveluita ja tapahtumia oli Lohjalla useita. Suurimpia tapahtumia olivat Lohjan Tenoripäivät ja Menneen Ajan joulumarkkinat. Lohjalla oli kaksi teatteria, kaupungin ylläpitämä Lohjan Teatteri ja harrastajateatteri Trala. Musiikkitarjonnasta vastasivat Lohjan Kaupunginorkesteri, Lohja Big Band ja Virkkalan Torvisoittokunta. Museoita oli kaksi, Lohjan Museo ja Tytyrin kaivosmuseo. Lohjan Laurentius-salissa järjestettiin erilaisia kulttuuritapahtumia ympäri vuoden. (Lohjan kaupunki 2015b.)

Lohjan yleiseen toimialaan kuuluvia tehtäviä on ympäristöterveydenhuolto, jätehuolto, energiahuolto sekä vesi- ja viemärilaitos. Lohja vastasi ympäristöterveydenhuollosta oman alueensa lisäksi yhteistoiminta-alueilla Karkkilassa, Siuntiossa ja Vihdissä. Ympäristöterveydenhuollon palvelut jakautuvat terveysvalvontaan ja eläinlääkintähuoltoon. Länsi-Uudellamaalla toi-

mii jätehuoltoyhtiö Rosk'n Roll Oy Ab, joka on Hangon, Inkoon, Karkkilan, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin omistama. Lohjalla toimivat energiayhtiöt Lohjan Energiahuolto Loher Oy ja Virkkalan Lämpö. Lohjalla on oma vesi- ja viemärilaitos, joka vastaa veden hankinnasta, veden ja jäteveden johtamisesta ja jätevesien puhdistamisesta. Lohjalla toimii Länsi-Uudenmaan poliisi- ja pelastuslaitoksen toimipisteet. Lisäksi Lohjan kaupungilla oli vuonna 2012 vuokrattavia asuntoja noin 1700. (Lohjan kaupunki 2015b.)

4.1.2 Karjalohjan palvelut 2012

Karjalohjalla on yksi terveysasema, jonka yhteydessä on fysioterapia-, hammashoito-, äitiys- ja lastenneuvolapalvelut. Erikoissairaanhoidon palveluita ei ollut Karjalohjan alueella, mutta erikoissairaanhoidon palveluita karjalohjalaiset saavat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä (HUS). Vanhustenhoitopalveluita oli kolmessa toimipisteessä: Tupalassa, Kotolassa ja Apilaniityssä. Tupalan palvelukeskuksessa on 13 ympärivuotista paikkaa ja neljä lyhytaikaista paikkaa. Tupalassa oli Karjalohjan kunnan keskuskeittiö. Muistihäiriöisille suunnatussa Kotolan pienryhmäkodissa on kahdeksan ympärivuotista paikkaa. Tupala ja Kotola sijaitsevat vierekkäin. Hoitokoti Apilaniityssä on 20 ympärivuotista paikkaa, ja se on suunnattu Kotolan tavoin muistihäiriöisille. (Lohjan kaupunki 2010, 114–116.)

Lasten päivähoitopalveluita Karjalohjalla tarjosi kaksi päiväkotia: Eulaalia ja Pikku Karhu. Erityislasten päivähoitopalvelut ostettiin Lohjan kaupungilta. Päivähoitopalvelut oli järjestetty tarpeen mukaan. Maantieteellisistä syistä oli tukeuduttu päivähoidon ostamiseen, jotta kaikille oli turvattu päivähoito. Esiopetusta järjestettiin Karjalohjan kunnanviraston tiloissa. (Karjalohjan kunta 2012, 29–30.)

Perusopetus vuosiluokille 1–6 järjestettiin Karjalohjan koululla. Vuosiluokat 7–9 järjestettiin ostopalveluna Järnefeltin koulussa Virkkalassa sekä Jalavan ja Anttilan koulussa Lohjalla. Sammatin Vapaassa Kyläkoulussa opiskeli osa karjalohjalaisista vuosiluokilla 1–9. Erityisopetus toteutettiin ostopalveluna tarpeen mukaan. Maksutonta koulukuljetusta tarjottiin 1.–4.-luokkalaisille, joiden koulumatka oli yli kolme kilometriä. Iltapäiväkerhotoimintaa järjestettiin 1.–2.-luokkalaisille ja erityisopetusta saaville koululaisille. Iltapäiväkerho oli avoinna koulupäivien päätyttyä. Kansalaisopiston kurssit järjestettiin Karjalohjalla ostopalveluna Hii-den opistolta. Kursseja järjestettiin Karjalohjan alueella. (Karjalohjan kunta 2012, 34–42.)

Nuorisopalveluita järjestettiin Nuorisotalolla, joka oli auki noin kaksi kertaa viikossa. Nuorille rakennettiin rullalautailupuisto. Nuorisolle järjestettiin harrastemessut, joilla nuoret pääsivät kertomaan harrastuksistaan ja tutustumaan uusiin harrastusmahdollisuuksiin. Liikuntapalveluita järjestettiin Päiväkummussa kunnan tukemana. Päiväkummussa on uimahalli ja kuntosali. Ulkoliikuntapaikkoja on koulun lähetyvillä esimerkiksi monitoimikaukaloita, pururatoja, roik-

kumiskuutio ja palloseinä. Karjalohjan monitoimihallissa on mahdollista harrastaa sisä- ja ryhmäliikuntaa. Kirjasto ja kirjastoauto palvelivat tehokkaasti. Kirjastossa järjestettiin vuonna 2012 kuusi tapahtumaa. Yleistä kulttuuritoimintaa järjestettiin Kulttuurivintillä, ja Kulttuuritoimintakeskus Tiilitehdasta kunnostettiin. (Karjalohjan kunta 2012, 33–37.)

Kiinteistönhuollon piiriin kuului 15 kiinteistöä: kirjasto, terveysasema, Päiväkotikoti Eulaalia, paloasema, koulu urheilukenttineen, monitoimihalli ja kunnantalo. Kiinteistönhuollon tehtäviä olivat kiinteistöjen puhtaanapito, lumityöt ja pihatyöt sekä kiinteistöpäivystykset (ostopalvelu). Karjalohjan kunnalla oli 48 vuokrattavaa asuntoa ja vuokrattavia toimitiloja oli kolme. Kunnan kunnossapidettavia teitä oli 23. Uudenmaan ympäristöterveys järjesti ympäristöterveydenhuolto- ja eläinlääkintäpalvelut. Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyden toimialueeseen kuului Karjalohjan, Karkkilan, Lohjan, Nummi-Pusulan, Siuntion ja Vihdin kunnat. Karjalohja kuului Länsi-Uudenmaan aluepelastustoimintapiiriin, jota hallinnoi Espoon kaupunki. Näiden lisäksi Karjalohjalla oli kolme vedenottamo: Laivaranta, Hakonen ja Pukkilanharju. (Karjalohjan kunta 2012, 21–26.)

4.1.3 Nummi-Pusulan palvelut 2012

Nummi-Pusulassa oli 2012 yksi terveysasema Pusulassa ja HUS toteutti erikoissairaanhoidon (Nummi-Pusulan kunta 2012, 25–26). Vanhainkoteja Nummi-Pusulassa oli kaksi. Nummella oli Niilonpirtin vanhainkoti ja asumispalvelu ja Pusulassa Pusulan vanhainkoti. (Lohjan kaupunki 2015c.)

Nummi-Pusulan päiväkotihoidon palvelut olivat keskittyneet Pusulan ja Saukkolan päiväkoteihin. Molemmissa päiväkodeissa oli tarjolla päiväkotihoidoa ja esiopetusta. Perhepäivähoito oli järjestetty ostopalveluna. Kolmatta päiväkotihoitopaikkaa alettiin suunnitella Oinolan koulun yhteyteen vuonna 2012. (Nummi-Pusulan kunta 2012, 40–42.)

Nummi-Pusulassa toimi 2012 kuusi peruskoulua. Vuosiluokat 1–6 opetettiin Hyrsylän, Ikkalan, Koisjärven, Oinolan ja Pusulan koulussa. Vuosiluokat 7–9 Nummi-Pusulan koulussa. Lisäksi tarjottiin vammais- ja sairaalaopetusta sekä iltapäiväkerhotoimintaa. Lukiokoulutusta Nummi-Pusulassa oli tarjolla Nummi-Pusulan lukiossa. Hiiden Opisto tarjosi kansalaisopiston kursseja Pusulan Kivikoululla. (Nummi-Pusulan kunta 2012, 28–35.)

Vapaa-ajan palveluita, kuten nuorisotiloja, liikunta-, kulttuuri- ja musiikkipalveluita järjestettiin kunnan omina ja ostopalveluina. Nuorisopalveluita oli tarjolla Pusulan Kivikoululla ja Saukkolan nuorisotiloissa. Nuorisolle tarkoitettu Nuplo-kahvila aloitti toimintansa marraskuussa 2012. Sisäliikuntaa oli mahdollista harrastaa koulujen liikuntasaleissa. Nummella ja Pusulassa oli omat kuntosalinsa. Ulkoliikuntamahdollisuuksia oli kunnan pururadoilla. Nummella ja Pusulas-

sa oli ulkotenniskentät. Musiikkipalvelut oli järjestetty ostopalveluina Länsi-Uudenmaan musiikkiopistosta ja Karkkilan musiikkikoulusta. Muskaritoimintaa oli yhteistyössä Länsi-Uudenmaan musiikkiopiston kanssa Saukkolan päiväkodin yhteydessä. Sekä kunnan omia että ostopalveluina järjestettyjä kulttuuritapahtumia oli noin 50 vuoden 2012 aikana. Nummi-Pusulassa toimi vuonna 2012 kirjastoauto ja kaksi kirjastoa: Nummi-Pusulan pääkirjasto ja Pusulan kirjasto. Kirjastoauto palveli asiakkaitaan kolmena päivänä viikossa. (Nummi-Pusulan kunta 2012, 36–40.)

Kiinteistönhuollon tehtäviä vuonna 2012 Nummi-Pusulassa oli Niilonpirtin ja Nummi-Pusulan koulun saneeraussuunnitelman laatiminen ja Massapellon vuokratalon kuntokartoitus. Nummi-Pusulalla oli vuokrattavia huoneistoja yhteensä 123, jotka jakautuivat alueittain: Ikkala 24, Nummi 16, Pusula 22 ja Saukkola 61. (Lohjan kaupunki 2015d.) Nummi-Pusulan alueen pelastustoimi oli järjestetty ostopalveluna Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Ympäristöterveydenhuolto oli järjestetty yhteistyössä Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyden kanssa. Nummi-Pusulassa lakkautettiin Saukkolan jätevesipuhdistamo ja liitettiin Lohjan yhdysvesi- ja viemäriverkkoon vuonna 2012. (Nummi-Pusulan kunta 2012, 48–56.)

4.2 Vaikuttamismahdollisuudet

4.2.1 Vaikuttamismahdollisuudet yleisesti

Vaikuttamalla saadaan aikaan muutoksia jo olemassa oleviin asioihin ja tilanteisiin. Vaikuttamisen voidaan katsoa olevan osa viestintää, sillä erilaisilla viestinnän keinoilla pyritään saamaan vastaanottaja ajattelemaan tietyllä tavalla. Viestintä on vaikuttanut kohteeseen silloin, kun se on saanut aikaan jonkin muutoksen vastaanottajassa. On kuitenkin muistettava, että muutos ei välttämättä ole muutosta tavoittelevan haluamaa, vaan se voi olla jopa päinvastaista. Viestinnän avulla vaikuttaminen on onnistunut, kun vastaanottaja on muuttanut mieltä pidettään tai tapojaan vaikuttajan haluamaan suuntaan. (Åberg 2006, 134.)

Ilvonen (2011, 7–12) määrittelee vaikuttamisen yksinkertaisesti mukana oloksi, tuen ilmaisuksi, yhdessä tekemiseksi ja aktiiviseksi toiminnaksi. Jokainen meistä vaikuttaa asioihin tietoisesti tai tiedostamattaan ja vaikuttamista tapahtuu koko ajan ja kaikkialla. Kaikkein yksinkertaisimmillaan vaikuttaminen voidaan määritellä viestinnäksi. Sen tarkoituksena on muuttaa viestin kohteena olevan henkilön tai ihmisryhmän käsitystä jostakin asiasta tai ilmiöstä. Suomessa esimerkiksi yhteiskunnallista vaikuttamista on helpotettu erilaisilla laeilla. Viranomaisilla on esimerkiksi velvoite kuunnella kansalaisia päätöksenteossa. Vaikuttamista voidaan edistää viestinnän keinoilla. Keskeisiä viestinnän keinoja vaikuttamisessa ovat sosiaalinen vaikuttaminen ja suostuttelu. (Ilvonen 2011, 7–12.)

Sosiaalisella vaikuttamisella pyritään vaikuttamaan siihen, miten ihminen havaitsee todellisuutta ja miten hän reagoi ja toimii eri tilanteissa. Sosiaalisessa vaikuttamisessa vaikutus voi olla tiedollinen, asenteellinen tai esimerkiksi käyttäytymiseen liittyvä. Sosiaalisen vaikuttamisen tarkoituksena on herättää vastaanottajan halu ja tukea muistia. Edellä mainittu tapahtuu tuotteen tai palvelun visuaalisella ilmeellä tai viestin sisällön toistolla. Sosiaalista vaikuttamista käytetään erilaisissa kampanjoissa muun muassa tuotteen tai palvelun muistamiseen. Esimerkiksi viikoittainen viestin toistaminen on erittäin tehokas tapa vaikuttaa vastaanottajaan. Suostuttelevalla vaikuttamisella on tarkoitus tietoisesti ja tavoitteellisesti ohjata henkilöä kohti suostuttelijan tavoitteita. Suostuttelevan vaikuttamisen keinoja ovat muun muassa mainonta, poliittinen vaikuttaminen sekä terveyden ja turvallisuuden edistämiseen tähtäävä vaikuttaminen. Suostuttelevassa vaikuttamisessa päätarkoituksena on synnyttää vastaanottajassa motivaatio sekä halu toimia saadun informaation mukaisesti. Tehokkaimpina keinoina pidetään vetoamista taloudelliseen etuun tai rahan säästöön. (Ilvonen 2011, 11.)

Valta on osa vaikuttamista. Sen tarkoituksena on yleensä pyrkiä vaikuttamaan toisen osapuolen käyttäytymiseen halutulla tavalla. Valta on siis kahden tai useamman henkilön tai yhteisön monimutkainen suhde. Valtaan ja sen käyttöön liittyy jatkuvasti vaihtuvia ja muuttuvia tekijöitä ja paineita. Valta voidaan jakaa moneen osaan, esimerkiksi poliittiseen valtaan, lainsäädännölliseen valtaan, tuomiovaltaan, rangaistusvaltaan, legitiimivaltaan sekä karisma- ja asiantuntijavaltaan. (Keinänen 2014, 72–84.) Suomalaisessa yhteiskunnassa valta kuuluu periaatteessa kansalle, joka voi äänestää vaaleissa. Pitää muistaa myös markkinoiden, talouselämän ja median käyttämä valta. Myös erilaiset kolmannen sektorin toimijat käyttävät valtaa Suomessa. (Luostarinen 2013, 201.)

4.2.2 Kuntalaisen vaikuttamismahdollisuudet kunnassa ja kuntaliitoksessa

Suomessa jokaisella kansalaisella on oikeus vaikuttaa haluamiinsa asioihin. Vaikuttaminen vaatii kuitenkin tiettyjä perustietoja ja -taitoja, jotka edesauttavat paremman lopputuloksen saamista. Näitä ovat esimerkiksi tiedot kansalaisten oikeuksista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa sekä perustiedot valtion instituutioista ja niiden toiminnoista. Näiden tietojen ja taitojen lisäksi tarvitaan henkilökohtaisia vaikuttamisen taitoja, joita ovat esimerkiksi puhuminen, kirjoittaminen, kuunteleminen, keskusteleminen, kyky osallistua, yhteiskunnan hahmottaminen, eri viestintäkanavien käyttäminen ja yhteistyön tekeminen. Ihmisellä on oltava hyvä pohjatieto siitä asiasta, johon hän haluaa vaikuttaa. (Ilvonen 2011, 21–23.)

Kuntalaisilla on monia virallisia vaikuttamistapoja kunnan sisällä. Näitä tapoja ovat esimerkiksi äänestäminen, erilaisiin kyselyihin vastaaminen, kuntalaisen aloiteoikeuden käyttäminen ja muutoksenhaku päätökseen. Virallisten vaikuttamismahdollisuuksien lisäksi kunnan asukkaalla

on mahdollisuus vaikuttaa myös välillisesti, poliittisesti ja henkilökohtaisesti. Välillisestä vaikuttamisesta esimerkiksi voidaan ottaa ostokäyttäytyminen: Ostetaanko omassa kunnassa tai sen lähialueella tuotettuja tuotteita, vai ostetaanko sama tuote esimerkiksi ulkomailta tuotuna? Ensiksi mainitussa tapauksessa saatu hyöty jää omalle kotiseudulle. Poliittista vaikuttamista on muun muassa puolueiden kautta vaikuttaminen. Henkilökohtaista vaikuttamista ovat esimerkiksi sosiaalisen median käyttäminen, tapahtumiin osallistuminen tai lehden yleisön-osastopalstalle kirjoittaminen. (Ilvonen 2011, 23–33.)

Äänestäminen

Kuntalain 4 luvun mukaan kunnan 18 vuotta täyttäneillä asukkailla on sekä ääni- että äänestys-oikeus. Äänioikeutta käytetään kunnallisvaaleissa ja äänestys-oikeutta erilaisissa neuvoo-antavissa äänestyksissä. Kunnanvaltuuston on pidettävä huoli, että kunnan asukkaalla tai kunnan palvelua käyttävällä on mahdollisuudet ja edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. (Kuntalaki 22.12.1995/1647.) Suomen valtio järjestää neljät vaalit, joissa kaikki äänioikeutetut voivat äänestää: eduskuntavaalit, presidentinvaalit, kunnallisvaalit ja europarlamenttivaalit. Näissä kaikissa vaaleissa äänestäjän on oltava vähintään 18-vuotias. (Vaalilaki 2.10.1998/714.) Kunnallisvaaleissa kansalaiset valitsevat kunnanvaltuuston, joka käyttää kunnan ylintä päätäntävaltaa (Kohi, Liuskari, Palo, Päivärinta & Vihervä 2011, 193). Kuntalaiset voivat äänestää myös kunnallisissa kansanäänestyksissä, jotka ovat neuvoo-antavia. Näiden tulokset eivät sido päättäjiä mihinkään, mutta voivat vaikuttaa uusien päätösten tekoon. Kunnissa neuvoo-antavia kansanäänestyksiä pidetään yleensä haastavista kysymyksistä, esimerkiksi kuntaliitoksista. Kuntalaiset voivat tehdä aloitteen asiasta, josta he haluavat kunnallisen kansanäänestyksen. Tämän toteuttamiseen vaaditaan kuitenkin vähintään viiden prosentin osuus kunnan äänioikeutetuista asukkaista. Valtuusto päättää, toteutetaanko äänestys vai ei. Äänestystä koskevan alueen ei tarvitse olla koko kunta, vaan se voi olla vain osa sitä. (Kenni, Lehtinen, Lundström & Rantakokko 2009, 14.)

Kyselyt, haastattelut ja tiedotus- ja keskustelutilaisuudet

Kuntalaisia voidaan kuulla erilaisissa tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa. Näissä tilaisuuksissa kuntalainen voi vaikuttaa ja kertoa oman mielipiteensä asiaa valmistaville virkamiehille. Tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa tuotavat asiat ovat usein valmisteluvaiheessa, jolloin asukkailla on parempi mahdollisuus vaikuttaa niihin. (Kohi ym. 2011, 73.) Jokainen kunta järjestää tilaisuutensa omalla tavallaan. Toinen kunta järjestää tiedotus- ja keskustelutilaisuuksiin useammin kuin toinen ja niissä käsiteltävät asiat vaihtelevat. Osa kunnista järjestää näitä tilaisuuksia vain kuntaa koskevissa suurissa kysymyksissä. Tilaisuuksien ei tarvitse koskea koko kuntaa tai kaupunkia, vaan ne voivat koskea vain jotakin sen kylää tai kaupunginosaa. Jokainen voi halutessaan ehdottaa kunnalle tai kaupungille tiedotus- ja keskustelutilaisuuksien li-

säämistä, jos niiden määrä on omasta mielestä liian vähäinen. Kuntalaisilla on myös mahdollisuus vaikuttaa asioihin osallistumalla erilaisiin kunnan teettämiin kyselyihin. Ne voivat olla niin lomake- kuin internetkyselyitä tai erilaisia haastatteluja. (Ilvonen 2011, 26–27.)

Aloiteoikeus

Kunnan asukkailla on myös oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Nämä aloitteet voivat koskea esimerkiksi kyläkoulujen säilymistä tai uuden leikkipuiston rakentamista. Aloitteen voi tehdä yksinkin, mutta yleensä aloitteen tekee esimerkiksi seura, yhdistys, järjestö tai jokin muu ryhmä. Kunnan on ilmoitettava aloitteen tekijälle, mihin toimiin aloitteen pohjalta on ryhdytty. Valtuuston on kuitenkin käsiteltävä toimivaltaansa kuuluva aloite, jos sen takana on vähintään kaksi prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista. (Koskela & Passoja 2007, 80.)

Muutoksenhaku

Kuntalainen voi mielestään väärästä päätöksestä tehdä joko oikaisuvaatimuksen tai hallinto-kantelun. Nämä toimenpiteet yleensä vain hidastavat toimeenpanoa, mutta eivät estä sitä. Suomessa valitusoikeus on tärkeä osa demokratiaa. Lopullisesta päätöksestä voidaan valittaa. Valituksia voidaan tehdä puhtaasti kiusantekona ja hidastamaan toimenpanoprosessia, mutta ne voivat kuitenkin johtaa tehtyjen päätösten purkamiseen. (Kohi ym. 2011, 72–73.)

Muita vaikuttamisen keinoja

Kansalaiset voivat vaikuttaa asioihinsa erilaisten yhdistysten ja järjestöjen kautta. Näissä organisaatioissa monet samalla tavalla ajattelevat henkilöt saavat paremmin äänensä kuuluviin. Organisaatiot voivat toimia maailmanlaajuisesti tai vain paikallisesti. Paikalliset organisaatiot voivat vaikuttaa omalla tietotaidollaan kunnan asioihin. Esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) voi vaikuttaa kunnan päiväkerhotoimintaan. (Ilvonen 2011, 37–39.)

Erilaiset alue-, kylä- ja kaupunginosatoimikunnat pystyvät vaikuttamaan paikallisesti kunnan sisällä. Näiden kokoukset voivat olla virallisia tai epävirallisia. Virallisissa kokouksissa mukana voi olla kunnan päättäjiä, jolloin he saavat ajan tasalla olevaa tietoa asukkaiden mielipiteistä. Epävirallisissa kokoontumisissa voidaan istua esimerkiksi nuotion ääressä ja grillata makkaraa. Samalla voidaan jutella ja miettiä parannusehdotuksia, joita voi tulevaisuudessa ehdottaa eteenpäin kunnalle. (Kenni ym. 2009, 30–32.)

Internet on avannut aivan uuden maailman vaikuttamisen alueelle. Sosiaalisen median kautta todella moni pystyy jakamaan samanaikaisesti omia mielipiteitään ja samalla kommentoimaan

toisten mielipiteitä. Monet kunnat, yritykset ja kolmannen sektorin toimijat ovat ottaneet sosiaalisen median yhdeksi tiedotus- ja vaikutuskanavakseen. Esimerkiksi blogeissa moni tuo vahvasti oman kantansa esiin ja pyrkii sitä kautta vaikuttamaan havaitsemaansa ongelmaan. (Kohi ym. 2011, 78–79.)

4.3 Viestintä

Viestintä on tiedon lähettämistä ja vastaanottamista, jolloin osapuolet vaihtavat tietoja keskenään (Ikävalko 1995, 11). Viestintään liittyy monenlaisia rooleja. Ihmiset voivat olla viestin tuottajia, jakajia, vastaanottajia, muokkaajia ja tulkitsijoita riippuen omasta senhetkisestä tilanteesta. Nyky-yhteiskunnassa viestintää tapahtuu kaikkialla, eikä siltä voi välttyä. Esimerkiksi internetin avulla voidaan kommunikoida toisten ihmisten kanssa ympäri maailmaa täysin reaaliajassa. Tämä ei olisi ollut mahdollista vielä jokin aika sitten. (Juholin 2013, 22–23.)

Viestintää kuvataan yleensä prosessina tai tapahtumana, jossa viestin vastaanottaja tulkitsee viestiä ja antaa sille oman merkityksensä. Viestin vastaanottaja jakaa omaa tulkintaansa eteenpäin oman vuorovaikutteisen verkostonsa kautta. Juholinin (2013, 23) mukaan viestinnässä ei ole kyse vain teknisestä prosessista, vaan myös ihmisten välisistä suhteista ja niistä syntyvistä vuorovaikutuksista. Ympäristön rooli viestinnässä on vähintäänkin yhtä tärkeä kuin itse viestin sisältö. Erilaisissa ympäristöissä sama viesti voidaan tulkita aivan eri tavalla, jopa päinvastaisesti.

4.3.1 Kunnan viestintä

Kunnalla on lakisääteisiä velvollisuuksia viestittää kuntaa koskevista asioista kuntalaisille. Kuntalain 4 luvussa kerrotaan kunnan tiedottamisvelvollisuudesta. Kunnalla on velvollisuus tiedottaa kunnassa vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Kunnan on myös tiedotettava kuntalaisille, milloin, miten ja kenelle asioista voi esittää kysymyksiä. Kunnan on myös lähetettävä pöytäkirjanote oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen sille, joka on sitä pyytänyt. (Kuntalaki 22.12.1995/1647.)

Kunnanvaltuuston kokoukset ovat ainoita julkisia kunnan toimielinten kokouksia. Eri kokousten esityslistat on hyvä toimittaa tiedotusvälineille ennen kokouksia, sillä se on yksi merkittävä tapa tiedottaa kunnan asioista. Esityslistat on myös hyvä julkaista internetissä, jossa ne ovat helposti kaikkien saatavilla. Kunnan tekemistä päätöksistä tulee tiedottaa välittömästi tiedotusvälineille, sillä lähes kaikki päätökset ovat julkisia. Erilaisista äänestyksistä ja niiden tuloksista tulee myös kertoa julkisesti. On myös tärkeää tiedottaa äänestyksen eri mielipiteistä. Tällöin kuntalaiset tietävät, kuinka valtuutetut ovat äänestäneet. Myös käsiteltävän asian

käsittelyvaihe pitää ottaa huomioon tiedottamisessa. On hyvä korostaa jonkin päätöksen olevan vasta valmisteluvaiheen kannanotto, jos asiaa käsitellään myöhemmin esimerkiksi hallituksessa ja valtuustossa. (Tyry-Salo 2004, 18.)

Nykyään kunnissa tiedotetaan yhä enemmän internetissä. Monissa kunnissa voi hoitaa esimerkiksi erilaisia lupa-asioita internetin välityksellä. Internet-palveluista tiedottaminen ja ohjeistaminen on otettava huomioon kuntatiedottamisessa. Asukkaille voidaan jakaa tietoa kunnan kotisivujen ja erilaisten keskustelufoorumien kautta. Kunnan on huolehdittava, että keskustelufoorumien tekstit eivät loukkaa ketään. Suomi on virallisesti kaksikielinen. Näin ollen tiedotteiden tulee tarvittaessa olla sekä suomen- että ruotsinkielisiä. (Tyry-Salo 2004, 18–19.)

Jokaisen organisaatioon kuuluvan on ymmärrettävä, että organisaatioviestintä onnistuu vain, jos jokainen ymmärtää oman viestintävastuunsa. Vastuun joutuu ottamaan niin toimitusjohtaja kuin aulatyöntekijäkin. Vuorovaikutus on äärimmäisen tärkeää organisaatiossa. Viestintäketju muuttuu, jos joku organisaation jäsen heittäytyy passiiviseksi viestin vastaanottajaksi. Tällöin tieto ei välttämättä tavoita oikeita henkilöitä. (Korhonen & Rajala 2011, 16–17.)

Viestin lähettäjän rooli on kertoa oma ajatus niin, että viestin vastaanottaja ymmärtää sen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että vastaanottaja hyväksyy viestin. Pelkkä ajatus lähettäjän päässä ei riitä kunnon viestiksi, vaan se pitää kyetä luomaan sanomaksi. Viestin lähettäjän on huomattava, että vastaanottaja tulkitsee vain saatua sanomaa, ei ajatusta. Tästä johtuen sanoman pitäisi olla mahdollisimman yksiselitteinen, jotta viestitty asia ymmärretään toivotulla tavalla. Lähettäjä ja vastaanottaja tulkitsevat hyvin harvoin lähettäjän sanomaa täysin samalla tavalla. Tähän vaikuttavat muun muassa vastaanottajan aikaisemmat tiedot, kokemukset ja mielikuvat kyseisestä asiasta. (Åberg 2006, 85.)

Åbergin (2006, 86) mukaan vuorovaikutuksella parannetaan viestintää. Vuorovaikutuksessa sanoman sisältö avautuu paremmin vastaanottajalle kuin yksisuuntaisessa viestinnässä. Lisäksi vuorovaikutuksessa vastaanottajan on helpompi ymmärtää viestin sisältö, koska kysymysten ja vastausten, esimerkkien ja perusteluiden kautta on helpompi tuottaa tietoa käsiteltävästä asiasta.

Emme käsittele erikseen kunnan sisäistä ja ulkoista viestintää. Olemme johtaneet kunnan sisäisen ja ulkoisen viestinnän suoraan yleisestä viestinnästä, sillä sisäinen ja ulkoinen viestintä toimivat samoilla periaatteilla niin kunnissa kuin organisaatioissakin.

Sisäinen viestintä

Viestintä voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Sisäinen viestintä sisältää kaiken sen viestinnän, tiedonkulun ja vuorovaikutuksen, joka tapahtuu organisaation sisällä. (Korhonen & Rajala 2011, 83.) Sisäinen viestintä on käsitteenä hyvin laaja, mutta sen perusajatuksena on organisaation sisäinen tiedonkulku ja vuorovaikutus. Sisäinen viestintä vaikuttaa laajasti koko organisaation viestintään. Sisäisessä viestinnässä ei ole kyse pelkästään tiedon ja informaation vaihdosta. Siihen kuuluvat suuresti myös kulttuuri, kokemusten jakaminen ja yhteisöllisyyden tunne. (Juholin 1999, 13.)

Tehokas sisäinen viestintä on aina kaksisuuntaista ja vuorovaikutuksellista. Sisäinen viestintä toimii organisaatiossa, kun siihen sitoutuu niin työntekijä kuin organisaation johto. Sisäisen viestinnän tulee olla linjassa myös ulkoisen viestinnän kanssa, etteivät työntekijät saa ristiriitaista tietoa organisaatiosta. Tehokas ja selkeä sisäinen viestintä korostuu etenkin organisaation muutostilanteissa. Työntekijöiden on helpompi sisäistää ja sopeutua muutokseen, jos sisäinen viestintä organisaatiossa toimii. (Korhonen & Rajala 2011, 84.)

Sisäisen viestinnän kanavat organisaatiossa voidaan jakaa kahteen osaan: suoriin sekä välitettyihin viesteihin. Suoria viestintäkanavia ovat muun muassa lähin esimies, muut esimiehet, osastokokous, konttorikokous, projektikokous, neuvottelut, luottamushenkilö, työystävät ja ylimmän johdon suora yhteydenpito. Näissä kaikissa viestintä tapahtuu ihmisten puheen kautta. Välitetyn viestinnän kanavia ovat ilmoitustaulu, kiertokirjeet, pikatiedotteet, tiedotuslehdet, henkilöstölehdet, asiakaslehdet, toimitusjohtajan katsaus sekä toimintakertomus. (Åberg 1996, 181.)

Ulkoinen viestintä

Ulkoiden viestinnän tarkoituksena on viestittää haluttuja asioita organisaation ulkopuolisille sidosryhmille, joita voivat olla esimerkiksi asiakkaat, media ja muut yritykset. Ulkoisen viestinnän eräs tarkoitus on tehdä asiakaskontaktit mahdollisiksi. (Gopal 2008, 8–9.) Ulkoinen viestintä voidaan rajata monella tavalla organisaatiolle sopivaksi. Se voidaan rajata koskemaan todella suurta joukkoa tai erittäin pientä kohdennettua joukkoa. Eri kohderyhmille tarkoitetussa viestinnässä on viestintäkanavia käytettävä eri tavalla. Esimerkiksi suurelle yleisölle tarkoitetut viestit levitetään yleensä median avulla. Pieni, kohdennettu viestintä taas voidaan hoitaa esimerkiksi henkilökohtaisella viestillä. (Kortetjärvi-Nurmi, Kuronen & Ollikainen, 117–118.)

Organisaation on pystyttävä rajaamaan tiedottaminen juuri oikealle kohderyhmälle, sillä resurssit ovat rajalliset. On pystyttävä jakamaan kohde-, yhteistyö- ja sidosryhmät tärkeysjär-

jestykseen siten, että tärkeimmille ryhmille tiedotetaan eniten ja vähemmän tärkeille vähemmän. Halutun ryhmän tavoittamiseen on valittava juuri oikeanlainen viestintäväline. (Kortetjärvi-Nurmi, Kuronen & Ollikainen, 118–119.)

Oikean viestintävälineen löytäminen helpottuu, kun tietää ja tuntee omat sidosryhmät mahdollisimman tarkasti. On turhaa ryhtyä viestittämään sellaisille sidosryhmille, jotka eivät hyödy viestitettävästä asiasta, tai heitä ei asia kiinnosta. Hyvässä organisaatiossa on tehty kartoitusta sidosryhmistä ja laitettu ryhmät tärkeysjärjestykseen. Organisaation ollessa suuri jokaisen osaston tai yksikön tulisi laittaa omat sidosryhmänsä tärkeysjärjestykseen. (Ikävalko 1995, 195–199.)

4.3.2 Viestintä kuntaliitoksissa

Avoin viestintä kuntaliitoksesta on hyvä aloittaa heti, kun kuntaliitoskysymys tulee kunnan pohdittavaksi. Jokaisella kunnan työntekijällä on oma roolinsa tiedottamisessa. Työntekijöiden kesken on jaettava tiedottamista koskevat tehtävät. Näin jokainen tietää tehtävänsä, eikä päällekkäistä tiedottamista pääse tapahtumaan. Yleensä ylin johto ilmoittaa medialle ja kertoo avoimesti mahdollisesta kuntaliitoksesta kuntalaisille. Johdon tulee myös tiedottaa kunnan henkilöstölle tulevista muutoksista. Kunta voi tarvittaessa käyttää tiedottamisessa apunaan viestinnän ammattilaisia, joilla on tietotaito valita paras mahdollinen viestintäkanava oikealle kohderyhmälle. Vuorovaikutus kunnan ja kuntalaisten välillä on tärkeää. (Suomen kuntaliitto 2013, 5–24.)

Viestintäsuunnitelman tekeminen on ensiarvoisen tärkeää heti liitosprosessin alkuvaiheessa. Alussa on hyvä tutustua muihin kuntaliitoksiin ja niiden viestintään. Hyvässä viestintäsuunnitelmassa pyritään kaksisuuntaiseen viestintään eikä pelkästään yksisuuntaiseen tiedottamiseen. Liitoksen eri vaiheille voidaan tehdä omat viestintäsuunnitelmat, jolloin voidaan edetä selkeästi ja suoraviivaisesti kohti päämäärää. Hyvässä viestintästrategiassa on mietitty, kuinka asiat tiedotetaan medialle ja asukkaille. Asukkaille tiedottamisen pitää olla selkeää ja suoraviivaista, jotta mahdollisilta epäselvyyksiltä vältytään. Kunnan on reagoitava heti, mikäli kuntalaiset eivät ole ymmärtäneet kunnan liikkeelle laskemaa tiedotusta. Lisäksi asukkaille tulee kertoa, mitä kuntaliitos heidän kohdallaan tarkoittaa, esimerkiksi, miten palveluverkko mahdollisesti muuttuu. Hyvässä tiedottamisessa käytetään monipuolisesti hyväksi eri medioita, kuten paikallislehtiä ja -radioita sekä sosiaalista mediaa. Medialle tulee olla myös avoin, ja vastata esitettyihin kysymyksiin mahdollisimman selkeästi ja nopeasti. Hyvät suhteet mediaan edesauttavat kuntaliitosprosessista tiedottamisessa sen läpiviemisessä. (Suomen kuntaliitto 2013, 5–24.)

5 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksilla halutaan yleensä selvittää jonkin ilmiön tai muutoksen seurauksia, tai toteutuko teorian pohjalta päätelty lopputulos käytännössä. Ennen kuin tutkimusta aletaan suunnitella, on määriteltävä, miksi ja miten tutkimus tehdään. Lisäksi on määriteltävä, mitä asioita tutkitaan ja mikä on tutkimuksen kohderyhmä. Tutkimusta suunniteltaessa on määriteltävä selkeä tutkimusongelma, jota lähdetään selvittämään erilaisilla kysymyksillä. Tutkimusmenetelmiä on useita. Valitun menetelmän tulee vastata tutkimusongelmaa, jotta voidaan saada selville haluttuja asioita. (Heikkilä 2014, 12.)

Empiirisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä on kahdenlaisia: kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia. Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät ovat yleensä lomakekyselyjä, internetkyselyjä, strukturoituja haastatteluja, kokeellisia tutkimuksia ja systemaattisia havaintoja. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen tarkoitus on tuottaa numeraalisia tilastoja. Kvantitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin: mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Kvantitatiivinen tutkimus soveltuu parhaiten sellaisiin tutkimuksiin, joiden perusjoukko on hyvin laaja ja joissa pyritään kartoittamaan jo olemassa oleva tilanne. Pelkästään kvantitatiivisten tutkimusten tuloksista ei pystytä selvittämään, minkä takia tilanne on ajautunut sellaiseksi. (Heikkilä 2014, 13–15.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen kysymystyyppit kyselylomakkeessa voivat olla strukturoituja tai avoimia kysymyksiä. Strukturoiduissa kysymyksissä vastaajan tulee valita oikea vastausvaihtoehto annettuun kysymykseen. Yleensä vastausvaihtoehdot ovat Kyllä ja Ei. Strukturoituja kysymyksiä ovat myös viisiportaiset asteikot, jolloin vastaaja valitsee sopivan vastausvaihtoehdon asteikolta: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä, En osaa sanoa, Eri mieltä, Täysin eri mieltä. Avoimet kysymykset ovat nimensä mukaisesti avoimia, joihin vastaaja saa vastata omin sanoin. Kysymys on muotoiltava niin, että vastaajalle ei jää epäselvyyttä, miten hänen tulisi kysymykseen vastata. Avoimia kysymyksiä voidaan käyttää niin sanottuina seurantakysymyksinä strukturoiduille kysymyksille. Kuvassa 2 on esimerkki tällaisesta kysymyksenasettelusta. Näin saadaan hieman lisää tietoa, miksi vastaaja on valinnut juuri kyseisen vaihtoehdon. (Kananen 2011, 30–35.)

2. Oliko Karjalohjan Liittyminen Lohjaan mielestäsi:

☐ Erittäin hyvä asia ☐ Hyvä asia ☐ Huono asia ☐ Erittäin huono asia ☐ En osaa sanoa

Miksi olet tätä mieltä?

Kuva 2: Esimerkki strukturoidusta ja avoimesta kysymyksestä

Kvalitatiivista tutkimusta käytetään, kun halutaan selvittää ja ymmärtää tutkimuskohteen käyttäytymistä tai päätöksentekoon vaikuttavia asioita. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus rajataan harkitusti koskemaan tiettyä perusjoukkoa. Usein perusjoukko on hyvin pieni verrattuna kvantitatiiviseen tutkimukseen. Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii vastaamaan kysymyksiin: miksi, miten ja millainen. Kvalitatiiviset tutkimukset toteutetaan yleensä henkilökohtaisilla haastatteluilla, ryhmähaastatteluilla, osallistuvalla havainnoinnilla tai käytetään hyväksi valmiita aineistoja ja dokumentteja. (Heikkilä 2014, 13–15.)

5.1 Otantatutkimus

Otantatutkimusta käytetään silloin, kun perusjoukko on hyvin suuri, ja tiedot halutaan nopeasti. Perusjoukolla tarkoitetaan tutkittavaa kohderyhmää. Otantatutkimuksessa ei ole tarkoitus tutkia koko perusjoukkoa, vaan perusjoukosta valikoidaan osa edustamaan perusjoukkoa. Valikoitua osaa kutsutaan otokseksi. Otoksen koko määräytyy perusjoukon ja käytettävän budjetin mukaan. Maantieteellisin perustein rajatuille kyselytutkimuksille sopiva otos on 500, mutta vähintään 100. (Kananen 2011, 65–68.) Otoksiko voi olla 100, jos kohderyhmä on suppea ja tuloksia tarkastellaan yleisellä tasolla. Otoksoon ollessa 200–300, perusjoukossa on ryhmiä, joiden välillä halutaan tehdä vertailua. Vertailu voidaan suorittaa ryhmien välillä, jos halutuissa ryhmissä on vähintään 30 tilastoyksikköä eli saatua vastausta. (Heikkilä 2014, 43.) Suuri otoskoko lisää tutkimuksen luotettavuutta vain tiettyyn pisteeseen asti, mutta mitä suurempi otos, sen suuremmat ovat kustannukset. Otoksokoon vaikuttaa myös mahdollinen vastaamatta jättäneiden määrä. Yleensä vastaamatta jättäneiden määrää ei tiedetä etukäteen, mutta siihen on varauduttava. Kirjekyselyissä vastausprosentti jää yleensä alle 30 %. (Kananen 2011, 65–68.)

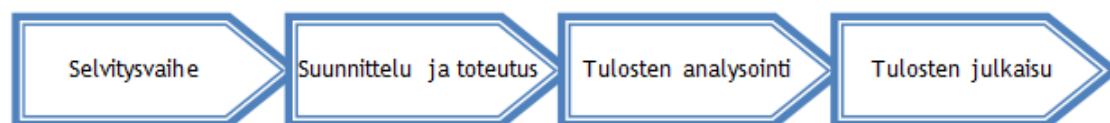
Käytetyimpiä otantamenetelmiä ovat satunnaisotanta, systemaattinen otanta, ositettu otanta, ryväsotanta ja otanta otosyksikön koon mukaan (Heikkilä 2014, 34). Käsittelemme vain satunnaisotantaa, sillä käytimme sitä tutkimuksessamme. Satunnaisotanta on yksinkertaisuudessaan arpomista. Perusjoukosta poimitaan arpomalla kyselyyn osallistuvat henkilöt. Näin ollen kaikilla on samanlaiset mahdollisuudet tulla valituksi edustamaan perusjoukkoa. Kyselyyn osallistuneiden valinta on sattumanvaraista, ja se riippuu senhetkisestä arpomistuloksesta. Keskimääräisesti tulokset tulevat olemaan oikeita, mutta vastausten vaihtelu on hyvin suurta. Vastausten vaihtelevuus tulee huomioida tuloksia analysoitaessa. (Pahkinen 2012, 26–32.)

5.2 Asukastyytyväisyyden mittaaminen

Asukastyytyväisyyttä mitataan useimmiten teettämällä kyselyitä. Sillä saadaan selville kunta-
laisten tämänhetkinen tyytyväisyys, ja mitä he odottavat tulevaisuudelta. Tyytyväisyys-

kyselyissä käytetään yleensä Likertin asteikkoa. Asteikossa on vaihtoehdot 1–5, jossa 1 = erittäin tyytymätön, 2 = tyytymätön, 3 = kohtalaisen tyytyväinen/ei osaa sanoa, 4 = tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen. Kyselyssä tulisi olla mahdollista antaa lisätietoja, miksi on juuri tiettyä mieltä. Määrällisen ja laadullisen menetelmän yhdistelmä antaa paremman kuvan tyytyväisyydestä. Tutkimuksen tuloksista saadaan lisätietoa kuntalaisia koskettavista ilmiöistä ja niihin vaikuttavien tekijöiden välisistä suhteista. Kyselyn teettäminen on omiaan juuri sellaiseen tilanteeseen, jossa halutaan saada selville kuntalaisen tyytyväisyys ennen muutosta tai palvelutapahtumaa ja sen jälkeen. (Reinboth 2008, 106–108.)

Tyytyväisyydenmittausprosessissa on neljä vaihetta (kuvio 3). Selvitysvaiheessa kartoitetaan, mitä halutaan saada selville ja miksi. Tämä on tärkeää siksi, että tutkimuksella olisi oikea tarkoitus ja/tai kohde. Toinen vaihe pitää sisällään kyselylomakkeen suunnittelun ja kyselyn toteutuksen. Kyselylomake on syytä suunnitella erittäin tarkasti, jotta se mittaisi oikeita asioita. Kyselylomaketta tulee testata useilla henkilöillä, ja lomakkeesta pitää pyytää palautetta. Rakentavalla palautteella parannetaan kyselylomaketta. Toisessa vaiheessa päätetään myös kyselyyn osallistuvat henkilöt. Kysely voidaan osoittaa vain tietyille asukasryhmälle tai sitten tutkitaan kaikkia asukasryhmiä. (Grigoroudis & Siskos 2010, 18–20.)

Kuvio 3: Asukastyytyväisyyden mittausprosessi

Kolmas vaihe on tulosten analysointi. Tulosten analysoinnilla saadaan aikaan tilastoja, joita hyväksikäyttäen saadaan numeraalista dataa asukkaiden tyytyväisyydestä. Tilastot ovat helpolukuisia, ja niistä voidaan tehdä erilaisia johtopäätöksiä. Tilastoja voidaan tehdä kyselyyn osallistuvista asukasryhmistä, jos kyselyssä on kysytty esimerkiksi ikää tai sukupuolta. Näin voidaan muun muassa vertailla, kuinka paljon miesten ja naisten tyytyväisyys eroaa toisistaan. Neljäs vaihe on tulosten julkaisu. Kunta voi tehdä tulosten perusteella muutoksia toiminnassaan, jotta se saisi tyytyväisempiä asukkaita. Tuloksista voidaan huomata, millä osalla kunnalla olisi parantamisen varaa. (Grigoroudis & Siskos 2010, 18–20.)

5.3 Tutkimuksen suunnittelu

Tutkimusta alettiin suunnitella lokakuun loppupuolella 2014, jolloin tapasimme ensimmäisen kerran Lohjan kaupungin hallintojohtaja Hanna-Maria Grandellin ja järjestelmäasiantuntija Juha-Pekka Syrjälän. Ensimmäisessä tapaamisessa kävimme läpi tutkimuksen luonnetta, Sammatti-tutkimuksen tuloksia ja kyselylomaketta. Tutkimuksen tarkoituksena on saada kuntalaisilta mielipiteitä tapahtuneeseen liitokseen, ja saada tietoa siitä, miten liitos on vaikuttanut

heidän elämäänsä. Tutkimuksesta Lohjan kaupunki saa luotettavaa ja monipuolista tietoa kuntalaisten suhtautumisesta kuntaliitoksiin ja sen jälkeisiin palveluverkoston muutoksiin. Lisäksi tutkimuksessa haluttiin antaa kuntalaisille mahdollisuus kertoa kehitysideoita ja parannusehdotuksia.

Alusta asti oli selvää, että kyseessä on kvantitatiivinen tutkimus. Tarkoituksena oli selvittää, kuinka suuri osa karjalohjalaisista ja nummipusulalaisista on tyytyväinen Lohjan kanssa toteutuneeseen kuntaliitokseen. Tutkimuksella haluttiin selvittää senhetkinen tilanne kuntaliitoksen onnistumisesta. Tutustuimme Sammatti-tutkimukseen huolellisesti. Sen jälkeen sovimme tapaamisen Karjalohjan ja Nummi-Pusulan entisten kunnanjohtajien Henri Partasen ja Eero Soinion kanssa. Tapaaminen järjestettiin Monkolassa 10.11.2014. Tapaamisessa oli mukana myös järjestelmäasiantuntija Syrjälä. Haastattelimme Partasta ja Soiniota kuntaliitosprosessista. Saimme hyvää taustatietoa, jonka pohjalta muokkasimme kyselylomakettamme niin, että se sopi Karjalohjan ja Nummi-Pusulan tilanteeseen. Saimme myös varteenotettavia kysymysehdotuksia Partaselta ja Soiniolta. Heidän mielestään esimerkiksi kunnan teiden kunnossapidosta ja kunnan asiakaspalvelupisteen käytettävyydestä olisi hyvä kysyä. Samoin aluetoimikuntien toiminnasta ja erilaisten kuntayhdistysten ja seurojen tunnettavuudesta ja toiminnan riittävydestä tulisi kysyä.

Entisten kunnanjohtajien tapaamisen jälkeen muokkasimme kyselylomakettamme ja lähitimme sen arvioitavaksi. Grandell, Syrjälä, Partanen ja Soinio saivat kommentoida kyselylomakettamme. Lomake lähetettiin myös aluetoimikuntien kommentoitavaksi. Saadun palautteen myötä kyselylomakkeemme sai lopullisen muotonsa 21.11.2014 (liite 1 ja 2). Joulukuun alkupuolella teimme kyselyistä Webropol-version internet-kyselyä varten Syrjälän avustuksella. Joulukuun alkupuolella sovimme myös kyselyn tarkan ajankohdan. Kyselyt tuli lähettää asukkaille 12.1.2015, ja vastaajilla olisi aikaa vastata 26.1.2015 saakka. Ajankohdan tultua päätetyksi Grandell kirjoitti saatekirjeet (liite 3 ja 4), joita saimme kommentoida. Valmistelimme kyselyt lähetettäväksi 9.1.2015, ja Lohjan kaupunki lähetti ne osallistujille 12.1.2015.

5.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen perusjoukkona olivat Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kaikki täysi-ikäiset asukkaat, joita oli yhteensä noin 5800 henkilöä. Nummi-Pusula oli jaettu Nummen ja Pusulan alueisiin Nummi-Pusulan kunnan kahtiajakoisuuden vuoksi. Tästä johtuen tutkimusalueita oli kolme: Karjalohja, Nummi ja Pusula. Kyselyn otokseksi muodostui 1160 henkilöä eli 20 % perusjoukosta. Kyselylomakkeita lähetettiin kuitenkin vain yksi lomake yhtä kotitaloutta kohti. Osoitteet tutkimusalueittain ovat: Karjalohja 230, Nummi 570 ja Pusula 360. Kyselyyn osallistujat valikoitiin satunnaisotantamenetelmällä. Järjestelmäasiantuntija Syrjälä toteutti satunnaisotannon Karjalohjan, Nummen ja Pusulan asukkaista Excelin Rand-funktiolla. Satun-

naisotantamenetelmään päädyttiin, koska kaikille täysi-ikäisille asukkailla haluttiin antaa samanlainen mahdollisuus tulla valituksi kyselyyn. Satunnaisotantamenetelmä antaisi myös oikean kuvan liitoskuntien asukkaista ja sen ikärakenteesta.

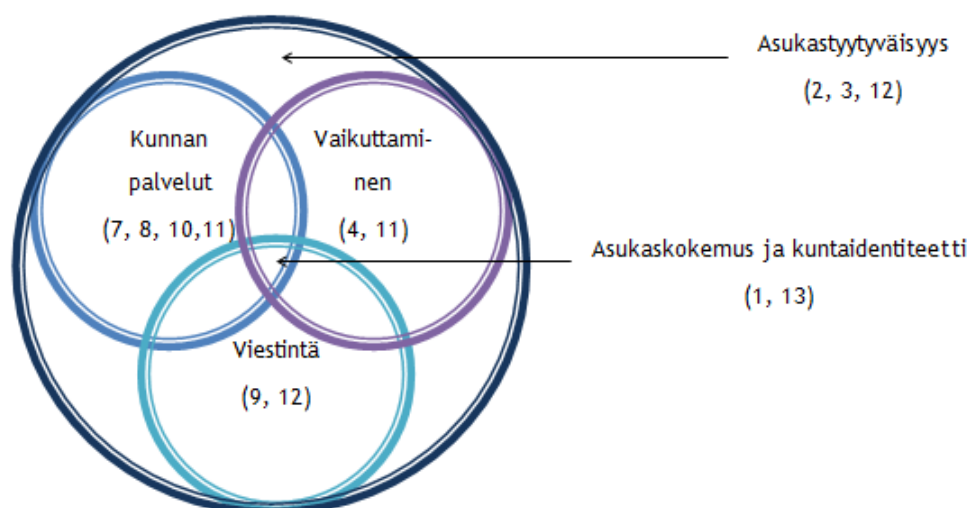
Kyselyyn osallistuneilla oli mahdollisuus vastata kyselyyn internetissä tai kirjeitse. Internet-kyselyä ei ollut suojattu käyttäjätunnuksin tai salasanojin. Kyselyn osoite luki vain saatekirjeessä, eikä se ollut julkisessa jaossa esimerkiksi Lohjan koti- tai Facebook-sivuilla. Kuitenkin vain murto-osa vastasi internet-kyselyyn. Syynä tähän voi esimerkiksi olla, että kysely tuli kirjeitse. Monelle oli ehkä helpompaa vastata samassa muodossa, jossa pyyntö kyselyyn osallistumisesta tuli. Internet-kyselyyn vastasi vain 15,8 % (46 kpl) ja kirjeitse 84,2 % (245 kpl). Saatekirjeessä kerrottiin, että kyselyyn osallistujilla on mahdollisuus voittaa 50 Neidonkeitaan uimahallin lippua, 20 kaivosmuseolippua ja Lohja-aiheisia tuotteita yhteystietonsa jättämällä. Arvontapalkinnoilla oli tarkoitus innostaa vastaamaan kyselyyn. Kyselyn vastausprosentti oli 25 % (291 kpl). Vastaajien joukossa oli yksi alaikäinen. Osa kyselyistä oli lähetetty vanhan Lohjan alueelle, joten nämä henkilöt eivät kokeneet olevansa vastaukelpoisia. Muutamat eivät olleet vastanneet taustatietoja koskeviin kysymyksiin. Tämän takia vastausten kokonaismäärä ei täsmää aluekohtaisiin vastausmääriin.

Kyselyn vastausajan päätyttyä aloimme litteroida kyselyjen vastauksia Webropol-kyselyalustaan. Kirjevastauksia tuli paljon (245 kpl), joten kyselyjen litteroimiseen käytimme koko helmikuun. Kun kaikki vastaukset oli laitettu Webropoliin, pääsimme analysoimaan tuloksia. Tulokset analysoimme maalisi- ja huhtikuun aikana.

5.5 Teoreettisen viitekehyksen linkittyminen tutkimukseen

Tutkimuksen tulokset on analysoitu kysymys kysymykseltä, jotta voisimme tehdä vertailua kolmen alueen välillä (Karjalohja, Nummi ja Pusula). Tämän lisäksi vertailemme saamiamme tuloksia aikaisemmin tehtyyn Sammatin kuntaliitostutkimukseen.

Käyttämästämme kyselylomakkeesta voimme erotella kysymykset koskemaan teoreettista viitekehystä (kuvio 4). Kysymyksillä 1 ja 13 tarkastelemme asukkaiden identiteettiä ennen kuntaliitosta ja sen jälkeen. Asukkaiden tyytyväisyyttä tapahtuneisiin liitoksiin mittaavat kysymykset 2,3 ja 12, joiden avulla saamme tuloksia suoraan asukastyytyväisyyteen.

Kuvio 4: Teoreettisen viitekehyksen linkittyminen tutkimukseen

Tyytyväisyyttä liitoskuntien alueella järjestettäviin palveluihin mittasimme kysymyksillä 7, 8, 10 ja 11. Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia selvitimme kysymysten 4 ja 11 avulla. Kunnan viestinnän onnistumista tutkimme kysymyksillä 9 ja 12. Kysymyksen 11 muotoilu oli sellainen, että se käsittää asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia ja tyytyväisyyttä kaupungin järjestämiin palveluihin. Kysymyksiä 5 ja 6 emme käsittele tässä opinnäytetyössä, koska taloustilanteen arviointi ja tyytyväisyys Lohjan veroprosentteihin eivät ole opinnäytetyömme kannalta relevantteja. Lohjan kaupungin edustajat halusivat kysyä tutkimuksessa myös asukkaiden taloustilanteesta, ja olemme analysoineet tulokset kaupungille toimitetussa raportissa.

6 Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kuntaliitostutkimuksen tulokset

6.1 Taustatiedot

Tutkimukseen vastanneiden keski-ikä oli 58,2 vuotta ja vastaajat olivat asuneet paikkakunnilla keskimäärin 31,9 vuotta. Tutkimuksen vastausprosentti oli 25 % (291 kpl). Ikäryhmittäin kaikkein pienin vastausprosentti oli nuorilla (18–39-vuotiaat) vastaajilla. Keski-ikäiset (40–60-vuotiaat) ja ikäihmiset (+61-vuotiaat) vastasivat kyselyyn kaikkein aktiivisimmin.

Karjalohja

Kyselyitä lähetettiin Karjalohjalle 230 henkilölle ja vastausprosentiksi saatiin 28 % (64 hlöä). Vastaukset jakautuivat ikäryhmittäin seuraavasti: nuoret 12,5 % (8 hlöä), keski-ikäiset 42 % (27 hlöä) ja ikäihmiset 44 % (28 hlöä). Yksi vastaaja ei ole ilmoittanut ikäänsä. Karjalohjalla prosentuaalisesti heikoiten vastasivat nuoret. Keski-ikäiset ja ikäihmiset sen sijaan vastasivat huomattavasti aktiivisemmin.

Karjalohjalla vastaajien keski-ikä oli 59,1 vuotta. Kyselyyn vastanneiden ikähaarukka oli hämmästyttävän suuri, sillä nuorin vastaaja oli 18-vuotias ja vanhin 94-vuotias. Karjalohjalais-ten vastaajien perhekoko vaihteli yhdestä henkilöstä kahdeksaan henkilöön. Miesten ja naisten välisiä eroja Karjalohjalla ei juuri ollut. Naisia kyselyyn vastasi 55 % (35 hlöä) ja miehiä vastasi hieman vähemmän, eli 44 % (28 hlöä). Yksi vastaaja ei ilmoittanut sukupuoltaan. Vastajat olivat asuneet paikkakunnalla keskimäärin 28 vuotta.

Nummi

Kyselyitä lähetettiin Nummelle 570 henkilölle. Kuntaliitostutkimukseen vastasi Nummen puolelta 25 % (143 hlöä). Ikäryhmittäin vastausmäärissä oli paljon eroja. Etenkin nuorten vastauksia tuli hyvin vähän, vain 13 % (19 hlöä). Keski-ikäisiä kyselyyn vastasi 30 % (43 hlöä) ja ikäihmisiä vastaajista oli 55 % (78 hlöä). Vastaajista kolme ei halunnut ilmoittaa ikäänsä. Nummelakin nuoret vastasivat kaikkein vähiten.

Nummella vastaajien keski-ikä oli 59,2 vuotta. Vastaajista nuorin oli 20-vuotias kun taas iäkään vastaaja oli 89-vuotias. Perhekoko vaihteli Nummella suuresti yhden hengen taloudesta seitsemän hengen talouksiin. Naisia Nummen vastaajista oli 45 % (64 hlöä) ja miehiä 51 % (73 hlöä). Loput vastaajista eivät halunneet ilmaista sukupuoltaan kyselyssä. Vastajat olivat asuneet Nummella keskimäärin 32,6 vuotta. Moni vastaaja oli asunut Nummella lähes koko ikänsä.

Pusula

Pusulan puolelle kyselyitä lähetettiin 360 henkilölle, ja vastausprosentiksi saatiin 21 % (77 hlöä). Vastaajista nuoria oli 17 % (13 hlöä), keski-ikäisiä 36 % (28 hlöä) ja ikäihmisiä 43 % (33 hlöä). Myös Pusulassa kolme vastaajaa oli jättänyt ikänsä ilmoittamatta. Pusulassa nuoriso vastasi kyselyyn hieman aktiivisemmin kuin Karjalohjalla ja Nummella. Ikäihmiset vastasivat kaikkein aktiivisimmin kyselyyn.

Vastaajien keski-ikä oli Pusulassa 56,4 vuotta. Perhekoko vaihteli yhden hengen taloudesta kuuden hengen talouteen. Enimmäkseen talouskoko vaihteli kahden ja kolmen hengen välillä. Miehiä kyselyyn vastasi 36 % (28 hlöä) ja naisia vastasi 54,5 % (42 hlöä), joten naiset vastasivat miehiä aktiivisemmin. Loput vastaajista eivät halunneet ilmoittaa sukupuoltaan ollenkaan. Vastajat ovat asuneet Pusulassa keskimäärin 35,1 vuotta.

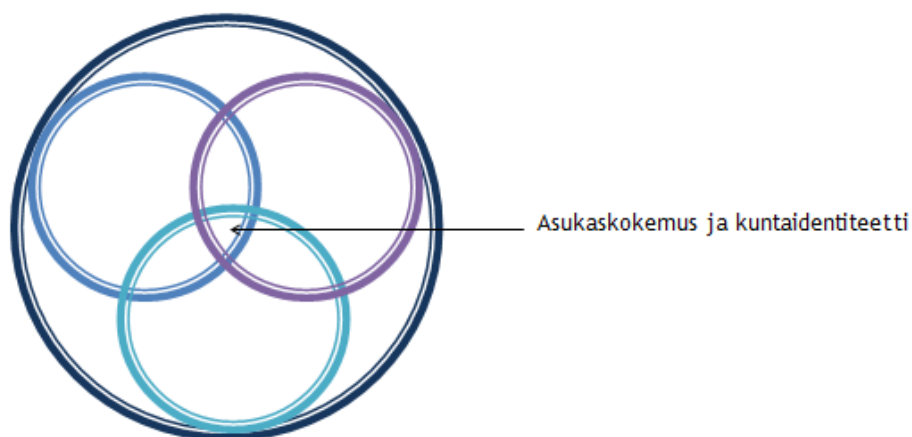
Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Kyselystä huomattiin vastaajien keski-ikä olevan suhteellisen korkea kaikilla kyselyalueilla. Karjalohjan ja Nummen keski-ikä oli melkein 60 vuotta ja Pusulassa noin 56 vuotta. Nuorten vastaajien määrä jäi suhteessa hyvin pieneksi kaikilla alueilla, kun taas keski-ikäiset ja ikäihmiset vastasivat kyselyyn paremmin. Verrattaessa tuloksia Sammatti-tutkimukseen ne ovat kutakuinkin samat niin vastaajien keski-ikä kuin vastaajien perhekoon kanssa. Karjalohjalla suurin perhekoko oli kahdeksan henkeä, Nummella seitsemän ja Pusulassa kuusi, joten näissä ei juuri suuria eroja ollut. Pääsääntöisesti vastaajien perhekoot olivat kahden henkilön talouksia, mikä voidaan osittain huomata jo vastaajien ikäjakaumasta. Vastaajat asuvat yleensä elämäkumppaninsa kanssa. Monesta kyselystä selvisi, että lapset ovat jo muuttaneet pois kotoa.

Vastaajat Nummella, Pusulassa ja Karjalohjalla olivat asuneet paikkakunnalla hyvinkin kauan. Karjalohjalla ja Sammattissa keskimääräinen asumisaika oli alle 30 vuotta, kun taas Nummella ja Pusulassa se oli yli 30 vuotta.

6.2 Kuntaidentiteetti

Halusimme selvittää, mitä vastaajille merkitsi olla karjalohjalainen, nummilainen tai pusulainen. Tällä kysymyksellä haimme vastausta teoreettisen viitekehiksemme kuntaidentiteetti-osaan (kuvio 5).

Kuvio 5: Teoreettinen viitekehys ja kuntaidentiteetti

Karjalohja

Karjalohjalaisuus merkitsee monelle karjalohjalaiselle luontoa, kotipaikkaa ja rauhaa paikkaa elää, vain muutamassa vastauksessa karjalohjalaisuus ei merkinnyt vastaajalle mitään. Tästä voimme hyvin päätellä, että karjalohjalaisten identiteetti omaa kotikuntaansa kohtaan

on hyvin muuttumaton. Vastauksista kävi ilmi, että jopa paikkakunnalle muuttaneista suurin osa koki olevansa karjalohjalaisia. Tämä tarkoittaa, että karjalohjalaisiin ihmisiin ja tapoihin on helppo samaistua.

Kaunista, hiljaista maalaisasuinpaikkaa

Tämä on minun kotikuntani ja olen täällä aina asunut, juuret ovat täällä.

Nummi

Nummilaisten vastauksista voimme havaita erilaisia suhtautumismalleja omaan kuntaidentiteettiin. Ihmiset, jotka olivat asuneet Nummella ennen Nummen ja Pusulan kuntaliitosta, tunsivat kaikista eniten itsensä nummilaisiksi. Heille nummilaisuus merkitsi kunnia-asiaa, sekä tuttua ja turvallista kotiseutua. Kuntaliitos Pusulan tai Lohjan välillä ei tähän identiteettiin vaikuttanut juuri mitenkään.

Nummella, Nummen ja Pusulan kuntaliitoksen jälkeen syntyneet tai sinne muuttaneet vastaajat eivät olleet aivan niin tarkkoja omasta nummilaisuudestaan. Osa koki olevansa nummi-pusulalaisia tai heille nummilaisuus ei merkinnyt erikseen juuri mitään. Kuitenkin suurin osa itsenäisen Nummen kunnan puolella syntyneistä vastaajista tunsi olevansa ehdottomasti nummilaisia ennemmin kuin lohjalaisia.

Nummilaisuus on koti, juuret, metsät, pellot, puhtaat vedet, lapsuus, nuoruus, turvallisuus, perhe, onni.

Ei erityistä. Tämä on asuinympäristö. Olen enemmän lohjalainen, ehkä uusmaalainen.

Asunut Nummi-Pusulassa 25 vuotta ja enkä ole kokenut koskaan olevani nummilainen tai pusulalainen. Olen koko ajan ollut nummipusulalainen ja ihmetellyt kunnan kahtiajakautuneisuutta.

Pääsääntöisesti oheisista lainauksista huolimatta voidaan kuitenkin tulkita, että nummilaisuus on suurimmalle osalle vastaajista hyvin tärkeää ja merkitsee heille paljon. Osa vastaajista koki aikaisemman Nummen ja Pusulan liitoksen pilanneen osittain Nummen maineen. Nyt Nummi on taas oma alueensa, mihin muutamat olivat tyytyväisiä. Johtopäätöksenä voidaan todeta nummilaisuuden olevan tärkeää siellä asuville.

Pusula

Pusulalaisuus tuntuu olevan todella vahva osa pusulalaisten identiteettiä, sillä vain hyvin harvoille pusulalaisuus ei merkinnyt juuri mitään. Hyvin monelle pusulalaisuus merkitsi kotipaikkaa ja se on tärkeä osa omaa identiteettiä. Vastausten perusteella pusulalaisuus on tärkeäm-

pää pusulalaisille kuin nummilaisuus nummilaisille. Tähän voi osittain vaikuttaa suurempi muuttoliike Nummelle kuin Pusulaan.

Olen kotoisin Pusulasta. Pusulalaisuus merkitsee sukujuuria, synnyinseutua ja yhteisöä. On jostain kotoisin.

Syntyperäinen pusulalainen. Sukuni yli 500v. tällä paikalla.

Merkitsee paljon. Olen nähnyt Pusulan kehityksen ja vaurastumisen. Elävä ja eteenpäin pyrkivä kotiseutu on arvokas asia.

Monesta vastauksesta käy ilmi, että vastaajan oma suku on asunut Pusulassa sukupolvesta toiseen. Erään vastaajan suku on asunut Pusulassa peräti yli 500 vuotta, mikä on todella kunnioitettavaa. Esimerkiksi vanhojen sukutilojen omistajille pusulalaisuus tuntuu olevan tärkeää, mikä johtunee suvun pitkästä historiasta. Samaa oli havaittavissa myös nummilaisuudessa.

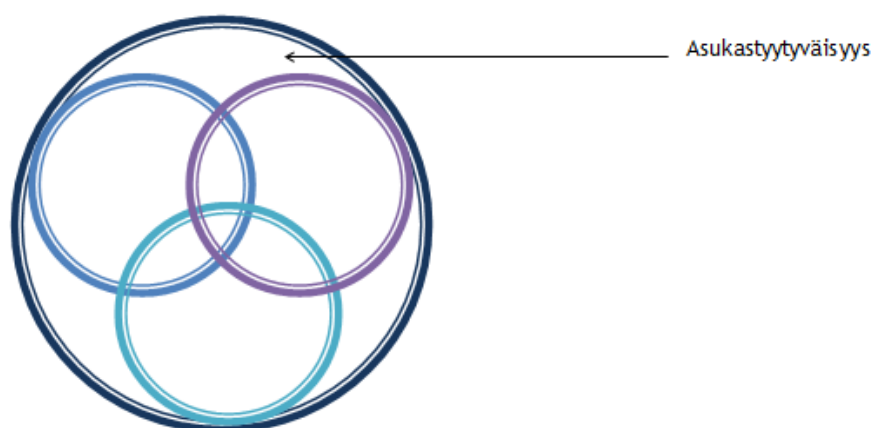
Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Puhuttaessa identiteetistä kaikilla vastausalueilla kotiseutu, luonto, rauha ja ihmiset nousivat vahvasti esille. Kuntaidentiteetti tuntui säilyneen monella läpi elämän, vaikka osa oli asunut elämänsä aikana muuallakin. Kyselyn pohjalta Karjalohjalla kuntaidentiteetti oli kaikkein vahvinta. Jopa paikkakunnalle muuttaneet tunsivat olevansa karjalohjalaisia. Pusulassa oli selvästi vahvempi kuntaidentiteetti kuin Nummella. Tämä voi osittain selittyä Nummelle muuttaneiden suuremmalla määrällä, tai sitten Pusulaan on ollut helpompi sopeutua kuin Nummelle.

Kaikista vastauksista käy ilmi, että mitä kauemmin alueella on asunut, sitä tärkeämmäksi alue muuttuu itselle. Vastaukset tuntuvat olevan lähes samanlaisia kuin Sammatti-tutkimuksessa, sillä sielläkin monelle vastaajalle sammattilaisuus merkitsi kotia ja juuria.

6.3 Asukkaiden kokemus kuntaliitoksesta

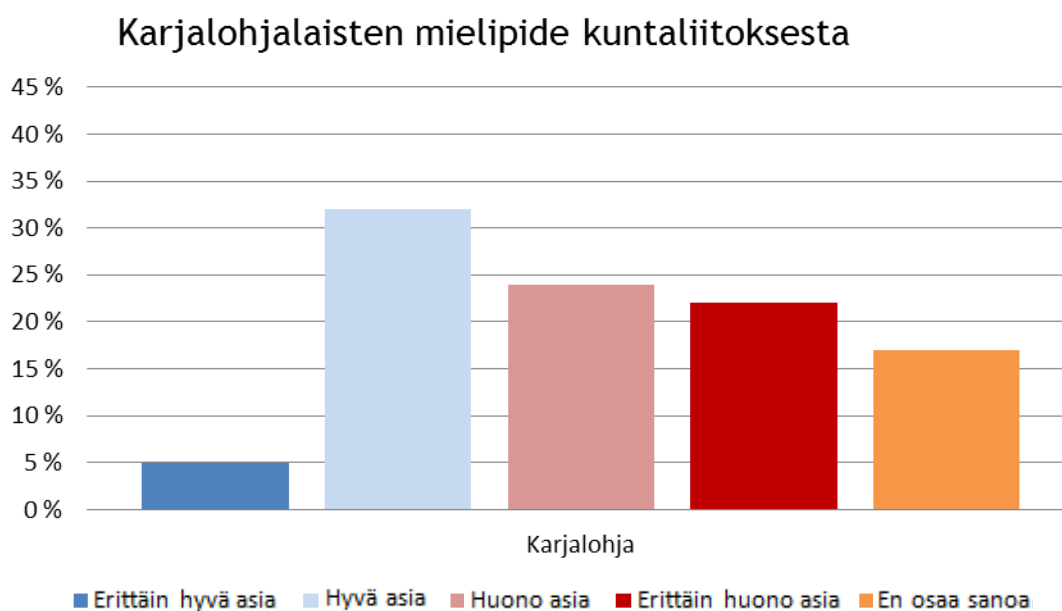
Seuraavista kappaleista selviää kuntalaisten asukastyytyväisyys ennen ja jälkeen kuntaliitoksen (kuviot 6).

Kuvio 6: Teoreettinen viitekehys ja asukastyytyväisyys

Karjalohja

Karjalohjalaisten suhtautumien kuntaliitokseen Lohjan kanssa ei ollut kovinkaan positiivinen asia (kuvio 7). Liitosta piti erittäin huonona asiana vajaa neljäsosa vastaajista. Huonona asiana kuntaliitosta piti noin neljäsosa vastaajista. Kuntaliitosta hyvänä asiana piti noin kolmannes vastaajista ja erittäin hyvänä asiana vain 5 % vastaajista. Melkein viidennes vastaajista ei osannut sanoa kantaansa kuntaliitokseen.

Kuvio 7: Karjalohjalaisten mielipide kuntaliitoksesta

Nuoret (18–39-vuotiaat) vastustivat kuntaliitosta kaikkein voimakkaimmin, kun verrataan ikäjakaumittain karjalohjalaisten suhtautumista kuntaliitokseen. Toisaalta nuorten vastaajien määrä jäi todella alhaiseksi, joten siitä ei voida vetää kovin vahvoja johtopäätöksiä.

Keski-ikäisten (40–60-vuotiaat) vastaajien joukossa vastustusta kuntaliitokseen ilmeni nuoria vähemmän. Vastaajajoukon määrän ollessa suurempi voidaan tulokseen luottaa paremmin kuin nuorten kohdalla. Kaiken kaikkiaan melkein puolet suhtautui negatiivisesti kuntaliitokseen. Heidän kantansa oli: joko huono asia tai erittäin huono asia. Kuntaliitokseen positiivisesti suhtautuvia oli noin kaksi viidesosaa. Heidän kantansa kuntaliitokseen oli hyvä asia tai erittäin hyvä asia. Loput, noin viidennes, eivät osanneet sanoa omaa mielipidettään kuntaliitoksesta (liite 5).

Ikäihmiset (+61-vuotiaat) suhtautuivat kuntaliitokseen kaikkein positiivisimmin, sillä puolet piti kuntaliitosta joko hyvänä tai erittäin hyvänä asiana. Kuntaliitosta vastusti ikäihmisistä hieman vajaa 40 %. Loput 14 % eivät osanneet kertoa omaa mielipidettään kuntaliitoksesta (liite 5).

Karjalohjalla kielteisesti kuntaliitokseen suhtautuvien mielestä alueen palvelut ovat heikentyneet. He myös kokevat, että heidän ääntään ei kuulla tarpeeksi, koska kaikki asiat päätetään Lohjalla. Positiivisesti kuntaliitokseen suhtautuvat ajattelevat Lohjasta saatavan jotakin turvaa. Vastaajat perustelivat kuntaliitosta pakkoraolla.

Menetti itsenäisyyden. Olemme kuin syrjäytetty lähiö. Päätäjiä ei kiinnosta muuten kuin rahastus (verot) mielessä.

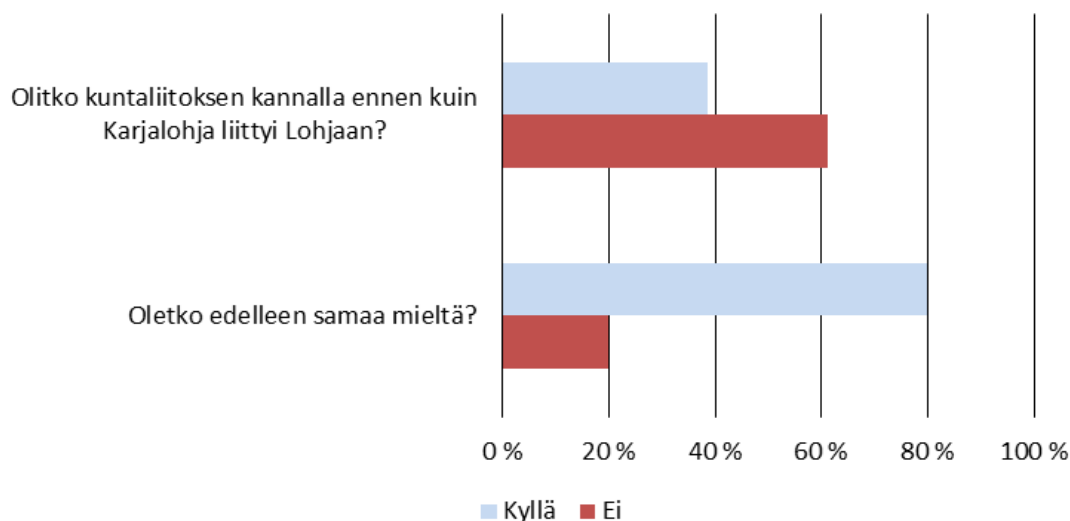
Liitos ei ole tuonut mitään hyvää karjalohjalaisille. Palvelut uhkaavat kaikki siirtyä Lohjalle. Alueen kehittäminen loppui kokonaan kaksi vuotta sitten!

Vahvempi tuki takana. Mahdollistavat paremmat tulevaisuudennäkymät.

Yhdistyminen välttämätön, ympärillä isot yhdistyneet kunnat.

Karjalohjalla suhtautuminen kuntaliitokseen on muuttunut viidesosalla vastaajista ja loppuilla 80 %:lla suhtautuminen on pysynyt samana (kuvio 8). Kokonaistyytyväisyys on pysynyt samana, vaikka 20 % on muuttanut suhtautumistaan liitokseen. Karjalohjalla naiset ovat muuttaneet mieltään kuntaliitoksesta miehiä huomattavasti enemmän. Naisista reilu neljännes ja miehistä hieman reilu kymmenesosa on muuttanut mielipidettään kuntaliitoksesta (liite 6).

Karjalohjalaisten kanta kuntaliitokseen

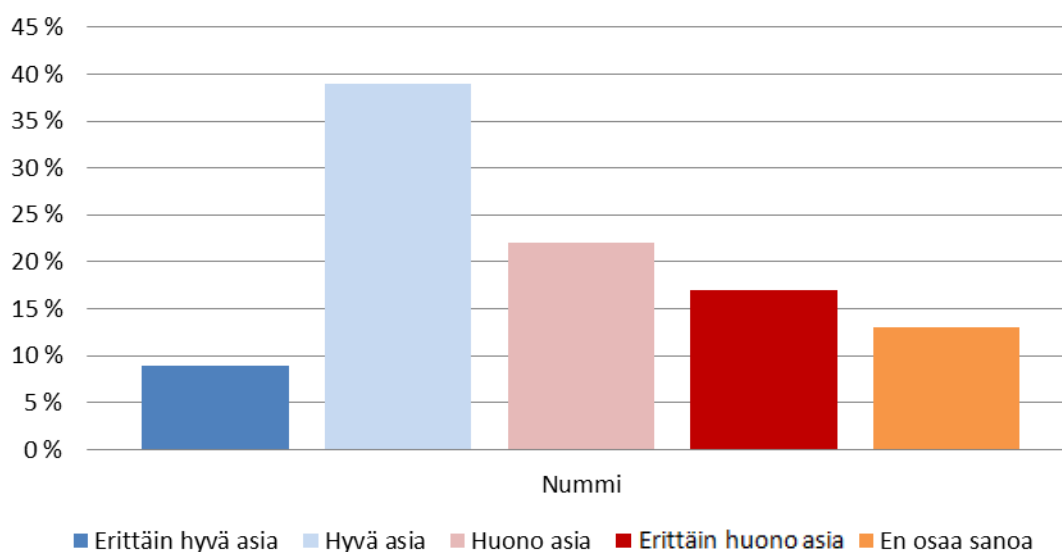

Kuvio 8: Karjalohjalaisten suhtautuminen kuntaliitokseen

Nummi

Nummella kuntaliitokseen suhtauduttiin positiivisesti (kuvio 9). Kuntaliitosta piti erittäin hyvänä asiana 9 % vastaajista ja hyvänä asiana noin 40 %. Negatiivisesti kuntaliitokseen suhtautui myöskin noin 40 % vastanneista. Nämä vastaukset jakautuivat seuraavasti: Huonona asiana liitosta piti hieman yli viidennes ja erittäin huonona asiana vajaa viidennes. Loput vastaajista, reilu kymmenesosa, eivät osanneet kertoa omaa mielipidettään kuntaliitoksesta.

Nummilaisten mielipide kuntaliitoksesta

Kuvio 9: Nummilaisten mielipide kuntaliitoksesta

Nummella nuoret vastustivat kuntaliitosta, sillä suurin osa vastaajista ei pitänyt kuntaliitosta hyvänä asiana. Nummella, kuten Karjalohjallakin, nuorten vastausmäärät jäivät alhaisiksi. Tuloksista ei näin ollen voida vetää samalla tavalla johtopäätöksiä kuin keski-ikäisten tai ikäihmisten vastauksista.

Keski-ikäiset vastaajat olivat Nummella tyytymättömiä kuntaliitokseen. Vastaajista kaiken kaikkiaan vajaa puolet piti liitosta joko huonona tai erittäin huonona asiana. Positiivisesti kuntaliitokseen suhtautui kaksi viidesosaa vastaajista. Loput, vajaa viidennes, eivät osanneet kertoa omaa mielipidettään kuntaliitoksesta (liite 5).

Ikäihmiset suhtautuivat yllättäen kaikkein positiivisimmin kuntaliitokseen. Vastaajista reilu puolet piti kuntaliitosta hyvänä tai erittäin hyvänä asiana. Kuntaliitokseen negatiivisesti suhtautuvien määrä oli selvästi pienempi. Huonona tai erittäin huonona asiana sitä piti vain kolmannes vastaajista. Vähän reilu 10 % ei osannut ilmaista mielipidettään asiasta (liite 5).

Nummella kielteisesti vastanneet pelkäsivät monesti palveluiden karkaavan Lohjan keskustaan. Toisaalta oltiin tyytyväisiä, kun Nummi-Pusulan riitaisa kunnanvaltuusto lopetti toimintansa. Monessa vastauksessa tuli myös ilmi liitoksen pakonomaisuus, eli Nummi-Pusula ei olisi tullut toimeen omillaan.

Pieni Nummi-Pusulan kunta ei olisi pärjännyt.

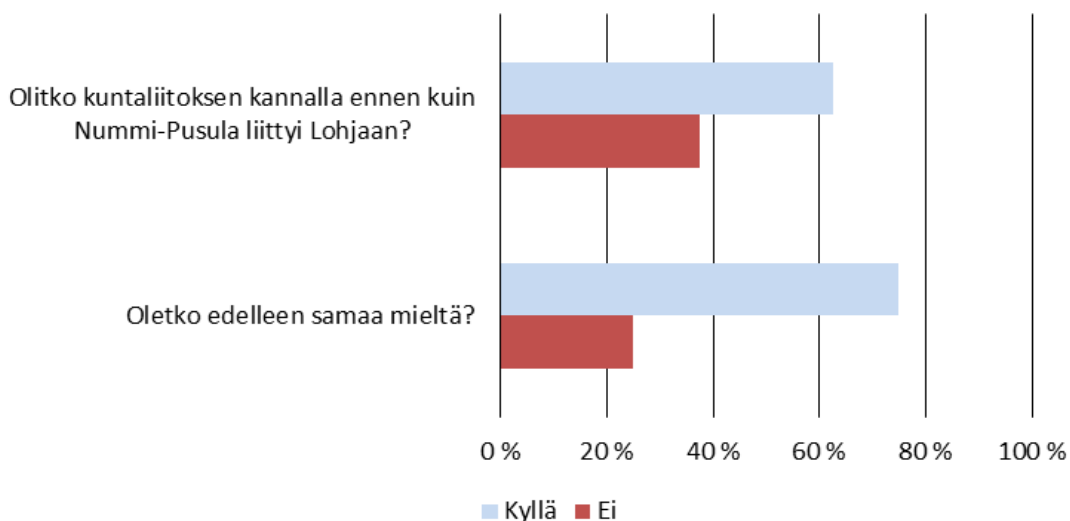
Pikku koulut lopetetaan ym. ja muut palvelut siirretään sinne sun tänne.

Nykyisin isompi kokonaisuus on parempi. Kunnille lisätään jatkuvasti velvoitteita ja niistä aiheutuu mittavat kustannukset.

Nummi-Pusulan kunnanhallitus ei toiminut alkuunkaan.

Enemmistö nummilaisista oli kuntaliitoksen kannalla ennen sen toteutumista. On kuitenkin mielenkiintoista huomata, että reilu viidennes nummilaista on vaihtanut mielipidettään kuntaliitoksesta (kuvio 10). Suurin osa mielensä muuttajista on muuttanut kantaansa negatiiviseen suuntaan, eli he eivät ole kuntaliitokseen tyytyväisiä. Miesten ja naisten välillä ei ollut juuri eroa puhuttaessa mielipiteen vaihtumisesta. Miehistä 21 % ja naisista 24 % on muuttanut suhtautumistaan kuntaliitokseen (liite 6).

Nummilaisten kanta kuntaliitokseen

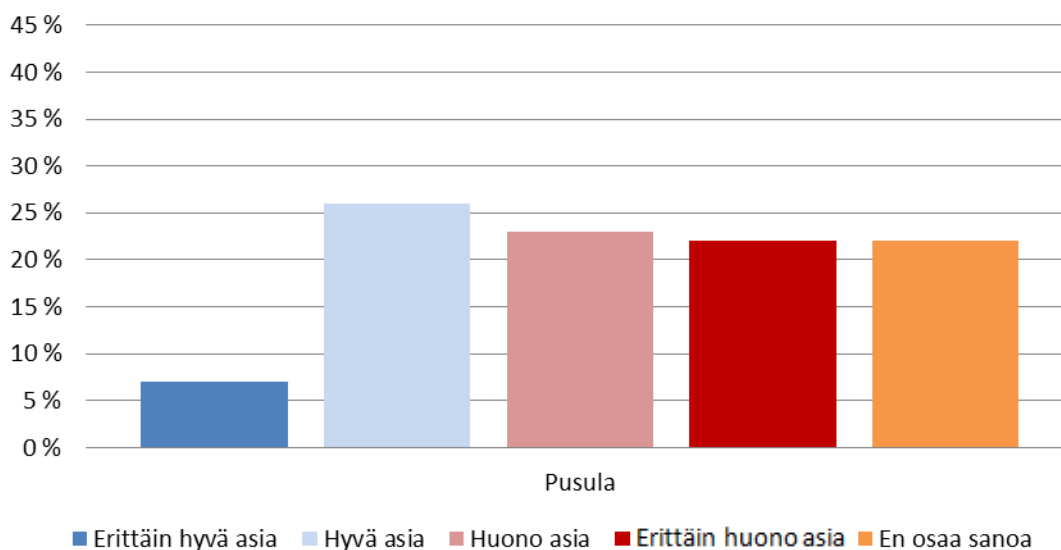

Kuvio 10: Nummilaisten suhtautuminen kuntaliitokseen

Pusula

Pusulassa kuntaliitokseen suhtauduttiin negatiivisesti. Melkein puolet vastaajista vastusti kuntaliitosta. Pusulassa kuntaliitosta erittäin hyvänä asiana piti vajaa 10 % ja hyvänä asiana hieman yli 25 % vastaajista. Negatiivisesti kuntaliitokseen suhtautuvien määrä jakaantui siten, että erittäin huonona asiana sitä piti 22 % ja huonona asiana 23 %. Loput 22 % eivät osanneet sanoa kantaansa (kuvio 11).

Pusulalaisten mielipide kuntaliitoksesta

Kuvio 11: Pusulalaisten mielipide kuntaliitoksesta

Pusulassa, kuten Karjalohjalla ja Nummella, nuoret eivät vastanneet kyselyyn kovinkaan aktiivisesti. Pusulassa nuorten keskuudessa kuntaliitosta pidettiin yleisesti huonona asiana. Alhaisen vastaajamäärän takia emme voi Pusulastakaan vetää vahvoja johtopäätöksiä nuorten mielipiteistä kuntaliitokseen.

Keski-ikäisistä vastaajista lähes 40 % piti kuntaliitosta positiivisena asiana. Kuntaliitokseen negatiivisesti suhtautuvien määrä Pusulassa oli runsas 30 %. Pusulassa keski-ikäisten joukossa todella moni, hieman alle 30 %, ei osannut sanoa omaa mielipidettään. Tulos, että keski-ikäiset pusulalaiset suhtautuivat kuntaliitokseen positiivisesti, on yllättävä. Selitystä tähän on todella vaikeaa löytää (liite 5).

Ikäihmiset suhtautuivat negatiivisesti kuntaliitokseen, sillä hieman yli 40 % vastaajista piti liitosta joko huonona tai erittäin huonona asiana. Positiivisena asiana kuntaliitoksen koki 37 %. Ikäihmisillä oli havaittavissa samaa ilmiötä kuin keski-ikäisten keskuudessa. Jopa 22 % ei osannut kertoa omaa mielipidettään kuntaliitoksesta (liite 5).

Pusulassa pelätään samoja asioita kuin Karjalohjalla ja Nummellakin. Palveluiden karkaaminen kauas Lohjan keskustaan ja tästä johtuen alueen syrjäytymien olivat yleisimpiä perusteluita vastustajien joukossa. Positiivisesti kuntaliitokseen suhtautuvien mielestä Nummi-Pusulan kunta ei olisi selvinnyt itsenäisenä. Myös Lohjan suuri koko tuo turvaa vastaajien mielestä.

Syrjäkylät ajetaan alas, niiden toimintamahdollisuudet elävänä maaseutuna tukahdutetaan. Veroprosentti nousi; Lohja päättää mitä tehdään.

Palvelut viedään "maasta" pois kouluja lopetetaan palveluita keskitetään.

Positiivista: kunnan talouden asiat saatiin parempaan kuntoon. Negatiivista: kylät autioituvat edelleen, kun palveluja jatkuvasti siirretään kylistä pois.

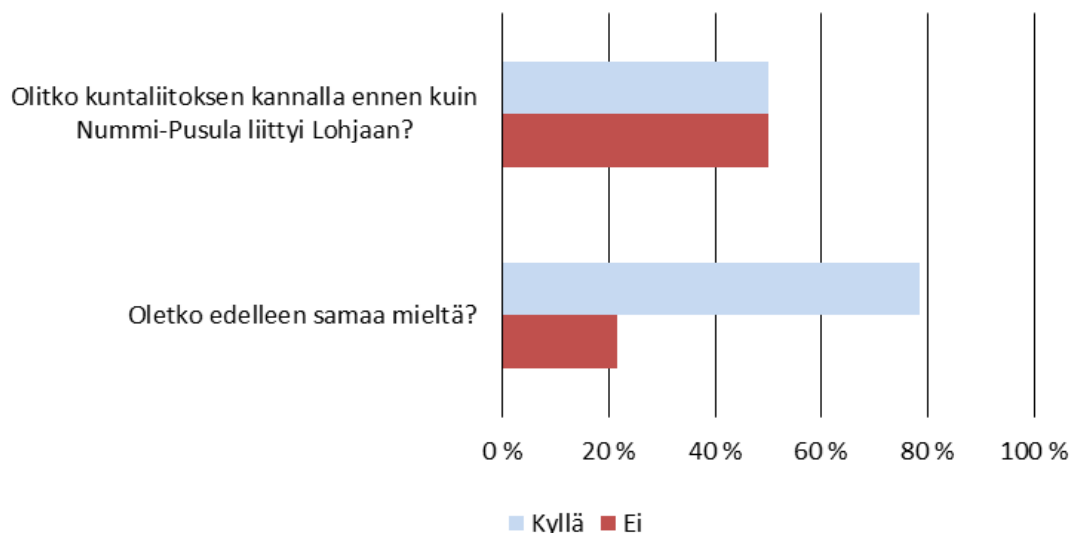
Nummi-Pusula ei olisi pärjännyt yksin. Paikallispolitiikkojen riitely.

Kunnan on mahdotonta selviytyä yksin velvoitteistaan, mm. kunnallisvero on nykyään Lohjalla kohtuullinen verrattuna N-P:laan.

Pusulassa kuntaliitoksen kannalla oli hieman vajaa puolet vastaajista. Pusulassa voimme huomata, että noin 20 % on muuttanut suhtautumistaan Lohjan ja Nummi-Pusulan kuntaliitokseen. Hämmäntävänä tietona kuviosta 12 huomataan, että noin puolet vastaajista kannatti kuntaliitosta ennen sen toteutumista, sillä neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä pusulalaiset vastustivat kuntaliitosta. Pusulassa on samankaltainen tilanne kuin Nummella, sillä suurin osa mielipiteen vaihtajista ei ole enää tyytyväisiä kuntaliitokseen. Pusulalaisista miehistä ja nai-

sista noin viidennes on vaihtanut mielipidettään kuntaliitoksesta (liite 6). Yksi vastaaja ei halunnut ilmoittaa sukupuoltaan.

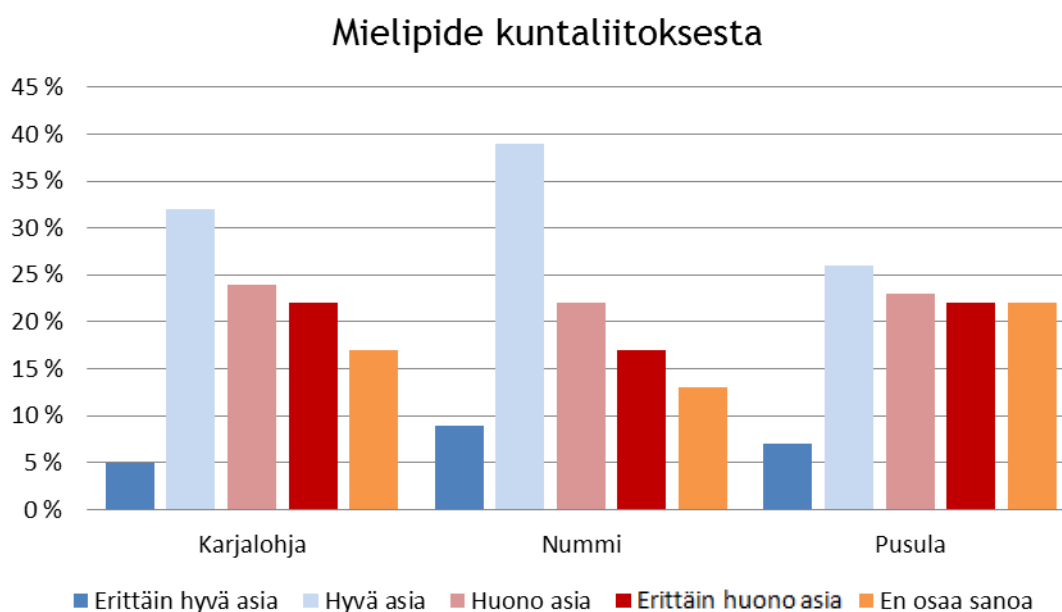
Pusulalaisten kanta kuntaliitokseen

Kuvio 12: Pusulalaisten suhtautuminen kuntaliitokseen

Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Tutkimuksesta selvisi, että nuoret suhtautuivat jokaisella alueella kaikkein negatiivisimmin kuntaliitokseen. Nuorten vastaajien määrät jäivät kuitenkin kaikilla alueilla pieniksi, joten painoarvoltaan suuria johtopäätöksiä siitä ei voida vetää. Suurimpina yllätyksinä kyselystä nousi keski-ikäisten nummilaisten kielteinen suhtautuminen liitokseen ja taas pusulalaisten keski-ikäisten positiivinen suhtautuminen kuntaliitokseen. Kaikkien ikäryhmien yhteenvetona Sammatti ja Nummi suhtautuivat kuntaliitokseen positiivisesti, kun taas Pusula ja Karjalohja negatiivisesti (kuvio 13). Syitä tähän voivat olla esimerkiksi maantieteelliset sijainnit. Ainakin Pusulan sijainti ja pitkät asiointimatkat nykyisiin palvelukohteisiin aiheuttavat negatiivista suhtautumista kuntaliitokseen. Verrattaessa vanhan Nummi-Pusulan sisäisiä alueita Nummea ja Pusulaa toisiinsa ei eroa neuvoa-antavaan kansanäänestykseen ole syntynyt. Pusulalaiset suhtautuvat edelleen negatiivisesti liitokseen ja nummilaiset positiivisesti.

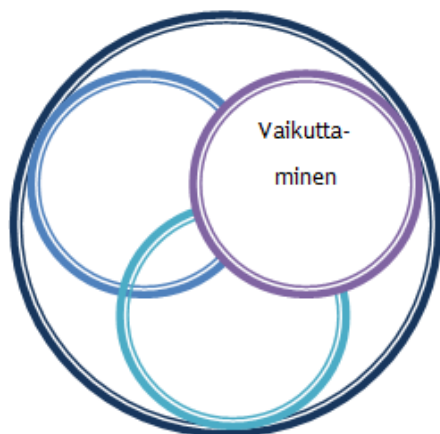

Kuvio 13: Karjalohjalaisten, nummilaisten ja pusulalaisten mielipide kuntaliitoksesta

Kuntaliitosten jälkeen sammattilaisten mielipide kuntaliitoksesta on edelleen positiivinen. Tyytyväisyys siellä on jopa lisääntynyt. Karjalohjalla kielteinen suhtautuminen kuntaliitokseen on pysynyt ennallaan. Mitään muutosta kumpaankaan suuntaan ei kyselyn perusteella ole havaittavissa. Sen sijaan Nummella ja Pusulassa mielipiteet kuntaliitoksen jälkeen ovat muuttuneet kielteisemmiksi. Voidaan ajatella, että Karjalohjan muuttumattomana pysynyt kielteinen mielipide liitokseen on lähempänä Sammatin positiivista mielipidettä kuin Nummen ja Pusulan yhä muuttuvat asenteet kuntaliitokseen.

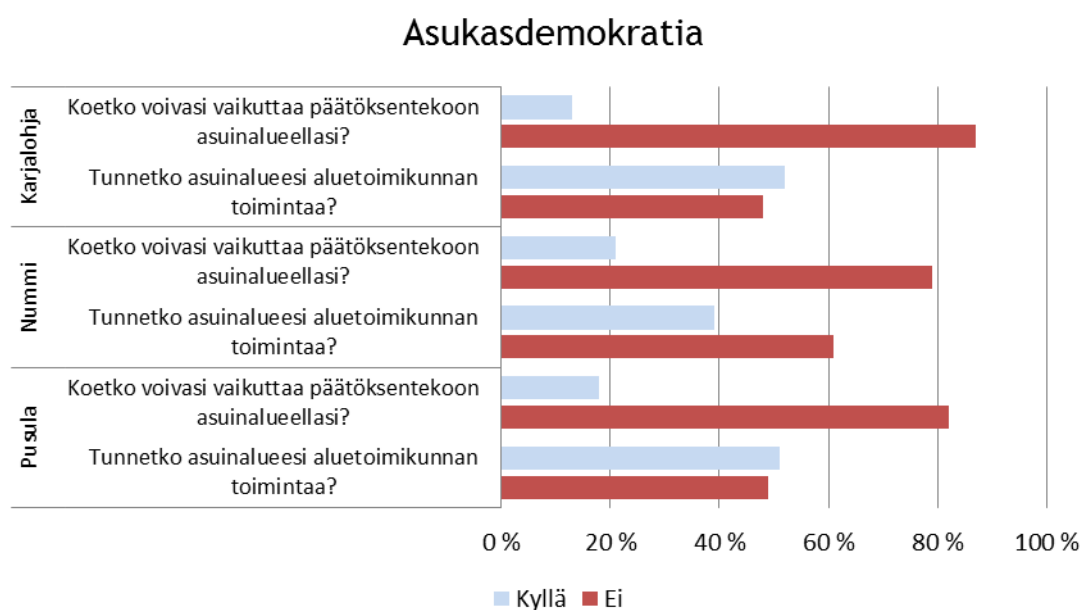
6.4 Asukasdemokratia

Asukasdemokratia linkittyy teoreettisen viitekehyksen vaikuttamisosioon (kuvio 14).

Kuvio 14: Teoreettinen viitekehys ja vaikuttaminen

Karjalohjalla, Nummella ja Pusulassa koetaan, että asukkaat eivät pystyisi vaikuttamaan oman alueensa asioihin (kuvio 15). Karjalohjalaisista vastaajista lähes 90 %, nummilaisista ja pusulalaisista vastaajista noin 80 % ilmoitti, etteivät he koe voivansa vaikuttaa asuinalueellansa päätöksentekoon. Tämä on huono asia, koska alueet kokevat olevansa eri asemassa toisiinsa verrattuna. Pitkällä aikavälillä tämä voinee johtaa esimerkiksi äänestysaktiivisuuden las-
kuun kuntavaaleissa, jolloin alueen ääniä saadaan vielä vähemmän kuuluviin. Karjalohjalla ja Pusulassa tunnettiin paremmin aluetoimikunnan toimintaa kuin Nummella.

Kuvio 15: Asukasdemokratia

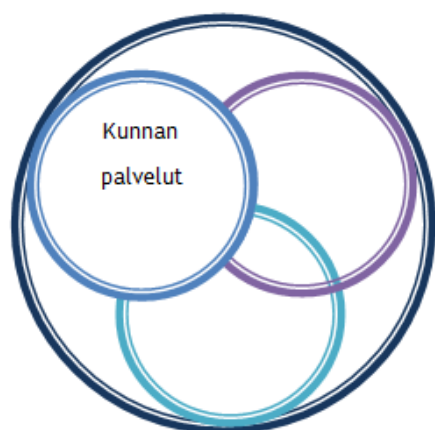
Kysymme, mikä seura tai yhdistys ajaa parhaiten vastaajan oman alueen etua. Valitettavasti todella moni jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Ilmeisesti kysymys oli huonosti muotoiltu, tai sitten asukkaat eivät tienneet sellaista seuraa tai yhdistystä, joka ajaisi oman alueensa asioita. Niin Pusulassa kuin Nummellakin suurin osa vastaajista vastasi tähän kysymykseen oman alueensa aluetoimikunnan. Todella monessa vastauksessa ei kuitenkaan tiedetty tai haluttu mainita ainuttakaan seuraa tai yhdistystä, mikä on mielestämme jokseenkin huolestuttavaa. Karjalohjalla tilanne oli täysin samankaltainen kuin Pusulassa ja Nummella. Kysymys-
tämme ei ehkä oltu ymmärretty oikein. Karjalohja-seura ja Karjalohjan aluetoimikunta nousi-
vat kuitenkin suosituimmiksi vastauksiksi. Nummella, Pusulassa sekä Karjalohjalla vastaajien mukaan pitäisi olla enemmän seuratoimintaa. Tämä johtuu ehkäpä siitä, että asukkaat eivät tunne alueensa seuroja tarpeeksi hyvin.

Yhteenvedona todettakoon, että Karjalohjalla, Nummella ja Pusulassa on sama tilanne kuin Sammatissa: Kuntalaiset eivät koe vaikutusmahdollisuuksiaan kovinkaan suurina. Syitä tähän on vaikeaa löytää. Yksi mahdollinen syy voi olla hiljattain tapahtunut kuntaliitos. Ihmiset ei-

vät oikein tiedä, mitä kautta voisivat vaikuttaa oman alueensa asioihin. Sammatissa tunnettiin oma aluetoimikunta yhtä hyvin kuin Karjalohjalla ja Pusulassa. Ainoastaan nummilaiset eivät tunteneet aluetoimikuntaansa yhtä hyvin.

6.5 Kuntaliitoksen vaikutus asuinalueeseen

Seuraavat kappaleet käsittelevät kuntalaisten mielipiteitä kunnan tarjoamista palveluista (kuvio 16).

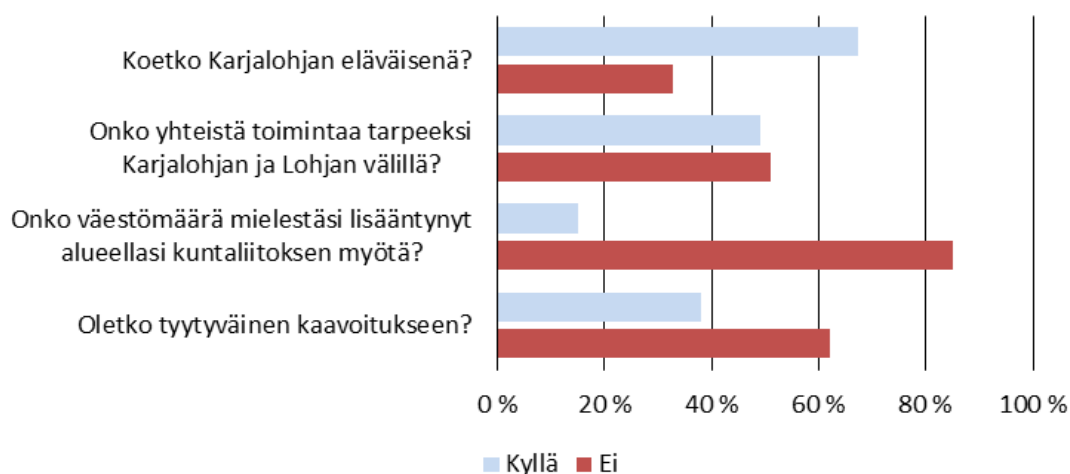

Kuvio 16: Teoreettinen viitekehys ja kunnan palvelut

Karjalohja

Tutkimuksessa haluttiin tietää, miten kuntaliitos on vaikuttanut kyselyyn vastanneiden henkilöiden asuinalueeseen. Kysymyksiä oli neljä. Ensiksi selvitettiin, kokivatko kyselyyn vastanneet asuinalueensa eläväisenä. Karjalohjalaisista kaksi kolmasosaa koki, että Karjalohja on eläväinen alue. Kun kysyttiin, onko Karjalohjan ja Lohjan välillä tarpeeksi yhteistä toimintaa, vastaukset menivät tasan. Vastaajista hieman alle puolet koki, että yhteistä toimintaa on tarpeeksi, kun taas hieman yli puolet toivoi yhteistä toimintaa lisää. Suuri enemmistö karjalohjalaisista oli sitä mieltä, että kuntaliitos ei ole tuonut lisää asukkaita asuinalueellensa. Kaavoitukseen karjalohjalaiset eivät myöskään olleet tyytyväisiä, sillä noin kaksi kolmasosaa ilmoitti tyytymättömyytensä siihen (kuvio 17). Vertailtaessa miesten ja naisten vastauksia yhdestä asiasta miehet ja naiset olivat eri mieltä: Naisista 57 % koki, että Karjalohjan ja Lohjan välillä yhteistä toimintaa on tarpeeksi, kun taas miehistä vain 41 % oli tätä mieltä (liite 7).

Kuntaliitoksen vaikutus asuinalueeseen: Karjalohja

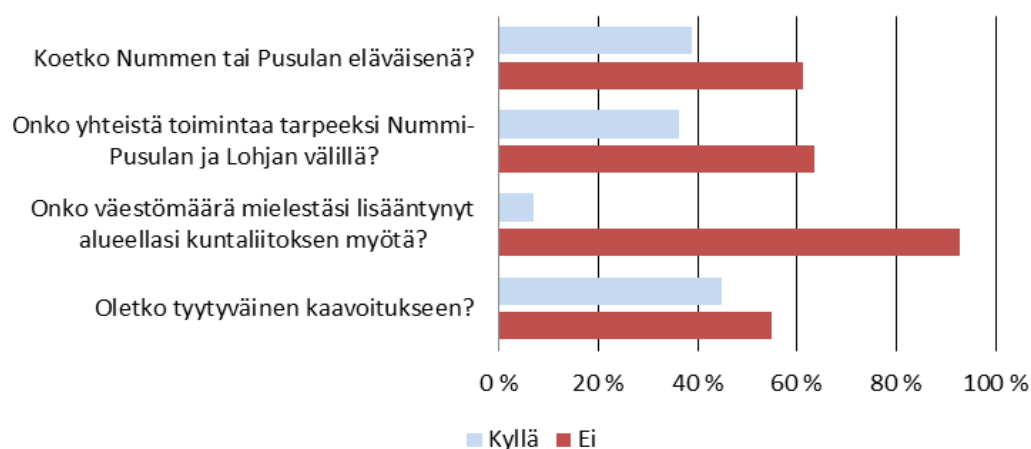

Kuvio 17: Karjalohjalaisten mielipide kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueeseensa

Nummi

Nummilaisista vastaajista vain noin kaksi viidesosaa tuns i oman asuinalueensa eläväiseksi. Kaksi kolmasosaa nummilaisista koki, että Nummi-Pusulan ja Lohjan välistä toimintaa ei ole tarpeeksi. Suurin osa nummilaisista vastaajista koki, että kuntaliitos ei ole tuonut lisää asukkaita Nummen alueelle. Nummilaisista hieman alle puolet oli tyytyväisiä kaavoitukseen (kuvio 18). Nummella miesten ja naisten välillä ei ollut suuria eroja vastausten kohdalla. Ainoastaan kaavoituskysymyksessä syntyi pientä eroa, kun naisista 49 %, ja miehistä vain 40 % oli tyytyväisiä kaavoitukseen (liite 7).

Kuntaliitoksen vaikutus asuinalueeseen: Nummi

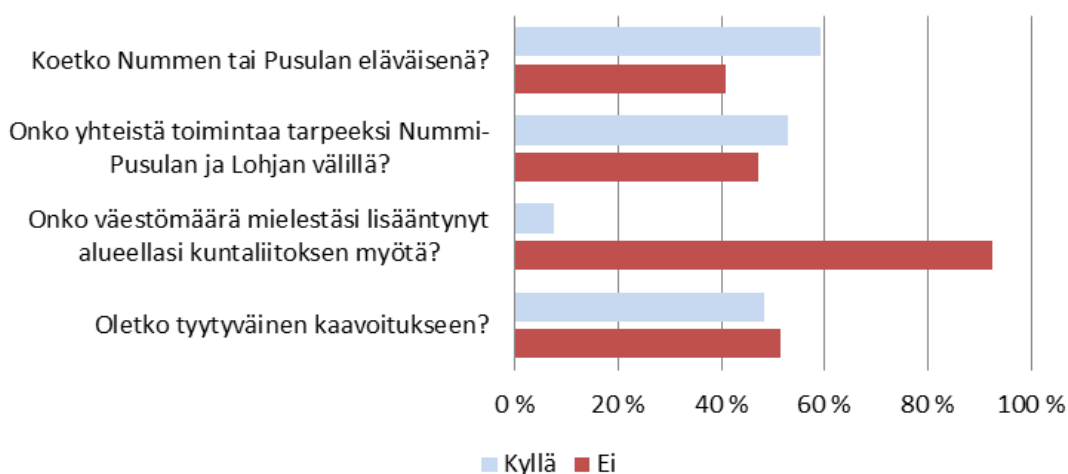

Kuvio 18: Nummilaisten mielipide kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueeseensa

Pusula

Pusulalaisista kolme viidesosaa koki oman asuinalueensa eläväisenä. Pusulalaisten mielipide yhteisestä toiminnasta Nummi-Pusulan ja Lohjan välillä oli melko tasainen (kuvio 19). Vastajista hieman yli puolet oli sitä mieltä, että yhteistä toimintaa on tarpeeksi. Pusulalaiset olivat samaa mieltä siitä, että väestömäärä ei ollut lisääntynyt asuinalueella kuntaliitoksen myötä. Näin vastasi suuri enemmistö kyselyyn vastanneista pusulalaisista. Kysyttäessä tyytyväisyyttä kaavoitukseen, vastaukset olivat melko tasaisia. Pusulalaisista tyytyväisiä kaavoitukseen oli 48 %. Pusulassa miehet ja naiset olivat yhtä mieltä asuinalueensa eläväisyydestä ja siitä, että väestömäärä ei ollut lisääntynyt. Yhteisestä toiminnasta Nummi-Pusulan ja Lohjan välillä miesten vastaukset jakautuivat tasan, kun naisten vastauksissa ilmeni pieni ero. Naisista 56 % koki, että yhteistä toimintaa on tarpeeksi (liite 7).

Kuntaliitoksen vaikutus asuinalueeseen: Pusula

Kuvio 19: Pusulalaisten mielipide kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueeseensa

Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Eroavaisuuksia Karjalohjan, Nummen ja Pusulan vastausten välillä on. Karjalohjalaiset ja pusulalaiset kokivat oman asuinalueensa eläväisenä. Nummilaiset olivat ainoita, jotka kokivat, että oma asuinalue ei ollut eläväinen. Yksi mahdollinen syy tähän voi olla, että nummilaiset ovat kokeneet palveluiden karsimisen raskaammin kuin karjalohjalaiset ja pusulalaiset. Nummella ei ole enää esimerkiksi terveysasemaa. Nummilaiset kokivat myös muita alueita enemmän, että yhteistä toimintaa Lohjan kanssa ei ollut tarpeeksi. Karjalohjan ja Pusulan asukkaiden vastaukset myötäilivät toisiaan. Kaikki kolme aluetta olivat samaa mieltä siitä, että väestömäärä ei ollut lisääntynyt asuinalueilla kuntaliitoksen jälkeen. Kyselystä selvisi, että mil-lään liitoskuntien alueilla ei oltu tyytyväisiä kaavoitukseen. Näiden neljän kysymysten osalta vertailua Sammattiin ei voida tehdä, sillä Sammatti-tutkimuksessa ei kysytty näitä kysymyksiä.

6.6 Palvelut

Asukkaiden mielipidettä asuinalueensa palveluverkkoon selvitettiin kahdenlaisella kysymyksellä. Ensiksi vastaajat arvioivat tyytyväisyyttään tarjottaviin palveluihin. Vastaajat saivat antaa mielipiteensä eri palveluista viiden vastausvaihtoehdon avulla: erittäin tyytyväinen, tyytyväinen, tyytymätön ja erittäin tyytymätön sekä en käytä palvelua. Tämän jälkeen vastaajat saivat perustella vastauksiaan ja kommentoida palveluita sanallisesti.

Karjalohja

Yleisesti karjalohjalaiset olivat tyytyväisiä heille tarjottaviin palveluihin (liite 8). Erityisesti kirjastopalveluihin oltiin erittäin tyytyväisiä. Terveysthuoltopalveluihin, kulttuuripalveluihin, liikuntapalveluihin ja kunnan asiakaspalvelupisteeseen oltiin myös tyytyväisiä. Tyytymättömiä sen sijaan oltiin kiinteistöhuoltopalveluihin ja kunnan teiden ylläpitoon. Karjalohjalaiset eivät osanneet arvioida koulu-, päivähoito-, nuoriso-, vanhustenhoito- ja sosiaalitoimen palveluita, sillä he eivät yleisesti ottaen käyttäneet näitä palveluita. Syy tähän lienee, että kyselyyn vastanneet karjalohjalaiset olivat suurelta osin yksin- tai kaksineläjiä. Voidaan olettaa, että heidän lapsensa ovat kasvaneet jo aikuisiksi (Karjalohjan kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 59 vuotta). Vastanneiden keski-ikästä voidaan myös päätellä, että he eivät vielä käytä vanhustenhoitopalveluita. Karjalohjalla asuu tämän tutkimuksen mukaan virkeitä, lähes eläkeiässä olevia asukkaita.

Karjalohjalaisista lähes 90 % kommentoi palveluita sanallisesti. Kommentit olivat sävyiltään negatiivisia, mutta muutama positiivinenkin kommentti mahtui mukaan. Karjalohjalla huolestutti teiden kunto. Monissa vastauksissa kerrottiin Keskustien olevan erittäin kuoppainen. Siinä saa ajaa varovaisesti, jotta renkaat eivät puhkea. Seuraavaksi eniten karjalohjalaiset kommentoivat sosiaali- ja terveyspalveluita. Osa sanoi, että terveydenhuoltopalvelut ovat huonontuneet kuntaliitoksen myötä, ja että terveydenhuollon palveluihin on vaikeaa päästä. Muutama oli huolissaan, säilyvätkö terveydenhuoltopalvelut Karjalohja-Sammatti-akselilla. Myös vanhustenhoitopalveluiden säilymistä lähialueella pidettiin tärkeänä. Muutama henkilö kommentoi Päiväkummun hintatukea. Samalla haluttiin tasa-arvoisuutta liikuntapalvelumaksuihin verrattuna lohjalaisiin.

Keskustien yllä pidosta kertoo lie sekin, että paikalle erehtyneet poliisit puhalluttavat suntionkin kun se mutkittellee tiellä väistäessään asfalttitiellä olevia syviä ja teräväreunaisia kuoppia!!!!

Teiden kunto on todella järkyttävä. Kesästä lähtien Keskustie, niin täynnä suuria reikiä, että saa pelätä auton hajoamista. Miten huono tilanne onkaan talven jälkeen?

Vanhustenhoitopalveluiden kohdalla pidän erittäin epäinhimillisenä, että Karjalohjan vanhukset eivät pääse oman paikkakunnan vanhainkotiin!!

Päivittäiset terveyspalvelut oltava lähellä ja koulu, kauppa ja kirjasto. Virkamiehet voivat olla kauempanakin eri toimipisteissä.

Liikuntapalvelut ja niiden maksullisuus epätasapainossa Lohjan kaupungin palveluiden kanssa esim. uimahallien hinnat Päiväkummussa huomattavasti korkeammat kuin Neidonkeitaassa lohjalaisille. + matkakustannukset.

Liikuntapalveluissa menetimme kunnan tuen uimahallin käytössä (päiväkumpu).

Nummi

Nummilaisetkin olivat yleisesti tyytyväisiä heille tarjottaviin palveluihin (liite 9). Erittäin tyytyväisiä nummilaiset olivat kirjastopalveluihin ja kunnan asiakaspalvelupisteeseen. Nummilaiset ilmaisivat tyytyväisyytensä myös terveydenhuolto- ja liikuntapalveluihin. Erityisesti kiinteistönhuollon palveluihin ja kunnan teiden ylläpitoon oltiin tyytymättömiä. Nummilaisten palveluiden käytöstä voidaan huomata, että he käyttivät eniten terveydenhuolto-, kirjasto- ja liikuntapalveluita sekä kunnan asiakaspalvelupistettä. Selkeä enemmistö vastaajista ilmoitti, etteivät he käyttäneet nuorisopalveluita. Muita lapsille tai nuorisolle suunnattuja palveluita eivät nummilaiset käyttäneet. Myöskään vanhustenhuoltopalveluita ja sosiaalitoimen palveluita ei käytetty. Syy näiden palveluiden käyttämättömyyteen on ilmeisemmin sama kuin Karjalohjallakin. Kyselyyn vastanneiden nummilaisten keski-ikä oli noin 59 vuotta, ja keskimääräinen perhekoko oli noin kaksi henkilöä.

Nummella eniten kommentteja palveluista keräsivät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä erityisesti vanhustenhuoltopalveluiden huonontuminen. Nummilaiset toivoivat terveydenhuoltopalveluita Nummelle, sillä niitä ei enää siellä ole. Välimatkat lähimmille terveysasemille koettiin liian pitkiksi, varsinkin jos vastaajalla ei ollut käytössä omaa autoa. Muutamissa vastauksissa terveydenhuoltopalvelut saivat kuitenkin kiitosta. Teiden ylläpitoon oltiin Nummella tyytymättömiä ja risuja tuli aurauksen jäljen huonontumisesta. Teiden hiekotuksessakin oli nummilaisten mielestä puutteita. Nummilaisia huolestutti kyläkoulujen tulevaisuus, etenkin tilanne, miten koululaiset pääsevät kouluun, jos oma lähikoulu lakkautetaan. Koulukyytien määrääytymisestä ja aikatauluista nummilaisilla oli hieman epäselvyyksiä. Kunnan asiakaspalvelupisteeseen oltiin erittäin tyytyväisiä, ja palvelun tarpeellisuus tuli ilmi monista vastauksista. Muutama toivoi, että asiakaspalvelupiste voisi olla useamminkin auki. Liikuntapalveluihin nummilaiset halusivat monipuolisempia liikuntamahdollisuuksia. Varsinkin sisäliikuntatiloille olisi heidän mielestään tarvetta. Nummilaisten vastauksista huokui huoli, että palvelut siirtyvät Lohjalle. Palveluiden saatavuus heikkenee, jos ei omista omaa autoa. Julkisia liikenneyhteyksiä toivottiinkin lisää Nummelta Lohjalle.

Nummen aikaan aikuiset sai neuvolasta jotain palveluita iltaisinkin verenpainemittausta tikkien poistoa ym. Kaikki on nykyään Pusulassa, kun ei ole omaa autoa on aika vaikea mennä, jos 2 linja-autoa menee päivässä sinne, poiskin pitäisi päästä. Vanhusten hoidossa ei ole kehumista, mitä niistä, kun ei tuota mitään (kaatopaikkakamaa).

Terveydenhuoltopalvelut kuntaliitoksen myötä huononivat varsinkin vanhuspalveluiden alalta. Toisaalta jos suunnitelmat toteutuvat mm. Niilonpirtin korjauksista/rakentamisesta, niin on hyvä. Toivottavasti Nummen neuvolaa ja terveystasemaa ei poisteta alueelta.

Olen tyytyväinen terveydenhoitoon, mutta välimatkat ovat tietysti pitkät. Nummella ei ole terveydenhoitopalveluita.

vastaajia, sillä he haluaisivat asioida tuttujen lääkäreiden ja hoitajien kanssa jatkossakin. Teiden kunto aiheutti tyytymättömyyttä muiden alueiden tavoin Pusulassakin. Tiet ovat kuoppaisia, liukkaita ja auraamattomia. Myös hiekoituksen vähäisyyttä ihmeteltiin. Pusulalaiset haluaisivat enemmän liikuntapaikkoja lähialueelleen, ettei tarvitsisi joka kerta lähteä muualle harrastamaan. Koettiin, että talvella ei Pusulassa ole tarpeeksi liikunnan harrastamismahdollisuuksia. Esimerkiksi sisäliikuntapaikkoja kaivattiin lisää ja jääkiekkokaukaloiden kunnossapitoa moitittiin. Kyläkoulujen lakkautukset aiheuttivat ihmetystä myös Pusulassa. Huoli nuorisopalveluiden saatavuudesta nousi esille pusulalaisten vastauksista. Pusulassakin kaivattiin parempia julkisen liikenteen kulkuyhteyksiä Lohjan keskustan suuntaan.

Terveystieteiden tutkimuskeskus: Tutkimus on osoittanut, että terveydenhuoltopalvelut ovat turvallisia ja laadukkaita. Tutkimuksen tulokset ovat olleet hyödyllisiä myös muissa tutkimuksissa.

Tytyväinen terveyspalveluihin, niin kauan kun ne säilyvät, mikäli ne viedään olen erittäin tyytymätön. Haluaisin Hammaslääkärin takaisin Pusulaan terveyskeskuksen yhteyteen.

Näin syrjäkylästä katsottuna kaikki palvelut viedään kauas. Esimerkiksi hammashoito on muualla ja kun ei ole kulkuneuvoa millä sinne menee ja linja-autoakaan ei kulje ja taksi tulee kalliiksi pienen eläkkeen saajalle.

Pusulan hammaslääkäri siirretty Nummelle, Pusulan vuodeosasto suljetaan, Koijärven koulu suljettu, Nummen päiväkotia ei rakennettane. Suljettujen asiakaspalvelupiste lienee päänsilytys kolmen vuoden ylimenokaudeksi ja valot sammuvat kohta. Ja en yhtään ihmettele jos liipaisimella on ennen pitkään Pusulan kirjasto ja Nummen koulu jne. Viime vaaleissa kaupungin poliittiseen päättäntään äänestettiin hyvä määrä muita kuin vanhan Lohjan alueen poliitikkoja. Saapa nähdä miten he valtaa ja vastuuta kantavat. Onko kanttia.

Teiden kunnossapito huonolla mallilla. Aurauksien siirryttyä Destialle joudumme ajamaan töihin auraamattomilla vaarallisilla teillä. Koivusalontie törkeässä kunnossa, asfaltissa valtavia reikiä jo vuosia, mutta tietä ei korjata. Paikalle tuotu vain liikennemerkki varoitus kuopista tiellä.

Tänä vuonna Myllypellontien hiekoitus ja auraus viimevuotista huonompaa. Hiekkaa näyttää olevan kortilla. Eipä juuri hiekan jyvää näy ja jos näkyy niin vasta ennen uuden lumen tuloa. Eli yhtä tyhjän kanssa.

Liikuntapalvelut kesäaikaan ovat ihan OK. Talvella tilanne surkea!

Liikuntapalvelut: Oinolan kouluun saatava tarpeeksi suuri sali, jotta nuorten ja muiden harrastajien ei tarvitsisi ajaa Lohjalle asti.

Pusulan puolella ei ole mitään nuorille! Ei ole urheilukenttää, skeitiramppia
jne.

Koulujen lakkautus vaikka luvattiin säilyttää nykyiset koulut. Salailu tiedottamisessa (esim. Hyrsylän koulu).

Sivusta seuranneena kaikki päiväkotit ja koulutoimit on aivan retuperällä. Koulut ja lakkautetaan aivan urakalla! mitä hyötyä on kun lapset pitää kuitenkin kouluun päästä. Kallista koulukuljetusta!

Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

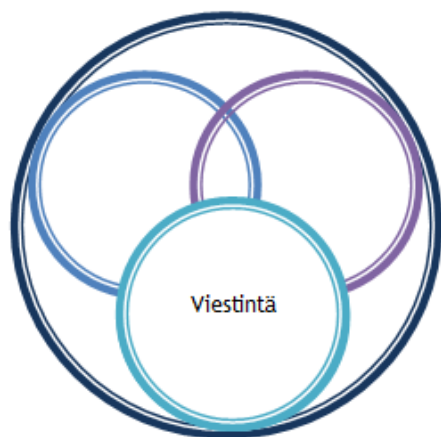
Palveluiden osalta asukkaiden vastauksista löydetään enemmän yhtäläisyyksiä kuin eroavaisuuksia. Karjalohjalaiset, nummilaiset, pusulalaiset sekä sammattilaiset olivat tyytyväisiä terveydenhuolto-, kirjasto- ja liikuntapalveluihin. Kulttuuripalveluihin olivat tyytyväisiä karjalohjalaiset, pusulalaiset ja sammattilaiset. Kunnan asiakaspalvelupisteeseen oltiin tyytyväisiä Karjalohjalla ja Nummella (Sammatti-tutkimuksessa ei kysytty tyytyväisyyttä asiakaspalvelupisteeseen). Tyytymättömyyttään karjalohjalaiset, nummilaiset ja sammattilaiset ilmaisivat yleisten paikkojen ja teiden ylläpitoon. Sammattilaiset olivat samoilla linjoilla pusulalaisten kanssa, sillä molemmat olivat yleisesti tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin. Sammattilaisten ja pusulalaisten vastauksista ei ilmene selkeästi, mihin palveluihin he olisivat tyytymättömiä. Esimerkiksi vanhustenhoitopalveluiden ja kunnan teiden ylläpidon palveluissa on vain muutama vastauksen heitto tyytyväisyyden ja tyytymättömyyden välillä. Kaikilla neljällä alueella käytettiin vähiten vanhustenhoito-, sosiaalityö-, koulu-, päivähoito- ja nuorisopalveluita. Syy nuorisopalveluiden ja vanhustenhoitopalveluiden käytön vähyyteen johtuneen tilanteesta, että kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli kaikilla alueilla 56–59 vuotta, ja keskimääräinen perhekooli oli kaksi henkilöä. Jos asukkailla on lapsia, he ovat mitä luultavimmin jo muuttaneet pois vanhempiensa luota. Tämän vuoksi nuorisopalveluita ei käytetty. Vanhustenhoitopalveluiden käytön vähyyden johtuu melko varmasti tosiasiaista, että kyselyyn vastasi lähellä eläkeikää olevia kuntalaisia. Näin ollen tarvetta vanhustenhoitopalveluille ei vielä ole ollut. Toinen syy voi olla, ettei kyselyyn vastanneilla henkilöillä ollut enää elossa olevia vanhempia tai isovanhempia, joiden kautta vanhustenhoitopalvelua koskevaan kysymykseen olisi voinut vastata.

Kaikkien alueiden kommentteista huokui tyytymättömyys siihen, että palveluita karsitaan lähialueelta ja keskitetään kaupunkikeskukseen. Sama tyytymättömyys ilmeni myös sammattilaisten keskuudessa vuonna 2013. Sammatti-tutkimuksessa eniten kommentteja kertyi katujen ja yleisten paikkojen ylläpidon huonontumisesta. Samana sanotaan myös Karjalohjan ja Nummi-Pusulassa kommentteja tuli kuitenkin eniten auraamisen ja hiekoituksen puutteesta ja teiden yleisestä kunnosta. Syy tähän lienee, että tutkimus tehtiin alkuvuodesta, jolloin ajankohdalla on suuri merkitys lumen auraamisen kommenttien määrässä. Vastajat kaipaavat lisää julkisen liikenteen vuoroja Karjalohjalle, Nummelle, Pusulaan ja Sammattiin. Liikuntapaikkojen ja harrastamismahdollisuuksien vähyyden toistui myös vastauksissa kautta linjan.

Karjalohjalla, Nummella ja Pusulassa eniten kommentteja kertyi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tärkeydestä ja niiden säilyvyydestä lähialueella. Sammatti-tutkimuksen raportissa terveydenhuoltopalveluista ei mainittu avoimissa kommentteissa muuta kuin, että ne toimivat pääpiirteittäin hyvin.

6.7 Odotukset kuntaliitoksesta

Mittasimme kuntalaisten mielipiteitä kunnan viestinnän kautta tulleista odotuksista ennen kuntaliitosta (kuvio 20).

Kuvio 20: Teoreettinen viitekehys ja viestintä

Selvitimme asukkaiden odotuksia ennen kuntaliitosta, ja olivatko odotukset täyttyneet. Kaikilla kolmella alueella vastaajilla oli samanlaiset odotukset kuntaliitoksesta. Vastausten samankaltaisuuden vuoksi emme erottele vastauksia alueittain, vaan käsittelemme odotukset yleisesti. Hyvin monet olivatkin tyytyneet kommentoimaan, että ”odotukset olivat täyttyneet”, tai ”odotukset eivät olleet täyttyneet”. Suurimmalta osalta jäikin kertomatta, mitkä heidän odotuksensa olivat olleet. Mikäli odotukset olivatkin täyttyneet, vastaajat kokivat, että asiat ovat menneet huomontaan suuntaan liitoskuntien alueilla. Muutamia positiivisiakin odotuksia vastauksista löytyi, esimerkiksi ruotsinkielisten huomioiminen. Monilla vastaajilla ei ollut minäkäänlaisia odotuksia kuntaliitoksen suhteen. Vastaukset olivat hyvin samantyyllisiä kuin Sammatti-tutkimuksessa vuonna 2013. Sammattilaisetkin odottivat negatiivispainotteisia muutoksia, jos ylipäättänsä jotain odotuksia liitoksesta oli.

Kuvittelin ettei ainakaan huonommaksi voi mennä, vaan toisin kävi. Elämä on yllätyksiä täynnä.

Odotin kuntaliitokselta jotain hienoa ja mahtavaa. No todellisuus on toiveita karumpaa. Eihän meitä paljoa kuunneltu, vaan ohjeistusta tuli Kanta-Lohjalta tuutin täydeltä.

Että säästötoimenpiteet kohdistuvat haja-asutus alueille liittyviin kuntiin. Nämä merkit ovat jo näkyvissä ja tahti kiihtyy. Että sikäli odotukset täyttyivät.

Asiointi on helpottunut. Nyt kunnantalossa on ammattitaitoisia, työnsä asiallisen vakavasti ottavia ihmisiä. Nummi-Pusulassa kaikki tehtiin vanhan kaavan mukaan, eikä puhelimiin vastattu. Lisäksi Nummi-Pusula ei ollut tietoinen edes siitä, että lapsilla on oikeus ruotsinkieliseen kouluun ja päivähoitoon. Lohjalla tämä ei ollut ongelma missään vaiheessa. Kiitos!

Vastaajilla oli olettamuksia, että Lohja unohtaa reuna-alueet ja palvelut siirtyvät Lohjan keskusta. Suurin osa vastauksista käsittelikin palveluiden siirtymistä tai lakkauttamista. Kuten palveluita kommentoitaessa, myös odotuksista kysyttäessä peräänkuulutettiin, että kirjasto-, koulu-, terveydenhuolto- ja vanhustenhuoltopalvelut säilyisivät entisten kuntien alueilla. Vastaajat odottivat, että Lohjan kaupunki panostaisi enemmän reuna-alueille, mutta odotukset eivät ole täyttyneet. Palvelut ovat siirtyneet tai siirtymässä kauemmaksi. Tästä johtuen asukkaiden eriarvoinen kohtelu nousi vastauksissa esille. Eriarvoinen kohtelu näkyi myös vastauksissa, joissa todettiin, että päätöksenteossa reuna-alueet jätetään huomioimatta ja keskitytään liikaa kantakaupungin asioihin. Kommenteissa tuotiin esille julkisen liikenteen yhteyksien väheneminen reuna-alueilta. Julkisen liikenteen yhteyksiin kaivattiin lisää vuoroja, tai sitten julkisen liikenteen yhteyksiä ei ollut saatavilla vastaajien asuinalueilla. Erityisesti pusulalaisten vastauksista tuli ilmi, että julkisen liikenteen yhteydet ovat heikot Lohjan suuntaan.

Kuntaliitos on toteutettu Karjalohjan hallituksen päätöksellä kysymättä asukkaiden mielipidettä. Odotettavissa oli palveluiden määrän ja laadun huonontuminen ja kuntaveron nousu. Odotukset ovat täyttyneet.

Että palveluja/tarjontaa/hyvinvointia jaettaisiin enemmän syrjäkyliin ja -seuduille. Taitaa käydä toisinpäin - palvelut huononee ja loputkin viedään.

Odotukset olivat, että myös kunnan reuna-alueet huomioitaisiin tasapuolisesti säilyttämällä peruspalvelut ihmisten ulottuvilla, ei niin että mm. terveyskeskukset ja koulut yksi toisensa jälkeen lopetetaan. Kukaan ei varmaan odottanut tällaista säästökuuria, jolle järjettömyydessään ei loppua näy.

Tällä hetkellä odotukset ovat täyttyneet. Jatkossa pelkään kirjastopalvelujen puolesta - niitä ei saa heikentää! Kansalaiset ovat äänestäneet ne tärkeimmäksi palveluksi tässä maassa!

Terveyskeskusta ei poisteta, säilytetään kirjasto ja koulu.

Kuvittelin, että olemme kaikki samalla viivalla lohjalaisten kanssa, ei olla koska olemme riippa kivi lohjalaisten rattaissa.

Odotukset olivat sellaiset, että liitoksen yhteydessä annetut lupaukset olisivat pitäneet. Nyt olemme huomanneet, että politiikka on politiikkaa eikä ole merkitystä sillä mitä lupaa vaan sillä että saa oman tahtonsa läpi. Reuna-alueet on unohdettu ja koululaitosta huononnetaan ja lopetetaan toimivia kouluja pakollaan.

Jotain joukkoliikenneyhteyksiä Lohjan keskustaan ja takaisin. Mielestäni asiointiliikennettä ei Pusulasta ole mihinkään, vaikka olemme uusmaalaisia, siis paljon väestöä Uudellamaalla.

Toivoimme Lohjalle parempia liikenneyhteyksiä. Liikenneyhteydet ovat vain huonontuneet.

Monessa nummilaisten ja pusulalaisten vastauksissa kommentointiin, että päättäjien ja poliitikkojen ainainen riitely on ainakin vähentynyt tai loppunut kokonaan kuntaliitoksen myötä.

Tähän asiaan oltiin tyytyväisiä, mutta muutamissa vastauksissa mietittiin, onko riitely sittenkään loppunut.

Päättäjien ainainen riitelyn loppuminen ja toistensa haukkuminen. Tilanne tällä hetkellä oikein hyvä.

Ennen saimme lähes päivittäin lukea kunnan päätöksentekijöiden erimielisyyksistä lehdistä. Se on onneksi loppunut.

Toivoin vireää päätöksentekoa ilman kaupunginpäättäjien välistä nahistelua. Ei ilmeisesti ole toteutunut?

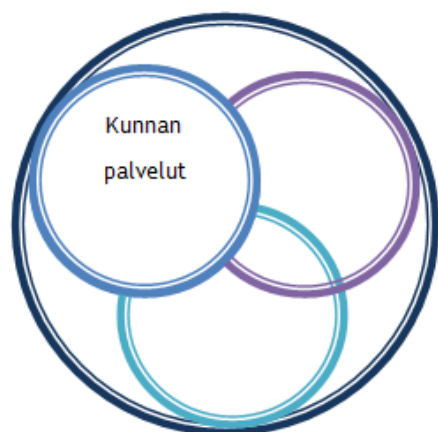
Mielestämme seuraava kommentti kiteyttää hyvin kuntaliitosten odotukset. Vastaus tuli pusulalaisen kynästä.

Odotusarvoni oli, että Lohja pysyy Lohjana ja kehittää vanhan Lohjan aluetta ja liitetyt alueet eivät saa tasaveroista kohtelua. Asukkaat hyppyytetään palveluiden perässä pitkien matkojen taakse. Sääli lapsia, vanhuksia ja pienituloisia. Olisin toivonut todellista kylädemokratiaa ja kylien kehittämistä (vrt. Tammen kylien kehittäminen) niin, että kaupunki olisi näkyvästi aktiivinen osapuoli ja ylpeä yhteistyökumppani. Läpinäkyvyyttä. Yhteistyötä kuntarajojen yli kuntalaisten hyväksi. On yksi asia olla saukkolalainen ja pusulalainen. Ensiksi mainituilta on parikymmentä kilometriä Lohjalle. Täältä on parikymmentä kilometriä Karkkilaan ja Vihdinkin keskuksetkin ovat lähempänä kuin Lohjan keskusta. Kuntaliitoksia ajettiin kuin käärmettä piippuun mm. perusteena luontainen asiointisuunta ja työpendelöinti - juu ei - täältä suuntaudutaan enemmän suoraan pääkaupunkiseudulle ja yhtä paljon muille lähialueille kuin Lohjalle. Ainahan joku kärsii yleisen edun vuoksi. Siinä tuo odotus on toteutunut.

6.8 Kuntaliitoksen positiiviset ja negatiiviset muutokset

Vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa kuntaliitoksesta seuranneita positiivisia ja negatiivisia muutoksia. Vastaajan tuli luetella kolme tärkeintä positiivista ja negatiivista muutosta.

Yleisesti ottaen negatiivisia asioita lueteltiin huomattavasti enemmän kuin positiivisia. Positiivisten asioiden sarakkeissa oli kysymysmerkkejä ja tyhjiä vastauksia enemmän kuin sanallisia vastauksia. Kuntaliitoksesta aiheutuneet muutokset käsittelevät kunnan palveluissa tapahtuneita uudistuksia tai muutoksia (kuvio 21).

Kuvio 21: Teoreettinen viitekehys ja kunnan palveluiden muutokset

Karjalohja

Karjalohjalla 65 vastaajasta hieman alle puolet kommentoi positiivisia muutoksia ja lähes 70 % kommentoi negatiivisia muutoksia. Karjalohjalaiset eivät osanneet luetella positiivisia muutoksia, sillä suurimmassa osassa vastauksista kohta oli jätetty tyhjäksi tai siihen oli vastattu kysymysmerkein. Vähäisistä vastauksista huolimatta kolme tärkeintä positiivista muutosta saatiin kerättyä. Eniten positiivista muutosta oli tapahtunut terveyspalveluiden saatavuuden parantumisessa. Toiseksi tärkeimmäksi positiiviseksi muutokseksi karjalohjalaiset kertoivat harrastusmahdollisuuksien parantumisen ja sen myötä yhteisöllisyyden parantumisen. Kolmanneksi vastaajat kertoivat talouden parantuneen, ja että suuri kaupunki selviytyy paremmin muuttuvista tilanteista.

Negatiivisia muutoksia oli enemmän kuin positiivisia. Tärkeimmäksi negatiiviseksi muutokseksi karjalohjalaiset vastasivat palveluiden poistumisen lähialueeltaan, ja sen että Lohja ei keskity Karjalohjan kehittämiseen. Toisena kohtana ovat terveyspalvelut ja vanhustenhoito. Tämä on hieman ristiriidassa aikaisemmin todettuun, sillä terveyspalvelut olivat karjalohjalaisten mielestä tärkein positiivinen muutos kuntaliitoksessa. Kommenteissa on kerrottu, että terveydenhuoltopalvelut ovat yleisesti huonontuneet ja sijaitsevat kaukana. Kolmanneksi negatiiviseksi asiaksi vastaajat kertoivat verojen nousemisen.

Nummi

Nummilaistenkin vastauksissa negatiivisia kommentteja tuli enemmän kuin positiivisia. Vastaajista 75 % kertoi negatiivisista asioista ja reilu puolet oli havainnut positiivisia muutoksia. Tärkein positiivinen asia nummilaisten mielestä oli veroprosenttien aleneminen. Toiseksi asiaksi nousi päättäjien riitelyn loppuminen ja siitä seurannut järjestelmällisempi päätöksen-

teko. Vastaajien mielestä talous on vakaampi suuremmassa kunnassa. Lohjan terveystalouden saatavuuden parantuminen päättyi kolmanneksi tärkeimmäksi asiaksi.

Nummilaisten mielestä negatiivisin muutos kuntaliitoksessa oli koulujen lakkauttaminen ja huoli koulupalveluiden saatavuudesta tulevaisuudessa. Toiseksi negatiivisimmaksi asiaksi nummilaiset kertoivat terveydenhuolto- ja vanhustenhoitopalveluiden saatavuuden vähenemisen lähialueella. Kolmannelle sijalle päättyi palveluiden keskittäminen Lohjan keskusta- ja sen myötä syrjäkylien palvelurakenteen muuttuminen.

Pusula

Pusulalaisten vastaukset jakoutuivat kaikista tasaisimmin, sillä positiivisia vastauksia tuli 54 % ja negatiivisia 67 %. Myös pusulalaisten vastauksissa tärkeimmäksi positiiviseksi asiaksi nousi veroprosenttien, erityisesti kiinteistöveron aleneminen. Toiseksi sijoittui nummilaisten tavoin kunnan päättäjien riitelyn vähentyminen. Kolmanneksi positiivisin asia oli, että Pusulan terveyskeskus on vielä jäljellä.

Negatiivisin asia pusulalaisten mielestä oli terveydenhuolto- ja vanhustenhoitopalveluiden heikkeneminen. Pusulan terveyskeskuksen vuodeosaston lakkauttamisuhka ja huoli terveyskeskuksen tulevaisuudesta keräsivät eniten kommentteja. Toiseksi negatiivisin asia oli palveluiden keskittäminen Lohjan keskusta- ja sen myötä syrjäkylien palvelurakenteen muuttuminen. Kolmanneksi negatiivisin asia oli koulujen lakkauttamiset ja huoli pienten kyläkoulujen tulevaisuudesta.

Yhteenveto ja vertailu Sattulampiin

Karjalohjalaisten, nummilaisten ja pusulalaisten vastauksissa on eroavaisuuksia ja ristiriitaisuuksia, kuten taulukosta 1 huomataan. Kaikkien kolmen alueen vastauksissa terveydenhuoltopalvelut olivat sekä positiivinen että negatiivinen asia. Positiivisia kommentteja terveydenhuoltopalvelut saivat, koska erikoissairaanhoidot ovat lisääntyneet ja Lohjan sairaalan palveluita arvostettiin. Negatiivisia kommentteja terveydenhuollon alalla aiheutti se, että terveyskeskusta ei enää ole lähialueella, ja terveydenhuollon palveluihin on pitkät jonot ja välimatkat. Vanhustenhoidon palveluiden heikkeneminen ilmeni vastauksissa jokaisella alueella.

Karjalohja		Nummi		Pusula	
Positiiviset	Negatiiviset	Positiiviset	Negatiiviset	Positiiviset	Negatiiviset
1. Terveystenhuolto	1. Palveluiden keskittäminen ja Karjalohjan alueen autioituminen	1. Veroprosenttien aleneminen	1. Koulujen lakkauttaminen	1. Veroprosenttien aleneminen	1. Terveystenhuolto- ja vanhustenhoito
2. Harrastusmahdollisuudet ja yhteisöllisyys	2. Terveystenhuolto- ja vanhustenhoito	2. Kunnan päätäjien riittelyn loppuminen ja päätöksenteon järjestelmällisyys	2. Terveystenhuolto- ja vanhustenhoito	2. Kunnan päätäjien riittelyn loppuminen ja päätöksenteon järjestelmällisyys	2. Palveluiden keskittäminen ja Pusulan alueen autioituminen
3. Talouden parantuminen	3. Veroprosenttien nouseminen	3. Terveystenhuolto	3. Palveluiden keskittäminen ja Nummen alueen autioituminen	3. Terveystenhuolto	3. Koulujen lakkauttaminen

Taulukko 1: Yhteenveto kuntaliitoksien muutoksista

Palveluiden keskittäminen Lohjan keskustaant koettiin negatiivisena jokaisella alueella. Vastaajat halusivat säilyttää peruspalvelut asuinalueellaan, ettei oma asuinalue autioitu. Kaikilla ei ole käytössään omaa autoa, joten julkisia liikenneyhteyksiä kaivataan lisää. Tämänkin takia palveluiden keskittäminen koettiin negatiivisena asiana. Positiivisena kaikilla alueilla todettiin, että suurempi kaupunki on taloudellisesti vakaampi.

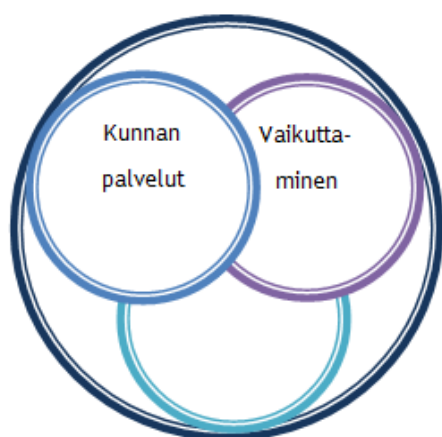
Kuten taulukosta 1 ilmenee, nummilaisten ja pusulalaisten vastaukset ovat samat. Positiivisissa muutoksissa järjestys on sama, mutta negatiivisissa muutoksissa järjestys hieman muuttui. Nummilaiset ja pusulalaiset olivat tyytyväisiä hetkelliseen verojen alenemiseen sekä kunnan päättäjien riittelyn loppumiseen. Nummilaiset mainitsivat koulujen lakkauttamiset negatiivisimmaksi muutokseksi, kun taas pusulalaiset asettivat sen kolmannelle sijalle. Pusulalaisten vastauksissa negatiivisin asia oli terveydenhuoltopalveluiden heikkeneminen, kun taas nummilaisilla se on toisena. Vastausten perusteella tämä saattaa johtua siitä, että Pusulan terveyskeskuksen vuodeosasto lakkautettiin, mikä vaikutti enemmän pusulalaisten elämään. Nummella ja Pusulassa rakennuslupien hakemisen vaikeutuminen ja byrokratian lisääntyminen jäi niukasti kolmen kärjen ulkopuolelle negatiivisissa asioissa.

Sammatti-tutkimuksessa kysymyksen muotoilu oli hieman erilainen. Sammatti-tutkimuksessa kysyttiin: ”Mitkä asiat ovat mielestäsi muuttuneet kuntaliitoksen myötä?” Moni vastaaja ei ollut huomannut mainittavia muutoksia. Sammattilaisten keskuudessa huolta aiheuttivat muiden tavoin terveydenhuoltopalveluiden saatavuus läheltä ja palveluiden keskittäminen Lohjan keskustaant. Näiden lisäksi sammattilaiset ilmaisivat huolensa, koska päätöksenteko tapahtuu kaukana Sammatista. Sammattia koskevat päätökset tehdään Lohjalla ilman Sammatin alueen

tuntemusta. Myös pusulalaisten vastauksissa muutamat ilmaisivat huolensa, että päätöksenteko tapahtuu kaukana Pusulasta. Positiivisena muutoksena sammattilaiset eivät maininneet muuta kuin kiinteistöveron alenemisen.

6.9 Kehitysideat

Annoimme kuntalaisille mahdollisuuden kertoa kuntaliitokseen kehitysideoita, jotka linkittyvät teoreettisen viitekehiksemme osioihin kunnan palvelut ja vaikuttaminen (kuvio 22).

Kuvio 22: Teoreettinen viitekehys ja kehitysideat

Karjalohja

Karjalohjalaisten kehitysideat jatkavat samaa linjaa, jota olemme saaneet lukea jo edellisistä kohdista. Julkisen liikenteen vuoroja kaivataan lisää, jotta voidaan käyttää Lohjan kaupungin tarjoamia palveluita. Vastaajat halusivat, että Lohja kehittäisi Karjalohjan aluetta eikä karsisi sen palveluita. Peruspalvelujen pitäisi olla läheltä, jotta Karjalohjan alue säilyisi elävänä ja vetovoimaisena uusille asukkaille. Kaupunkimarkkinointia tulisi karjalohjalaisten mielestä myös tehostaa, jotta alueelle saataisiin lisää asukkaita. Karjalohjalaiset toivoivat tiedotamisen parantamista, esimerkiksi vuosikertomuksen parempaa saatavuutta. Lisäksi he toivoivat, että päättäjät kuuntelisivat paikallisia asukkaita enemmän päättäessään heidän asioistaan.

Haja-asutusalueet tulisi kehittää tavalla, jotta ne tukisivat taajamissa asuvien liikkumistarpeita rakentamalla mm. pyörätietä. Tuomalla ihmisiä turvallisesti lähialueille niin se parantaisi heidän ymmärrystä maaseutua kohtaan. Kun väkimäärä lisääntyy, niin palvelutarjonta paranee. Kaikki ovat voittajia.

Jalkautukaa useammin maaseudulle ja kuunnelkaa asukkaita. Eivät kaikki halua olla mukana aluetoiminnassa. Siellä pitäisi olla nuorempaa väkeä. Kehitystä ei muuten tapahdu. Rakennuksia pitää korjata enemmän Karjalohjan palveluiden säilymiseksi.

Tehkää paikkakunnasta kiinnostava uusille työllistävälle veroja maksaville yrityksille ja houkutelkaa uusia asukkaita järkevillä kokonaisuuksilla.

Jatkuva uhka supistamisista ei saa karjalohjalaisia uskomaan Lohjaan liittymiseen myönteisesti. Pieniä paikkakuntia on "suojeltava", eikä vain siirrettävä palveluita Lohjalle.

Nummi

Nummenkin kehitysideat ovat yhtälailla edellisten kaltaisia. Julkisen liikenteen vuoroja kaivataan Nummelta Lohjan suuntaan. Samoin peruspalvelut halutaan säilyttää lähialueella, etenkin terveydenhuolto- ja vanhustenhuoltopalvelut. Nummilaisetkin painottivat, että suurta maaseutua ei saa unohtaa päätöksenteossa ja alueen kehittämistoimissa. Maaseutua on kehitettävä myös, jotta Lohja kaupunkina voi kehittyä ja luoda yhteisöllisyyden tunnetta liittokuntiensa kanssa. Kuntalaisia ja aluetoimikuntia voisi kuunnella enemmän päätöksenteossa, jotta saataisiin parempi kuva alueen tarpeista. Virkamiehet voisivat käydä tutustumassa Nummen alueeseen, eivätkä vain luottaisi tilastotietoon. Nummilaisetkin toivoivat parempaa tiedottamista päätöksistä muutenkin kuin internetissä, josta monille on vielä vaikeaa löytää oikeaa tietoa. Harrastusmahdollisuuksia, kuten sisäliikuntatiloja ehdotettiin rakennettaviksi myös Nummen alueelle. Näin nuorilla ja miksei muillakin nummilaisilla olisi tekemistä. Ulkoliikuntakentät kaipaisivat kunnostamista, jotta niiden käyttö olisi viihtyisämpää. Erityisesti nuorisotoimintaa ja vanhustoimintaa ehdotettiin lisättävän Nummelle.

Lisää avoimuutta ja kunnan sivuille kaikista tulevista tai "ehkä tulevista" asioista enemmän tietoa. Mm. Saukkolaan suunniteltu S-ryhmän kauppaa jo melkoinen tovi.

Paljon lapsiperheitä, joten nuorisolle esim. liikuntaharrastuksia, niin pysyvät poissa pahanteosta. Kaikilla ei ole mahdollisuus kuljettaa lapsiaan Lohjalle harrastuksiin työnsä vuoksi. Vanhuksilla oikeus olla lähellä omaisiaan. Kaupungin metsät ihan hoitamattomia. Täällä on aina ollut tiivis yhteishenki, joka alkaa rakoilemaan, kun ei kuunnella kuntalaisten mielipidettä.

Bussilla kulkeminen voisi olla helpompaa, enemmän aikatauluja ja reittejä. Nuorille tarvittaisiin enemmän tekemistä.

Kaikkia palveluita ei tarvitse viedä Lohjalle, jotain voisi keskittää tänne. Lohjan kaupungista on sama matka tänne kuin täältä sinne.

Liitoksen pitäisi olla kaksisuuntainen eikä vain Lohjan suuntaan hyvää tuova. Myös reuna-alueet ja liitetyt kunnat pitäisi huomioida. Siellä on asukkaita ja siellä tulee aina olemaan asukkaita.

Tiedottaminen paremmaksi. Uudet palvelunumerot saimme myöhään ja muissakin asioissa tieto tulee liian hitaasti perille, esim. koulukuljetuksista.

Kehitetään kaikkia Lohjan osia tasapuolisesti. Ei pakoteta palvelujen perässä keskustaan. Täältä hyvät veronmaksajat pois, kun tärkeät palvelut lakkauteaan.

Pusula

Pusulassakin annettiin kehitysideaksi julkisen liikenteen vuorojen lisääminen liitoskuntien alueelle. Palveluiden siirtyessä Lohjan keskustaan Pusulan asukkaat eivät pääse hyödyntämään palveluita, jos heillä ei ole omaa autoa. Oma auto on jopa välttämätön liitoskuntien alueella, kun julkisen liikenteen vuoroja ei ole riittävästi. Pusulalaisillekin oli tärkeää, että perusterveydenhuollon palvelut olisivat tarjolla lähialueella. Erityisesti vanhustenhoitopalveluiden säilyminen lähialueella nousi esille. Samaan aikaan pusulalaisten vastauksista erottui, että pitäisi päästä eroon termistä nurkkakuntaisuus ja alkaa mieluummin käyttää Nummi-Pusulan alueesta termiä Ylä-Lohja. Ylä-Lohjan käyttäminen toisi yhteisöllisyyden tunnetta Lohjan kaupunkiin. Lohja ei saisi unohtaa liitoskuntiaan, vaan sen tulisi kehittää liitosalueita tasapuolisesti. Lisäksi pusulalaiset ehdottivat, että virkamiehet voisivat vierailla Pusulan alueella. Yhden ihmisen on helpompaa liikkua pitkä välimatka kuin suuren joukon. Samaa ideaa voisi hyödyntää esimerkiksi erikoispalveluiden kanssa. Kerran viikossa tai kuukaudessa pistokäynti liitoskuntien alueella toisi palvelut lähemmäksi liitoskuntalaisia. Pusulalaiset ehdottivat myös, että olisi hyvä saada paperiversiot kotitalouksiin kaupungin vuosikertomuksesta. Muutenkin kuntalaiset haluaisivat saada kunnan tiedotteita kotiinsa postitse. Kaikilla ei ole mahdollisuutta käyttää internetiä eikä liioin tietotaitoa etsiä oikeaa tietoa Lohjan kaupungin internet-sivuilta.

Vanhuspalveluissa pitäisi pystyä hoitamaan vanhukset Nummi-Pusulassa, etteivät joutuisi Lohjalle kauas omaisista. Hankalat liikenneyhteydet.

Toivon että myös pieniä kyliä kuullaan ja kunnioitetaan päätöksenteossa. On tärkeää säilyttää rikas ja moninainen toiminta kaikissa kyläyhdistyksissä. Väri-
käs ja heterogeeninen kunta on rikkaus! Enemmän yhteistyötä Vihdin kanssa.

Palvelujen säilyttäminen tärkeää, jotta saataisiin paluumuuttajia ja nuoret perustamaan perheen Pusulaan.

Liitoksen pitäisi olla kaksisuuntainen eikä vain Lohjan suuntaan hyvää tuova. Myös reuna-alueet ja liitetyt kunnat pitäisi huomioida. Siellä on asukkaita ja siellä tulee aina olemaan asukkaita.

Eikö olisi muutaman virkailijan helpompi käydä palvelemissa kuin koko entisen kunnan asukkaiden siirtyä palveluiden perässä.

Pidän huonona asiana sitä, että Lohjan kaupungin kanssa asiointi pääasiassa netin kautta. Asia kuin asia. Kaikilla ei edelleenkään ole nettiyhteyksiä eikä myöskään taitoa näiden käytöstä.

Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Kaikilla kolmella alueella ilmeni samanlaisia kehitysideoita, ja vastaukset myötäilivät jo esille nostettuja asioita palveluiden kohdalla. Liitoskuntiin kaivattiin lisää julkisen liikenteen vuoroja, parempaa tiedottamista, perusterveydenhuoltopalveluiden säilyttämistä ja liitoskuntien mielipiteiden huomioon ottamista päätösten teossa. Nettisivuilta ei osata löytää tietoa, ja useilla vastaajilla ei ole mahdollisuutta käyttää internetiä. Näin tiedottamiseen kaivattiin enemmän vaihtoehtoja. Suurempia eroavaisuuksia tai konkreettisia kehitysideoita ei tullut kuin ehkä muutamia. Karjalohjan vastauksissa ehdotettiin, että tiet pitäisi kunnostaa ja rautatien rakentaminen helpottaisi liikkumista. Muutamassa nummilaisten vastauksessa ehdotettiin kävelytietä kirkonkylälle ja Saukkolaa ehdotettiin Nummi-Pusulan alueen keskukseksi.

Uusi asfaltti tiehen heti, ennen kuin autot rupeaa hajoamaan.

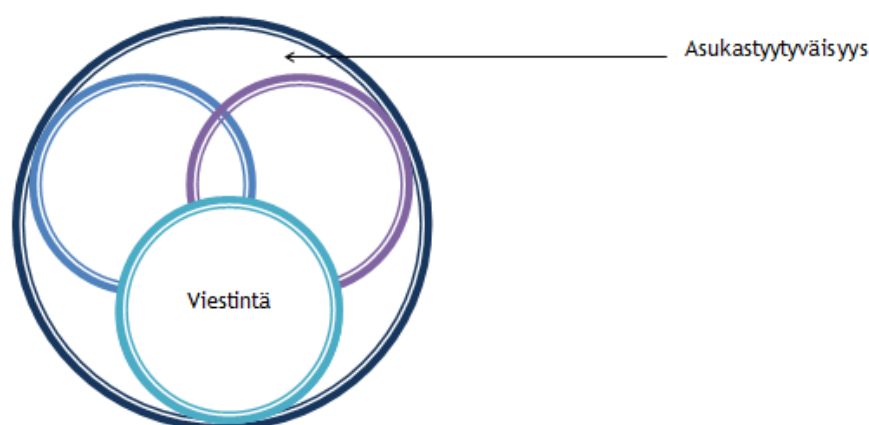
Kävelytien saaminen Nummen kirkonkylään.

Saukkolan alueen kehittäminen olisi mielestäni ensi-arvoisen tärkeää. Vanha Nummi-Pusulan alue tarvitsee keskuksen ja Saukkola on maantieteellisesti ainoa järkevä paikka. Kulkuyhteyksiä/teitä.

Sammatti-tutkimuksessa vastaajien kehitysideat olivat hyvin samansuuntaisia; julkisen liikenteen vuoroja toivottiin lisää, perusterveydenhuoltopalvelut haluttiin säilyttää alueella ja liikuntamahdollisuuksia kaipailtiin lisää. Ainoa ero, joka sammattilaisten vastauksista ilmeni, oli, että vastaajat olivat huolissaan julkisten alueiden kunnossapitamisestä. Sammattilaisille merkitsi enemmän puistojen ja kadunvarsien kunnossapittäminen kuin karjalohjalaisille, nummilaisille ja pusulalaisille. Tähän on voinut vaikuttaa, että kyselyiden ajankohta oli eri. Sammatti-kysely toteutettiin kesällä ja Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kyselyt talvella.

6.10 Mielipide kuntaliitoksesta ja sen toteutuksesta

Kuntalaisilla oli mahdollisuus kertoa yleinen mielipide kuntaliitosprosessista ja sen toteuttamisesta. Tämä kohta mittasi kunnan viestinnän onnistumista ja yleistä asukastyytyväisyyttä (kuvio 23).

Kuvio 23: Teoreettinen viitekehys ja asukastyytyvyisyys ja viestintä

Karjalohja

Lukiessamme vastauksia yllätyimme, kuinka paljon enemmän kielteisiä mielipiteitä kuntaliitoksesta tuli verrattuna kuntaliitosta kannattaneiden määrään. Vastausten perusteella karjalohjalaiset ovat edelleen huolissaan palveluiden säilymisestä ja niiden turvaamisesta. Monesta vastauksesta käy ilmi Karjalohjan syrjäinen sijainti osana uutta Lohjaa. Osa karjalohjalaisista tuntui hyväksyneen kuntaliitoksen pakon sanelemana. Heidän mielestään kuntaliitos Lohjan kanssa on vienyt Karjalohjalta palveluita ja itsemääräämisoikeutta pois, mutta he ymmärtävät kuntaliitoksen Lohjan kanssa taloudellisista lähtökohdista.

Luvattiin paljon, mutta totuus on nyt huomattu ja tiedettiin jo etukäteen. Lohja määrää kaiken ja tekee niin kuin itse haluaa. Kuntalaisia ei kuunnella, vaan meiltä viedään kaikki palvelut. Missä on itsemääräämisoikeus henkilökohdaisella tasolla, jota nyt niin paljon peräänkuulutetaan ja on myös lakisääteinen.

Odotukset olivat positiivisia, mutta totuus ollut toinen. Pelko maaseudun näivettymisestä, koska suunnitelmat koulun ja terveyskeskuksen lopettamiseksi.

Hyvä, että suurempi kokonaisuus ja suhteessa pienempi hallinto viiden vuoden jälkeen, kun liitossopimuksesta saadaan hyötyä.

Nummi

Nummella oli odotettavissa huomattavasti tasaisempaa jakoa vastausten kesken, mikä myös toteutui. Noin puolet vastaajien mielipiteistä kuntaliitoksen toteutuksesta ja itse kuntaliitoksesta olivat positiivisia. Toinen puoli suhtautui liitokseen ja sen toteutukseen negatiivisesti. Nummilaistenkin vastauksista käy ilmi pelko oman alueen menettämistä. Yllättävä havainto oli, että sekä kielteisesti että myönteisesti suhtautuneiden vastaajien mielestä henkilöstön viiden vuoden irtisanomisaika on järjetön.

Tämä kuntaliitos suoja työntekijöiden osalta on huono, koska kaikille ei saada oikeanlaista hommaa ja kun suoja lähtee ollaan taas pulassa.

Pettymys hallinnon henkilömääriin. Tehty ns. suojapaikkoja liikaa, jos joku lähtee ei osata lähteneen töitä.

Kuntaliitokseen positiivisesti suhtautuvat nummilaiset kokevat Lohjan oikeaksi liitoskunnaksi. Heille Lohja on luontainen asiointipaikka ja sijaitsee lähellä. Eräässä vastauksessa keuhuttiin valintaa Lohjaan hyväksi ja kerrottiin, että onneksi ei valittu Karkkilaa, koska asiointietäisyys olisi ollut niin pitkä. Vastauksesta huomataan sijainnin olennainen merkitys kuntaliitokseen.

Pusula

Todella monen pusulalaisen mukaan kuntaliitos on epäonnistunut ja turha. Pieni osa vastaajista oli tyytyväisiä kuntaliitokseen. Heidän elämäänsä liitoksella ei juuri ole ollut vaikutusta. Pusulalaisten vastauksista käy ilmi, että he eivät koe oloaan turvallisiksi Lohjalla. Ihmiset tuntevat olevan aidosti huolissaan palveluiden karsimisesta. Lisäksi monista vastauksista voidaan lukea kateutta Lohjan keskustaa kohtaan, sillä siellä tuntuu olevan kaikki mahdolliset palvelut. Pusulalaisten negatiivinen asenne selittyy pitkälti jo aiemmin mainitulla pitkällä etäisyydellä Lohjan keskustaan.

Tarpeellinen, ei ole vaikuttanut mitenkään elämääni enkä ole huomannut muutoksia, koska olen aina käyttänyt vähän kuntasektorin palveluita.

Eikö palveluita voisi karsia kaupunkialueelta, kun nyt vain syrjäseuduilta.

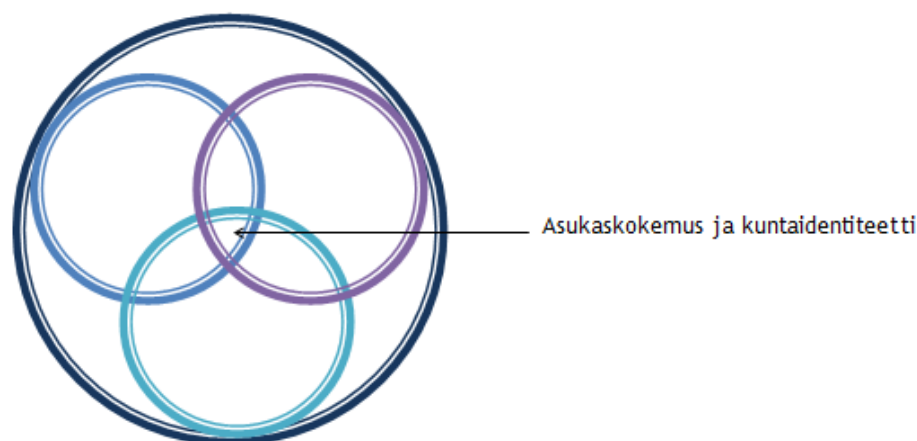
Koko ajan pelko mielessä, että palvelut viedään pois. Viimeksi uhattiin laittaa tutut ja turvalliset sairaanhoitajat lääkäritalolta ostopalvelun piiriin. SIIS KAIKENLAISTA UHKAILUA ILMASSA!!

Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Nummilaisten mielipide kuntaliitoksesta ja sen toteuttamisesta oli selvästi positiivisempi kuin pusulalaisten ja karjalohjalaisten mielipide. Tähän syynä voi olla, että karjalohjalaiset ja pusulalaiset kokevat sijaintinsa syrjäiseksi uudessa Lohjassa. Suoranaista vertailua Sammattitutkimukseen ei voida tehdä, sillä kysymyksenasettelu oli erilainen. Sammattilaiset saivat kertoa mielipiteitään kyselyn aikana ilmenneistä asioista. Sammattilaiset toivoivat, että tutkimuksesta olisi jotakin hyötyä kaupungin tulevaisissa päätöksissä.

6.11 Lohjalaisuus

Mittasimme kuntalaisten sopeutumista uuteen kuntaan kysymyksellä: Kokevatko vastaajat itsensä lohjalaisiksi? Kyselytutkimuksen viimeinen kysymys käsitteli kuntaidentiteetin muutosta (kuvio 24).

Kuvio 24: Teoreettinen viitekehys ja kuntaidentiteetin muutos

Karjalohja

Enemmistö karjalohjalaisista vastaajista suhtautui lohjalaisuuteen negatiivisesti. Vain vajaa 20 % koki itsensä lohjalaiseksi. Tulos ei ole mitenkään yllättävä, koska monista edellisistä vastauksista huokui tyytyväisyys Karjalohjaa kohtaan. Monet vastaajista ovat perustelleet olevansa karjalohjalaisia, koska haluavat kuulua johonkin yhteisöön. Monet kokevat Lohjan alueen liian suurena kokonaisuutena, johon kuulua. Karjalohjalaiset mielsivät Lohjan olevan kaupungin keskusta-alue, minkä takia he eivät kokeneet itseään lohjalaisiksi. Naisten ja miesten vastauksissa ei ollut eroja, sillä sekä miehistä että naisista 82 % tunsi itsensä edelleen karjalohjalaiseksi (liite 11).

Lohja on niin laaja alue. Kyllä sanon aina olevani Karjalohjalta. Silloin tietää mistä olen.

Olen aina karjalohjalainen, oli kunnan nimi mikä tahansa. Olen syntynyt Karjalohjalla. Lohja merkitsee minulle käsitteenä edelleen Lohjan keskustaa ja sen läheisyyttä.

Karjalohja on oma alueensa ja tiivis oma yhteisönsä.

Olen asunut koko ikäni Karjalohjalla. Minusta ei koskaan voi tulla lohjalaista ellen muuta täältä Lohjan keskustaan.

Teimme vertailua taustatietokysymyksen avulla: Kuinka monta vuotta olet asunut Karjalohjalla? Jaottelimme asuinajan kolmeen kategoriaan, 0-15 vuotta, 16-30 vuotta ja +31 vuotta. Tu-

loksista huomasimme, että lyhimmän ajan Karjalohjalla asuneet kokivat olevansa lohjalaisia enemmän kuin kauemmin alueella asuneet. Kuitenkin kaikissa kolmessa kategoriassa suuri enemmistö ei kokenut itseään lohjalaiseksi (liite 12).

Nummi

Nummilaiset ovat olleet aina hyvin kotiseuturakkaita, joten nummilaisten antamat vastaukset yllättivät. Nummella 60 % tuntee itsensä nummilaiseksi ja 40 % tuntee itsensä jo lohjalaiseksi. Nummella suhtauduttiin myönteisimmin kuntaliitokseen, joten tämän takia tuloksen ymmärtää. Katsottaessa tilannetta Nummen historian valossa tulos kuitenkin yllättää, sillä nummilaisille on ollut kunnia-asia olla nummilaisia. Nummella miesten ja naisten välinen ero oli selkeä ja yllätyksellinen, sillä melkein puolet miehistä tunsi itsensä lohjalaiseksi. Naisista itsensä lohjalaiseksi koki kolmasosa vastaajista. Tulos on sikäli mielenkiintoinen, koska miehiä pidetään yleensä konservatiivisempina ja muutoksiin vaikeammin sopeutuvina kuin naisia (liite 11).

Olen tottunut nyt jo olemaan lohjalainen. Jos joku vieraampi sitä kysyy lisään vielä entisestä Nummi-Pusulasta kotoisin olen.

Olen Lohjan kaupungissa asuva Nummilainen. Näin myös pääkaupunkiseudulla aikoinaan asuessani. Lapseni voivat jo ajatella toisin.

Kerron nykyisin asuvani Lohjalla enkä Nummi-Pusulassa.

Kun on ollut nummilainen 52 vuotta, niin sellaisena pysyn. En ollut nummi-pusulainenkaan.

Ei nämä kehyskunnat muutu liitoksilla Lohjaksi kuin nimellisesti.

Nummella tilanne on tasaisempi verrattaessa Karjalohjaan, kun tutkitaan, miten asuinaika alueella vaikuttaa lohjalaisuuteen. Noin puolet nummilaisista, jotka olivat asuneet Nummella 0-15 vuotta, koki itsensä lohjalaisiksi. Kauemmin Nummella asuneilla on vahva nummilaisidentiteetti, eivätkä he koe itseään lohjalaisiksi (liite 12).

Pusula

Pusulassa 35 % kyselyyn vastanneista tunsi itsensä lohjalaiseksi ja loput 65 % tunsi olonsa edelleen pusulalaiseksi. Identiteettikysymys ja kuntaliitoksen kannattaminen tuntuvat kulkevan käsi kädessä. Kuntaliitosta kannattaneet tuntevat identiteettinsäkin muuttuneen lohjalaiseksi. Liitosta vastustaneet tuntevat olevansa yhä pusulalaisia. Avoimessa kysymyksessä Lohjan keskustan kaukainen sijainti nousi esille ja on osasy, miksi pusulalaiset eivät tunteneet olevansa lohjalaisia. Miesten ja naisten välillä syntyi hieman eroa. Naisten suhtautuminen lohjalaisuuteen oli positiivisempaa kuin miesten. Naisista hieman yli 30 % tunsi itsensä lohjalaiseksi, kun miehillä luku oli 17 % (liite 11).

Ihminen tottuu siihen mitä on tapahtunut.

En osaa vielä sanoa, ehkä vuosien kuluessa tilanne muuttuu.

Vaikea kokea itsensä lohjalaiseksi kun helpommin pääsee Helsinkiin tai Nummelaan.

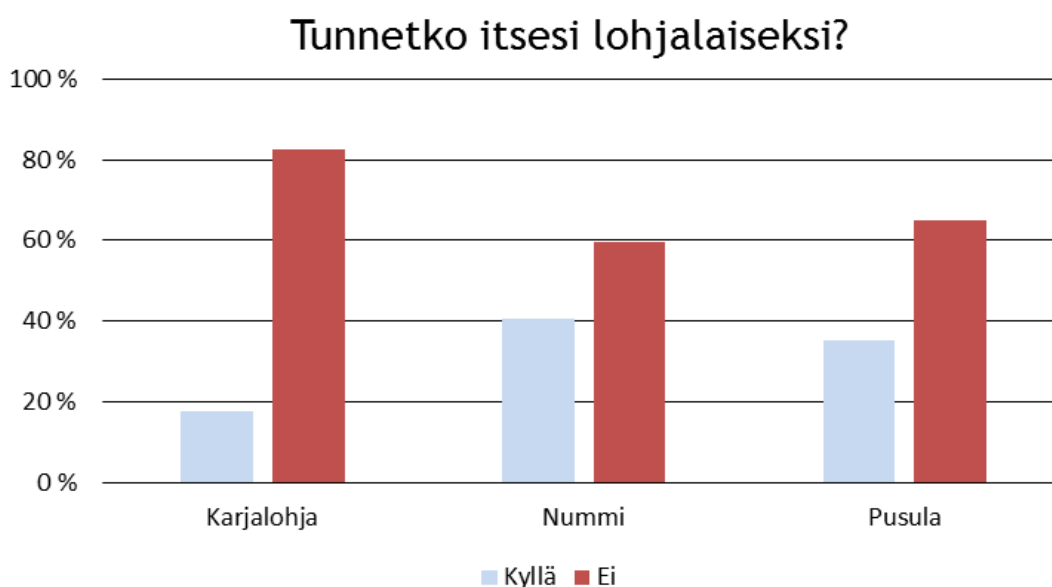
Tuntuu liian kaukaiselta paikalta.

Käsitykseni mukaan Lohja sijaitsee edelleen yli 30 km päässä. Vieraalle osaan sanoa asuvani Lohjalla.

Pusulan tulokset muistuttavat Karjalohjan tilannetta vertailtaessa asuinajan vaikutusta lohjalaisuuteen. Kaikissa asuinaikakategorioissa vastaajat eivät tunteneet itseään lohjalaisiksi. Myönteisimpiä lohjalaisuutta kohtaan olivat lyhimmän ajan Pusulassa asuneet. Heistä noin 40 % koki itsensä lohjalaisiksi. Kauemmin Pusulassa asuneiden joukossa suuri enemmistö ei kokenut itseään lohjalaisiksi (liite 12).

Yhteenveto ja vertailu Sammattiin

Suurimmalle osalle vastaajista oma identiteetti on sidottu asuinpaikkaan. Niin Karjalohjalla, Nummella kuin Pusulassakin suurin osa vastaajista tunsi olevansa muita kuin lohjalaisia (kuvio 25). Varmasti suurin syy tähän on, että kuntaliitoksesta on kulunut niin vähän aikaa. Toinen suuri syy mitä todennäköisemmin on vastaajien korkea ikä sekä vastaajien asuminen pitkään samalla paikkakunnalla/alueella. Verrattaessa Sammattiin tulokset ovat lähes samanlaiset kuin Nummella ja Pusulassa. Sammatissa 68 % koki olevansa sammattilaisia, loput kokivat olevansa lohjalaisia.

Kuvio 25: Kyselyyn vastanneiden suhtautuminen lohjalaisuuteen

7 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

7.1 Reliabiliteetti

Reliabiliteetti mittaa tutkimuksen luotettavuutta. Sen tarkoituksena on osoittaa tulos luotettavaksi toistojen avulla. Reliabiliteetti kertoo sen, kuinka lähekkäin vastaukset asettuvat, jos samaa ilmiötä mitataan useaan kertaan. Reliabiliteetti pyrkii poistamaan sattumanvaraiset tulokset kyselyiden tuloksista. (Metsämuuronen 2009, 74.) Tutkimuksen reliabiliteettia tulee arvioida tutkimuksen aikana kuin sen jälkeenkin. On kuitenkin muistettava, että tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää tutkimusalueen ulkopuolelle. Tämä johtuu siitä, että tulokset ovat päteviä vain tietyssä paikassa ja ajassa. Reliabiliteettia voidaan mitata seuraavilla kysymyksillä: Miten onnistuneesti otos edustaa perusjoukkoa (otoskoko ja laatu)?, Mikä on vastausprosentti?, Miten huolellisesti havaintoyksikköjen kaikkia muuttujia koskevat tiedot on syötetty?, Millaisia mittausvirheitä (esim. lomakkeen kysymykset ja vastausvaihtoehdot) tutkimukseen sisältyy eli mittarin kyky mitata tutkittavia asioita kattavasti? (Vilka 2007, 149–150.)

Perusjoukkona kyselyssä oli kaikki täysi-ikäiset kuntalaiset Karjalohjan ja Nummi-Pusulan alueilta. Otoksen suuruudeksi valitsimme 20 % jokaisen alueen kotitalouksista, joten kyselyn otannon suuruus oli 1160. Kyselyn vastausprosentti oli 25 %, joten sitä voidaan pitää onnistuneena. Karjalohjalla vastaajien keski-ikä oli 59,1 vuotta ja keskimääräisesti alueella oli asuttu 28 vuotta. Nummella vastaajien keski-ikä oli 59,2 vuotta ja keskimääräisesti alueella oli asuttu 34,4 vuotta. Pusulassa vastaajien keski-ikä oli 56,4 vuotta ja keskimääräisesti alueella oli asuttu 32,3 vuotta.

Korkea keski-ikä voi selittyä sillä, että liitoskunnissa asuu enemmän yli 40-vuotiaita kuin 18–39-vuotiaita. Kuitenkin taulukosta 2 huomataan, että alueiden ikäjakaumat ovat hyvin tasaiset kaikissa ikäryhmissä.

Ikä	Karjalohja	Nummi	Pusula
<18	22 %	23 %	20 %
18–39	18 %	23 %	20 %
40–59	28 %	30 %	30 %
60>	32 %	24 %	29 %

Taulukko 2: Väestön ikäjakauma liitoskunnittain (Lohjan kaupunki 2015e).

Syystä tai toisesta 18-39-vuotiaat eivät olleet kiinnostuneita vastaamaan kyselyyn tai sitten satunnaisotanta ei osunut 18-39-vuotiaiden kohdalle niin usein kuin muiden ikäryhmien kohdalla. Nuorten aikuisten vastauksia ei kyselyyn saatu kovinkaan paljon, joten tarkastelua on voitu pitää luotettavana vain yli 40-vuotiaiden kohdalla. Toisaalta yli 40-vuotiaat olivat asuneet alueilla jo suhteellisen kauan. Heille on muodostunut hyvä kuva alueesta ennen kuntaliitosta. Nummi-Pusulassa osa vastaajista oli kokenut jo Nummen ja Pusulan kuntaliitoksen ja nyt toisen, Nummi-Pusulan ja Lohjan kuntaliitoksen. Heillä on enemmän vertailupohjaa asiaan. Näin ollen vastauksia voidaan pitää luotettavina. Karjalohjan asukkaille kuntaliitos oli ensimmäinen, joten heidän kohdallaan koetut muutokset ovat tulleet uusina.

7.2 Validiteetti

Tutkimuksen validiteetin tarkoituksena on mitata sitä, kuinka hyvin tutkija on onnistunut esittämään teoreettiset käsitteet arkikielen tasolle. Toisin sanoen, kuinka hyvin tutkija on pystynyt siirtämään tutkimuksessa käytetyt käsitteet ja ajatuskokonaisuuden lomakkeeseen eli käytettyyn mittariin. Tutkimuksen validius on hyvä silloin, kun tutkija ei ole joutunut työssään esimerkiksi käsitteiden takia harhaan ja eri systemaattiset virheet ovat poissa. (Vilka 2007, 150.)

Validiteetti voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Ulkoisen validiteetin tarkoituksena on näyttää, onko kyseinen tutkimus yleistettävissä ja jos on, niin mille ryhmille. Ulkoisessa validiteetissa tärkeää on tutkimusasetelma sekä otanta. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen omaa luotettavuutta. Sisäistä validiteettia voidaan mitata seuraavilla kysymyksillä: Ovatko käsitteet oikeita?, Onko teoria oikein valittu?, Onko mittari oikein muodostettu?, Mitattiinko mittarilla sitä, mitä on tarkoituskin mitata? ja Mitkä tekijät mittaustilanteessa vaikuttavat luotettavuuteen alentavasti?. (Metsämuuronen 2009, 65.)

Tutkimuksen kyselylomakkeessa on käytetty sekä määrällisiä että laadullisia kysymyksiä. Kyselyyn vastanneet saivat perustella määrällisten kysymysten jälkeen avoimesti asiaa. Tällä tavalla saimme enemmän tietoa, esimerkiksi olivatko vastaajat kuntaliitoksen kannalla vai ei, ja minkä takia. Kyselyn loppupuolella oli pelkästään laadullisia kysymyksiä, joihin hyvin monet vastasivatkin. Nämä vastaukset on käsitelty objektiivisesti.

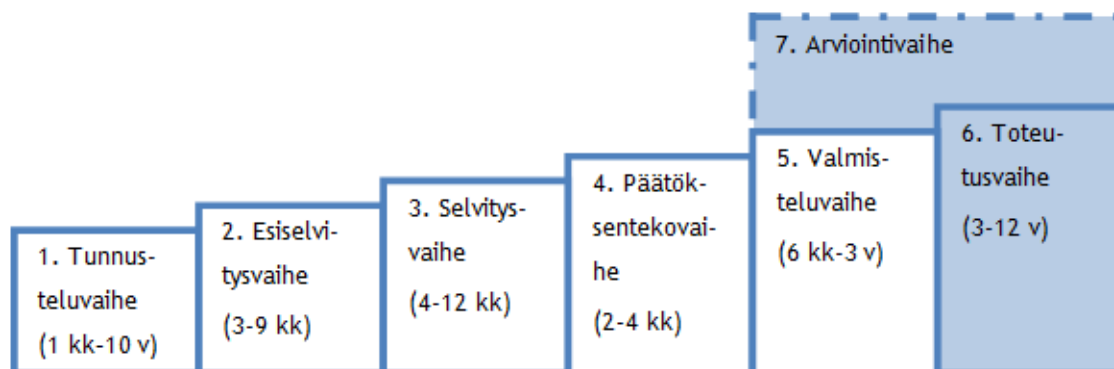
Kyselylomaketta oli käytetty aikaisemmin Sammatin ja Lohjan välisessä kuntaliitosmielipidetutkimuksessa, joten kysymykset oli testattu käytännössä. Täten ne oli todettu toimiviksi. Vertailimme tutkimuksessa saamiamme tuloksia Sammatti-tutkimuksen tuloksiin ja huomaisimme, että tulokset ovat samantyylliset, vaikka kyselyt tehtiinkin eri kunnanosiin eri vuodenaikoina. Lisäksi Sammatti-tutkimus tehtiin neljä vuotta kuntaliitoksen jälkeen ja Karjalohjan ja Nummi-Pusulan tutkimus tehtiin kaksi vuotta kuntaliitoksen jälkeen.

Entisten kunnanjohtajien haastattelujen (Partanen ja Soinio) ja Sammatti-tutkimusraportin pohjalta muokkasimme muutamia kysymyksiä mittaamaan alkuperäistä aihealuetta. Sammatti-tutkimuksen raportissa kerrottiin, että monella vastaajalla oli jäänyt tyhjäksi palveluihin tyytyväisyyden jälkeinen avoin kysymys. Kysymys oli muotoiltu niin, että siinä ei viitattu erikseen palveluihin, vaan edelliseen kysymykseen. Tämän otimme huomioon ja muotoilimme kysymyksen viittaamaan palveluihin. Kyselyn luotettavuutta lisää myös, että Nummi-Pusulan kaksijakoisuus on otettu huomioon. Nummi-Pusulan kysymyksenasettelussa otettiin huomioon kunnan kahtiajakoisuus E. Soinion (Haastattelu 10.11.2014) ehdotuksen mukaan. Tämän lisäksi päätimme yhdessä, että otanta tuli ottaa Nummen ja Pusulan alueelta erikseen, mutta kyselylomake olisi sama Nummen ja Pusulan alueella.

Kyselyn vastaukset olivat negatiivissävyyisiä. Aukkaat, jotka ovat kokeneet kuntaliitoksen negatiivisena, vastaavat herkemmin tämäntyyliisiin kyselyihin kuin he, jotka ovat olleet tyytyväisiä tai neutraaleja asian suhteen. Tämä näkyy tutkimuksen tuloksissa erityisesti kysyttäessä yleistä mielipidettä kuntaliitoksesta ja negatiivisten asioiden luettelemisen runsaudesta.

8 Johtopäätökset

Tutkimuksen tarkoituksena oli antaa kaupungille luotettavaa ja monipuolista tietoa kuntalaisien suhtautumisesta kuntaliitoksiin ja sen jälkeisiin palveluverkoston muutoksiin. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kuntalaisilta erilaisia kehitysideoita ja parannusehdotuksia, jotta Lohjan kaupunki pystyisi integroimaan liitosalueet kuntarakenteeseensa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kattavasti tutkimuksen avulla liitoskuntalaisten mielipiteet kuntaliitoksesta ja sen vaikutuksista kuntaidentiteettiin. Asetimme toiseksi päätavoitteeksemme saada saman verran vastauksia kuin Sammatti-tutkimuksessa, jotta tulokset olisivat vertailukelpoisia. Tällä hetkellä Lohjan kaupunki sijoittuu kuntaliitosprosessissa toteutus- ja arviointivaiheeseen. Toteutusvaiheessa Lohja on sen kolmannessa vaiheessa, kun kuntaliitoksesta on kulunut noin kolme vuotta. Lisäksi Lohja on arviointivaiheessa, kun se teetti mielipidetutkimuksen kuntalaisille kuntaliitoksesta, ja näin arvioi onnistumistaan kuntaliitoksessa (kuvio 26).

Kuvio 26: Lohjan sijoittuminen kuntaliitosprosessin vaiheissa

Liitoskuntien asukkaiden kuntaidentiteetti vanhaan kotikuntaan on säilynyt kuntaliitoksesta huolimatta. Vastauksista kävi ilmi, että vanhemmilla asukkailla kuntaidentiteetti on vahvempi kuin nuorilla ja vähemmän aikaa alueilla asuneilla. Kuntaidentiteetti merkitsee vastaajille synnyin- ja kotipaikkaa, juuria, rauhallisuutta ja luonnonläheistä maalaisidylliä. Tutkimuksesta käy ilmi, että liitoskuntalaiset eivät vielä kokeneet itseään lohjalaisiksi. Syitä tähän voivat olla esimerkiksi, että kuntaliitokset ovat vasta tapahtuneet, ja Lohjan kaupungin keskusta koetaan vielä etäiseksi sekä maantieteellisesti että henkisesti.

Nummen alueella suhtauduttiin kuntaliitokseen positiivisemmin kuin Karjalohjalla ja Pusulas-
sa. Nummilaisten positiiviseen suhtautumiseen saattaa vaikuttaa, että Nummelta on lyhyempi matka Lohjan keskustaan kuin Karjalohjalta ja Pusulasta. Kyselyn vastauksista tulee ilmi, että kuntaliitoksen pakollisuus oli ymmärretty, ja että liitoskohteena Lohja oli suurimmalle osalle vastaajista mieluisin vaihtoehto. Karjalohjan ja Nummi-Pusulan olisi ollut hankalaa selviytyä kunnille asetetuista tehtävistä tulevaisuudessa ilman kuntaliitosta. Kuitenkin avoimessa kysymyksessä, jossa kysimme yleistä mielipidettä kuntaliitoksesta ja sen toteutuksesta, vastaus-
ten sävy oli hyvin kielteinen. Osa vastaajista oli petettyitä muun muassa kunnan työntekijöiden irtisanomissuojaan, koska se ei heidän mielestään tuo kaupungille tavoiteltuja säästöjä.

Oli yllättävää huomata, että kysyttäessä asukkaan vaikutusmahdollisuuksista ja paikalliseu-
roista ja -yhdistyksistä vastauksia tuli hyvin niukasti. Syy tähän lienee, että asettamiimme kysymyksiä vaikutusmahdollisuuksista ei oltu ymmärretty. Tämän vuoksi moni vastaaja oli jät-
tänyt vastaamatta näitä asioita koskeviin kysymyksiin. On myös mahdollista, joskin yllättävää, että vastaajat eivät tiedä omia vaikutusmahdollisuuksiaan. Saamiemme vastausten perusteel-
la kyselyyn vastanneet toivoivat kaupungilta enemmän tietoa vaikutusmahdollisuuksistaan.

Palveluihin oltiin pääosin tyytyväisiä. Etenkin kirjastopalvelut saivat kiitosta. Terveyspalve-
luihinkin oltiin yleisesti tyytyväisiä, mutta Nummi-Pusulan alueella terveyspalveluiden saata-
vuus herätti kielteisiä mielipiteitä kuntaliitoksen jälkeen. Suurin osa kyselyyn vastanneista ei
käyttänyt vanhustenhoito- ja sosiaalitoimen palveluita, mutta näiden palveluiden saatavuu-
den koettiin kuitenkin vähentyneen tai huonontuneen kuntaliitosten jälkeen. Samaa voidaan
sanoa myös nuoriso- ja päivähoitopalveluiden osalta. Liitosten jälkeen koettiin myös, että
koulupalvelut ovat heikentyneet tai heikentymässä. Ainakin yksi kyläkoulu on jo lakkautettu,
ja toisiakin on lakkautusuhan alla. Tämän lisäksi palveluiden karsiminen liitoskuntien alueilta
ja niiden siirtäminen kaupungin keskustaan koettiin erityisen kielteisenä asiana. Nummi-
Pusulassa veroprosenttimuutoksiin oltiin tyytyväisiä, mutta Karjalohjalla tilanne oli päinvas-
tainen. Kulttuuripalveluiden lisääntyminen koettiin positiivisena asiana. Vastaajat olivat tyy-
tyväisiä liikuntapaikkoihin, mutta he toivoisivat tasa-arvoisuutta liikuntapaikkamaksuihin.

Kehitysideat

Kyselyn vastausten perusteella Lohjan kaupungilla olisi kehittämisen varaa tiedottamisessa. Vastaajat ilmaisivat halunsa lukea kaupungin vuosikertomuksen ja heitä koskevista päätöksistä muualtakin kuin internetistä. Voisiko kaupungin vuosikertomuksen toimittaa kirjastoihin ja kirjastoautoihin? Näin halukkaat voisivat lainata sen. Mielestämme kaupunki voisi lähettää puolivuositain tai vuosittain asukkaille tiedotteen, josta selviäisi kunnan taloudellinen tilanne ja kuluneen ajan tärkeimmät päätökset ja muutokset.

Hyvin monet vastaajat toivoivat lisää julkisen liikenteen vuoroja liitoskuntien alueelta Lohjan kaupungin keskustaan. Suurin osa palveluista on pitkien välimatkojen päässä, ja osa uusista liitoskuntalaisista ei helposti pääse käyttämään Lohjan tarjoamia palveluita, sillä monella ei ole käytettävissään omaa autoa. Kaupunki voisi tiedottaa paremmin vanhuksille tarjottavasta sosiaalihoitolain mukaisesta palvelutaksista, jolla he pääsisivät hoitamaan asioitaan. Kunta on järjestänyt kaikille asukkaille kutsuliikennepalvelun, jota käyttäen voi asioida lähitaajamassa (Uudenmaan joukkoliikenneinfo, 2015). Vastausten perusteella asukkaat eivät ole tarpeeksi tietoisia kutsuliikennepalvelusta, joten kaupungin pitäisi tiedottaa palvelusta paremmin. Mielestämme kutsuliikennepalvelun laajentamista voisi miettiä kulkemaan myös Lohjan keskustaan.

Osa vastaajista toivoi, että kunnan virkamiehet jalkautuisivat liitoskuntien alueelle muutaman kerran kuukaudessa. Näin asukkaat kokisivat asiointinsa kaupungin kanssa vaivattomammaksi.

Jatkotutkimusehdotus

Lohjan kaupunki on kehittämässä palveluverkkoaan. Ehdotamme, että palveluverkkoa tutkitaisi ja kehitettäisi ikäryhmittäin. Tutkimustuloksista selviää, että eri ikäryhmät käyttävät erilaisia kaupungin tarjoamia palveluita. Esimerkiksi vanhuspalvelut koettiin tärkeiksi, mutta tutkimuksessa niiden käyttöaste jäi vähäiseksi. Näin ollen emme saaneet kehitysehdotuksia vanhuspalveluihin. Samaa voimme todeta nuoriso- ja päiväkotipalveluista. Lisäksi uudessa hallitusohjelmassa valtio antaa kunnille enemmän valtaa päättää palveluistaan. Tutkimustuloksista saadaan selville, mitkä palvelut kuntalaiset kokevat tärkeimmiksi ja mitkä tulisi säilyttää heidän lähialueellaan.

Lohjan kaupunki voisi selvittää, mikä olisi paras kanava viestiä kuntalaistensa kanssa. Tutkimuksesta huomasimme, että internetin käyttö ei ole kaikille kuntalaisille luontevaa, mikä näkyi internetissä annettujen vastausten vähyydessäkin. Ikärakenteesta johtuen suurimmilla ikäryhmillä ei ole tietokoneen tai internetin edellyttämää tietotaitoa.

Oman onnistumisen arviointi

Mielestämme saavutimme asettamamme tavoitteet, sillä saimme kattavan ja vertailukelpoisen tutkimusaineiston. Tutkimuksemme vastausprosentti oli 25 %, jota voidaan pitää erittäin hyvänä kirjekyselyssä. Vastausprosentti oli hieman korkeampi kuin aikaisemmassa Sammatti-tutkimuksessa. Pystyimme analysoimaan vastaukset objektiivisesti ja löysimme vastausten joukosta oleellisen tiedon. Tekemäämme tutkimusta on käytetty laajasti Lohjan kaupungin tilaisuuksissa, valtuuston kokouksissa, lautakunnissa ja aluetoimikuntienkin kokouksissa. Lisäksi tutkimuksemme sai huomioita paikallislehdissä sekä -radiossa. Saamamme palautteen mukaan Lohjan kaupunki oli tyytyväinen tutkimukseemme ja sen toteutukseen.

Lähteet

Fischer, M. & Vainio, S. 2014. Potkua palvelubisnekseen - Asiakaskokemus luodaan yhdessä. Talentum: Helsinki.

Gobal, N. 2015. Business Communication. New Age International: New Delhi.

Grandell, H. 2015. Lohjan kaupungin hallintojohtajan haastattelu 26.2.2015. Lohjan kaupungintalo Monkola, Lohja.

Grigoroudis, E. & Siskos, Y. 2010. Customer satisfaction evaluation - Methods for measuring and implementing service quality. Springer: New York.

Hall, S. 2002. Identiteetti. Tammer-Paino Oy: Tampere.

Hallintolaki 6.6.2003/434. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434#L1P5>

Harjula, H. & Prättälä, K. 2012. Kuntalaki - Tausta ja tulkinat. Talentum: Helsinki.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Bookwell Oy: Porvoo.

Hiiden Opisto. 2015. Viitattu 6.6.2015.

<http://www.hiidenopisto.fi/default.asp?sivu=52&alasivu=52&emosivu=1&kieli=246>

HUS. 2015. Viitattu 6.6.2015. <http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/Sivut/default.aspx>

Ikävalko, E. 1995. Käytännön tiedottaminen yhteisöviestinnän käsikirja. Gummerus: Jyväskylä.

Ilvonen, A. 2011. Miten vaikutan? - Kansalaistoimijan vaikuttamisopas. OK-opintokeskus: Helsinki.

Juholin, E. 2013. Communicare! - Kasva viestinnän ammattilaiseksi. Management Institute of Finland MIF: Helsinki.

Juholin, E. 1999. Sisäinen viestintä. Helsinki: Infoviestintä.

Kaira, J. 2015. Entisen Nummi-Pusulan kunnanvaltuuston puheenjohtajan sähköpostikeskustelu 8.5.2015.

Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Juvenes Print: Tampere.

Karjalohjan kunta. 2012. Tilinpäätös 2012. Tasekirja.

Keinänen, J. 2014. Yhteisöllisyyden haasteet FI4. Atena: Jyväskylä.

Kenni, M. Lehtinen, T. Lundström, I. & Rantakokko, J. 2009. Vallakas - Kuntalaisen vaikuttamisopas. Suomen kuntaliitto: Helsinki.

Kohi, A., Liuskari, M., Palo, H., Päivärinta, K. & Vihervä, V. 2011. Forum 1 - Uusi yhteiskuntatieto. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu.

Korhonen, N. & Rajala, R. 2011. Viestinnän prosessointi - Koreografia kaaokselle. Talentum: Helsinki.

Kortetjärvi-Nurmi, S., Kuronen, M. & Ollikainen, M. 2011. Yrityksen viestintä. Edita Prima Oy: Helsinki.

Koskela, M. & Passoja, S. 2007. Kansalaisena Suomessa ja Euroopassa. WSOY Oppimateriaalit Oy: Helsinki.

Koski, A. 2008. Monikuntaliitokset. Suomen Kuntaliitto: Helsinki.

Koski, A., Kyösti, A. & Halonen, J. 2013. Kuntaliitokset suurennuslasin alla. Suomen Kuntaliitto: Helsinki .

Kuntalaki. 17.3.1995/365.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950365?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kuntalaki#L1P4>

Kyttälä, K. 2015. Entisen Nummi-Pusulan kunnanhallituksen puheenjohtajan sähköpostikeskustelu 4.6.2015.

Lauslahti, S. 2003. Menestyvä kunta. WSOY: Helsinki.

Lehervo, T. 2015. Entisen Karjalohjan kunnanhallituksen puheenjohtajan sähköpostikeskustelu 3.6.2015.

Lohjan aluetoimikunnat 2015. Viitattu 13.4.2015.

<http://www.lohjanaluetoimikunnat.fi/home/ld-alueiden-kartta>

Lohjan kaupunki. 2010. Lohjan palveluverkko 2018. Lohja.

Lohjan kaupunki. 2015a. Viitattu 12.8.2015.

http://www.lohja.fi/default.asp?kieli=246&id_sivu=11&alasivu=11

Lohjan kaupunki. 2015b. Viitattu 10.5.2015.

<http://www.lohja.fi/default.asp?sivu=1&alasivu=1&kieli=246>

Lohjan kaupunki. 2015c. Viitattu 3.5.2015.

http://www.lohja.fi/default.asp?kieli=246&id_sivu=2662&alasivu=2662

Lohjan kaupunki. 2015d. Viitattu 3.5.2015.

<http://www.lohja.fi/default.asp?alasivu=1427&kieli=246>

Lohjan kaupunki. 2015e. Viitattu 1.4.2015.

http://www.lohja.fi/default.asp?kieli=246&id_sivu=1731&alasivu=1731

Lohjan nuorisopalvelut. 2015. Viitattu 10.5.2015. <http://www.lohjannuorisopalvelut.fi/>

Luksia. 2015. Viitattu 6.6.2015. <http://www.luksia.fi/>

Luostarinen, M. 2013. Mediayhteiskunnan suurten tapahtumien dramatiikkaa. Books on Demand: Norderstedt.

Löytänä, J. & Korteso, K. 2011. Asiakaskokemus - Palvelubisneksestä kokemusbisnekseen. Talentum: Helsinki.

Metsämuuronen, J. 2009. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteessä. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.

Nummi-Pusulan kunta. 2012. Tilinpäätös 2012. Tasekirja.

Pahkinen, E. 2012. Kyselytutkimusten otantamenetelmät ja aineistoanalyysi. Jyväskylä University Printing House: Jyväskylä.

Partanen, H. 2014. Lohjan kaupungin talousjohtajan haastattelu 10.11.2014. Lohjan kaupungintalo Monkola, Lohja.

Perheentupa, J. 2015. Lohjan kaupungin hallintosihteerin haastattelu 26.2.2015. Lohjan kaupungintalo Monkola, Lohja.

Perustuslaki 11.6.1999/731.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=perustuslaki>

Pirkola, H. 2012. Vetovoimainen kunta. Kuntatalon paino: Helsinki.

Pohjanheimo, E. 2012. Johda ihmistä - Sosiaalipsykologiaa johtajille. Talentum: Helsinki.

Reinboth, C. 2008. Johda ja kehitä asiakaspalvelua. Tammi: Helsinki.

Saari, A. & Einesalo, J. 2013. Sammatin kuntaliitostutkimus. Laurea-ammattikorkeakoulu: Lohja.

Soinio, E. 2014. Lohjan kaupungin kehittämisjohtajan haastattelu 10.11.2014. Lohjan kaupungintalo Monkola, Lohja.

Suomen kuntaliitto. 2013. Viestinnän avaimet kuntien muutostilanteissa. Kuntatalon paino: Helsinki.

Suomen kuntaliitto. 2015a. Viitattu 19.1.2015.

<http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/kuntaliitokset/Sivut/default.aspx>

Suomen kuntaliitto. 2015b. Viitattu 14.4.2015.

<http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/kuntaliitokset/rakennelaki/Sivut/default.aspx>

Tyry-Salo, S. 2004. Kunnan viestintä. Hakapaino Oy: Helsinki.

Uudenmaan joukkoliikenneinfo 2015. Viitattu 20.4.2015.

<http://www.uudenmaanjoukkoliikenne.fi/fi/lohja>

Vaalilaki 2.10.1998/714.

[https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714?search\[type\]=pika&search\[pika\]=%C3%A4%C3%A4nest%C3%A4minen#L1P2](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714?search[type]=pika&search[pika]=%C3%A4%C3%A4nest%C3%A4minen#L1P2)

Vesterinen, J. 2014. Committed to customers - A 5-step model for delivering great customer experiences. Suomen Liikekirjat: Saarijärvi.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa - määrällisen tutkimuksen perusteet. Tammi: Jyväskylä.

Åberg, L. 2006. Johtamisviestintää! - Esimiehen ja asiantuntijan viestintäkirja. Gummerus: Jyväskylä.

Kuvat

Kuva 1: Lohjan kartta (Lohjan aluetuomikunnat 2015)	14
Kuva 2: Esimerkki strukturoidusta ja avoimesta kysymyksestä.	33

Kuviot

Kuvio 1: Teoreettinen viitekehys	8
Kuvio 2: Kuntaliitosprosessin vaiheet (Koski, Kyösti & Halonen 2013, 11).....	11
Kuvio 3: Asukastyytyväisyyden mittausprosessi	35
Kuvio 4: Teoreettisen viitekehysten linkittyminen tutkimukseen	38
Kuvio 5: Teoreettinen viitekehys ja kuntaidentiteetti	40
Kuvio 6: Teoreettinen viitekehys ja asukastyytyväisyys	43
Kuvio 7: Karjalohjalaisten mielipide kuntaliitoksesta	43
Kuvio 8: Karjalohjalaisten suhtautuminen kuntaliitokseen.....	45
Kuvio 9: Nummilaisten mielipide kuntaliitoksesta	45
Kuvio 10: Nummilaisten suhtautuminen kuntaliitokseen	47
Kuvio 11: Pusulalaisten mielipide kuntaliitoksesta	47
Kuvio 12: Pusulalaisten suhtautuminen kuntaliitokseen	49
Kuvio 13: Karjalohjalaisten, nummilaisten ja pusulalaisten mielipide kuntaliitoksesta	50
Kuvio 14: Teoreettinen viitekehys ja vaikuttaminen	50
Kuvio 15: Asukasdemokratia	51
Kuvio 16: Teoreettinen viitekehys ja kunnan palvelut	52
Kuvio 17: Karjalohjalaisten mielipide kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueeseensa	53
Kuvio 18: Nummilaisten mielipide kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueeseensa	54
Kuvio 19: Pusulalaisten mielipide kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueeseensa	55
Kuvio 20: Teoreettinen viitekehys ja viestintä	61
Kuvio 22: Teoreettinen viitekehys ja kehitysideat.....	67
Kuvio 23: Teoreettinen viitekehys ja asukastyytyväisyys ja viestintä	71
Kuvio 24: Teoreettinen viitekehys ja kuntaidentiteetin muutos	73
Kuvio 25: Kyselyyn vastanneiden suhtautuminen lohjalaisuuteen	75
Kuvio 26: Lohjan sijoittuminen kuntaliitosprosessin vaiheissa.....	78

Taulukot

Taulukko 1: Yhteenveto kuntaliitoksien muutoksista	66
Taulukko 2: Väestön ikäjakauma liitoskunnittain (Lohjan kaupunki 2015e).....	76

Liitteet

Liite 1. Karjalohjan kyselylomake	89
Liite 2. Nummi-Pusulan kyselylomake.....	92
Liite 3. Karjalohjan saatekirje.....	95
Liite 4. Nummi-Pusulan saatekirje.....	96
Liite 5. Keski-ikäisten ja ikäihmisten mielipide kuntaliitoksesta.....	97
Liite 6. Miesten ja naisten kanta kuntaliitoksesta	98
Liite 7. Miesten ja naisten väliset erot kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueisiin	99
Liite 8. Karjalohjan palvelukuvio	100
Liite 9. Nummen palvelukuvio.....	101
Liite 10. Pusulan palvelukuvio.....	102
Liite 11. Miesten ja naisten väliset erot lohjalaisuudesta	103
Liite 12. Asuinajan vaikutus lohjalaisuuteen.....	104

Liite 1. Karjalohjan kyselylomake

Mielipidekysely Karjalohjan kuntaliitoksesta

Ikä: _____ vuotta

Sukupuoli: ☐ mies ☐ nainen

Perhekoko: _____ henkilö(ä)

Kauanko olet asunut Karjalohjalla? _____

1. Mitä sinulle merkitsee olla karjalohjalainen?

2. Oliko Karjalohjan liittyminen Lohjaan mielestäsi:

☐ Erittäin hyvä asia ☐ Hyvä asia ☐ Huono asia ☐ Erittäin huono asia ☐ En osaa sanoa

Miksi olet tätä mieltä?

3. Olitko kuntaliitoksen kannalla ennen kuin Karjalohja liittyi Lohjaan?

☐ Kyllä ☐ Ei

Oletko edelleen samaa mieltä?

☐ Kyllä ☐ Ei

4. Koetko voivasi vaikuttaa päätöksentekoon asuinalueellasi?

☐ Kyllä ☐ Ei

Tunnetko Karjalohjan aluetoimikunnan toimintaa?

☐ Kyllä ☐ Ei

Mikä seura / yhdistys ajaa mielestäsi parhaiten Karjalohjan asioita?

Onko seuran / yhdistyksen toiminta mielestäsi riittävää?

☐ Kyllä ☐ Ei

5. Onko oma taloustilanteesi mielestäsi parantunut kuntaliitoksen myötä?

☐ Kyllä ☐ Ei

6. Onko Lohjan tulo- ja kiinteistöveroprosentti mielestäsi sopiva?

☐ Kyllä ☐ Ei

7. Koetko Karjalohjan eläväisenä? ☐ Kyllä ☐ Ei
 Onko yhteistä toimintaa tarpeeksi Karjalohjan ja Lohjan välillä? ☐ Kyllä ☐ Ei
 Onko väestömäärä mielestäsi lisääntynyt alueellasi kuntaliitoksen myötä? ☐ Kyllä ☐ Ei
 Oletko tyytyväinen kaavoitukseen? ☐ Kyllä ☐ Ei

8. Oletko tyytyväinen Karjalohjalla tarjottaviin palveluihin? Laita rasti ruutuun:

	Erittäin tyytyväinen	Tyytyväinen	Tyytymätön	Erittäin tyytymätön	En käytä palvelua
a. Terveystieteiden palvelut					
b. Vanhustenhoidon palvelut					
c. Sosiaalitoimen palvelut					
d. Koulupalvelut					
e. Kirjastopalvelut					
f. Päivähoitopalvelut					
g. Nuorisopalvelut					
h. Kulttuuripalvelut					
i. Liikuntapalvelut					
j. Kiinteistöhuoltopalvelut /Kunnan teiden ylläpito					
k. Kunnan asiakaspalvelupiste					

Voit halutessasi kommentoida palveluita/perustella vastauksesi:

9. Mitä odotuksia sinulla oli kuntaliitoksen suhteen? Ovatko odotukset täyttyneet?

10. Mainitse 3. asiaa, jotka ovat muuttuneet kuntaliitoksen myötä?

Positiiviset

1. _____

2. _____

3. _____

Negatiiviset

1. _____

2. _____

3. _____

11. Olisiko sinulla kehitysehdotuksia /-ideoita Karjalohjan ja Lohjan kuntaliitokseen liittyen?

12. Kerro yleinen mielipiteesi kuntaliitoksesta ja sen toteutuksesta:

13. Koetko itsesi lohjalaiseksi?

☐ Kyllä ☐ Ei

Perustele vastauksesi:

Tämän kyselyn on toteuttanut Laurea-ammattikorkeakoulu Lohjan Yrityslabra
yhteistyössä Lohjan kaupungin kanssa.

Kiitos vastauksestasi!

Liite 2. Nummi-Pusulan kyselylomake

Mielipidekysely Nummi-Pusulan kuntaliitoksesta

Ikä: _____ vuotta

Sukupuoli: ☐ mies ☐ nainen

Perhekoko: _____ henkilö(ä)

Kauanko olet asunut Nummella? _____ Pusulassa? _____

1. Mitä sinulle merkitsee olla nummilainen / pusulalainen?

2. Oliko Nummi-Pusulan Liittyminen Lohjaan mielestäsi:

☐ Erittäin hyvä asia ☐ Hyvä asia ☐ Huono asia ☐ Erittäin huono asia ☐ En osaa sanoa

Miksi olet tätä mieltä?

3. Olitko kuntaliitoksen kannalla ennen kuin Nummi-Pusula liittyi Lohjaan? ☐ Kyllä ☐ Ei
Oletko edelleen samaa mieltä? ☐ Kyllä ☐ Ei

4. Koetko voivasi vaikuttaa päätöksentekoon asuinalueellasi? ☐ Kyllä ☐ Ei
Tunnetko Nummen tai Pusulan aluetoimikunnan toimintaa? ☐ Kyllä ☐ Ei
Mikä seura ajaa mielestäsi parhaiten Nummen / Pusulan asioita?

Onko seuran toiminta mielestäsi riittävää? ☐ Kyllä ☐ Ei

5. Onko oma taloustilanteesi mielestäsi parantunut kuntaliitoksen myötä? ☐ Kyllä ☐ Ei

6. Onko Lohjan tulo- ja kiinteistöveroprosentti mielestäsi sopiva? ☐ Kyllä ☐ Ei

7. Koetko Nummen tai Pusulan eläväisenä? ☐ Kyllä ☐ Ei
 Onko yhteistä toimintaa tarpeeksi Nummi-Pusulan ja Lohjan välillä? ☐ Kyllä ☐ Ei
 Onko väestömäärä mielestäsi lisääntynyt alueellasi kuntaliitoksen myötä? ☐ Kyllä ☐ Ei
 Oletko tyytyväinen kaavoitukseen? ☐ Kyllä ☐ Ei

8. Oletko tyytyväinen Nummella tai Pusulassa tarjottaviin palveluihin? Laita rasti ruutuun:

	Erittäin tyytyväinen	Tyytyväinen	Tyytymätön	Erittäin tyytymätön	En käytä palvelua
a. Terveystieteiden palvelut					
b. Vanhustenhoidon palvelut					
c. Sosiaalitoimen palvelut					
d. Koulupalvelut					
e. Kirjastopalvelut					
f. Päivähoitopalvelut					
g. Nuorisopalvelut					
h. Kulttuuripalvelut					
i. Liikuntapalvelut					
j. Kiinteistöhuoltopalvelut /Kunnan teiden ylläpito					
k. Kunnan asiakas- palvelupiste Nummella					

Voit halutessasi kommentoida palveluita/perustella vastauksesi:

9. Mitä odotuksia sinulla oli kuntaliitoksen suhteen? Ovatko odotukset täyttyneet?

10. Mainitse 3. tärkeintä asiaa, jotka ovat muuttuneet kuntaliitoksen myötä?

Positiiviset

1. _____

2. _____

3. _____

Negatiiviset

1. _____

2. _____

3. _____

11. Olisiko sinulla kehitysehdotuksia /-ideoita Nummi-Pusulan ja Lohjan kuntaliitokseen liittyen?

12. Kerro yleinen mielipiteesi kuntaliitoksesta ja sen toteutuksesta:

13. Koetko itsesi lohjalaiseksi?

☐ Kyllä ☐ Ei

Perustele vastauksesi:

Tämän kyselyn on toteuttanut Laurea-ammattikorkeakoulu Lohjan Yrityslabra
yhteistyössä Lohjan kaupungin kanssa.

Kiitos vastauksestasi!

Liite 3. Karjalohjan saatekirje

18.12.2014

Hyvät Karjalohjan kuntaliitoskyselyyn vastaajat!

Lohjan kaupunki toteuttaa yhdessä Laurea- ammattikorkeakoulun kanssa kuntaliitoskyselyn Karjalohjan kaupunginosan asukkaille. Kuntaliitoksesta on nyt kulunut kaksi vuotta, ja haemme näkemystä siihen, miten kuntaliitos Lohjan kaupungin kanssa on mielestänne onnistunut. Kysely toteutetaan Webropol - kyselynä, mutta vastaajilla on halutessaan mahdollisuus vastata kyselyyn myös paperisena. Kyselyn mukana on vastauskuori, jonka postimaksu on maksettu.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaasi noin 5-10 minuuttia. Toivomme vastauksianne, jotta saisimme luotettavaa tietoa Karjalohjan kuntaliitoksen onnistumisen arvioinnista. Vastauksianne käsitellään luottamuksellisesti.

Kuntaliitoskyselyyn pyydämme teitä vastaamaan 12.1.2015 - 26.1.2015 välisenä aikana.

Kyselyssä yhteystietonsa ilmoittaneiden kesken arvomme 50 kpl Neidonkeitaan uimahallin lippuja, 20 kpl kaivosmuseolippuja ja Lohja-aiheisia tuotteita.

Kyselyyn pääset vastaamaan www.lohja.fi/kuntaliitoskysely

Lohjan kaupunki

Laurea ammattikorkeakoulu, Lohja

Hanna-Maria Grandell
hallintojohtaja
hanna-maria.grandell@lohja.fi

Jaakko Sinervo
opiskelija
jaakko.sinervo@laurea.fi

Liite 4. Nummi-Pusulan saatekirje

LOHJAN KAUPUNKI
LOJO STAD

18.12.2014

Hyvät Nummi-Pusulan kuntaliitoskyselyyn vastaajat!

Lohjan kaupunki toteuttaa yhdessä Laurea- ammattikorkeakoulun kanssa kuntaliitoskyselyn Nummi-Pusulan kaupunginosan asukkaille. Kuntaliitoksesta on nyt kulunut kaksi vuotta, ja haemme näkemystä siihen, miten kuntaliitos Lohjan kaupungin kanssa on mielestänne onnistunut. Kysely toteutetaan Webropol - kyselynä, mutta vastaajilla on halutessaan mahdollisuus vastata kyselyyn myös paperisena. Kyselyn mukana on vastauskuori, jonka postimaksu on maksettu.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaasi noin 5-10 minuuttia. Toivomme vastauksianne, jotta saisimme luotettavaa tietoa Nummi-Pusulan kuntaliitoksen onnistumisen arvioinnista. Vastauksianne käsitellään luottamuksellisesti.

Kuntaliitoskyselyyn pyydämme teitä vastaamaan 12.1.2015 - 26.1.2015 välisenä aikana.

Kyselyssä yhteystietonsa ilmoittaneiden kesken arvomme 50 kpl Neidonkeitaan uimahallin lippuja, 20 kpl kaivosmuseolippuja ja Lohja-aiheisia tuotteita.

Kyselyyn pääset vastaamaan www.lohja.fi/kuntaliitoskysely

Lohjan kaupunki

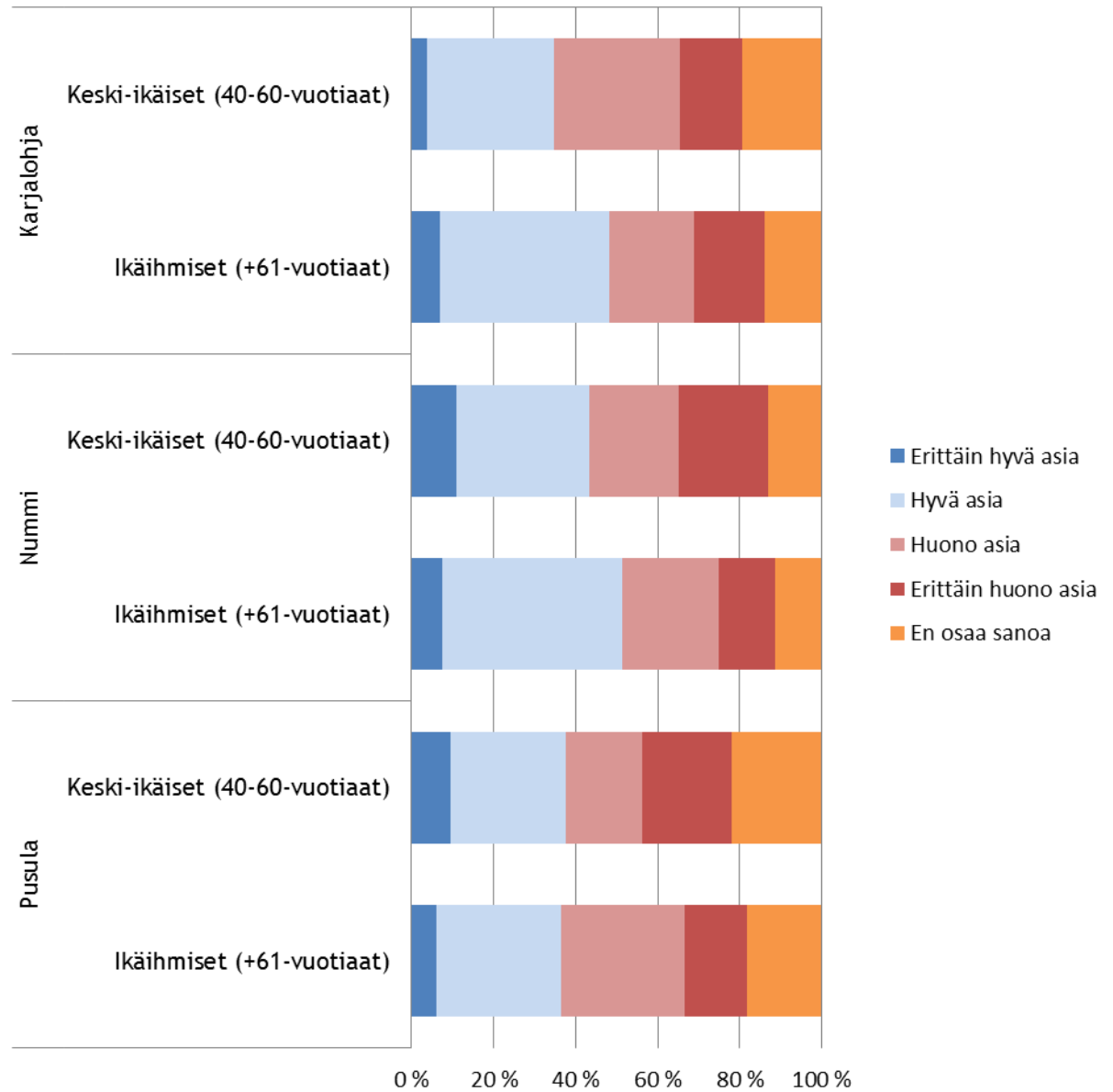
Laurea ammattikorkeakoulu, Lohja

Hanna-Maria Grandell
hallintojohtaja
hanna-maria.grandell@lohja.fi

Jaakko Sinervo
opiskelija
jaakko.sinervo@laurea.fi

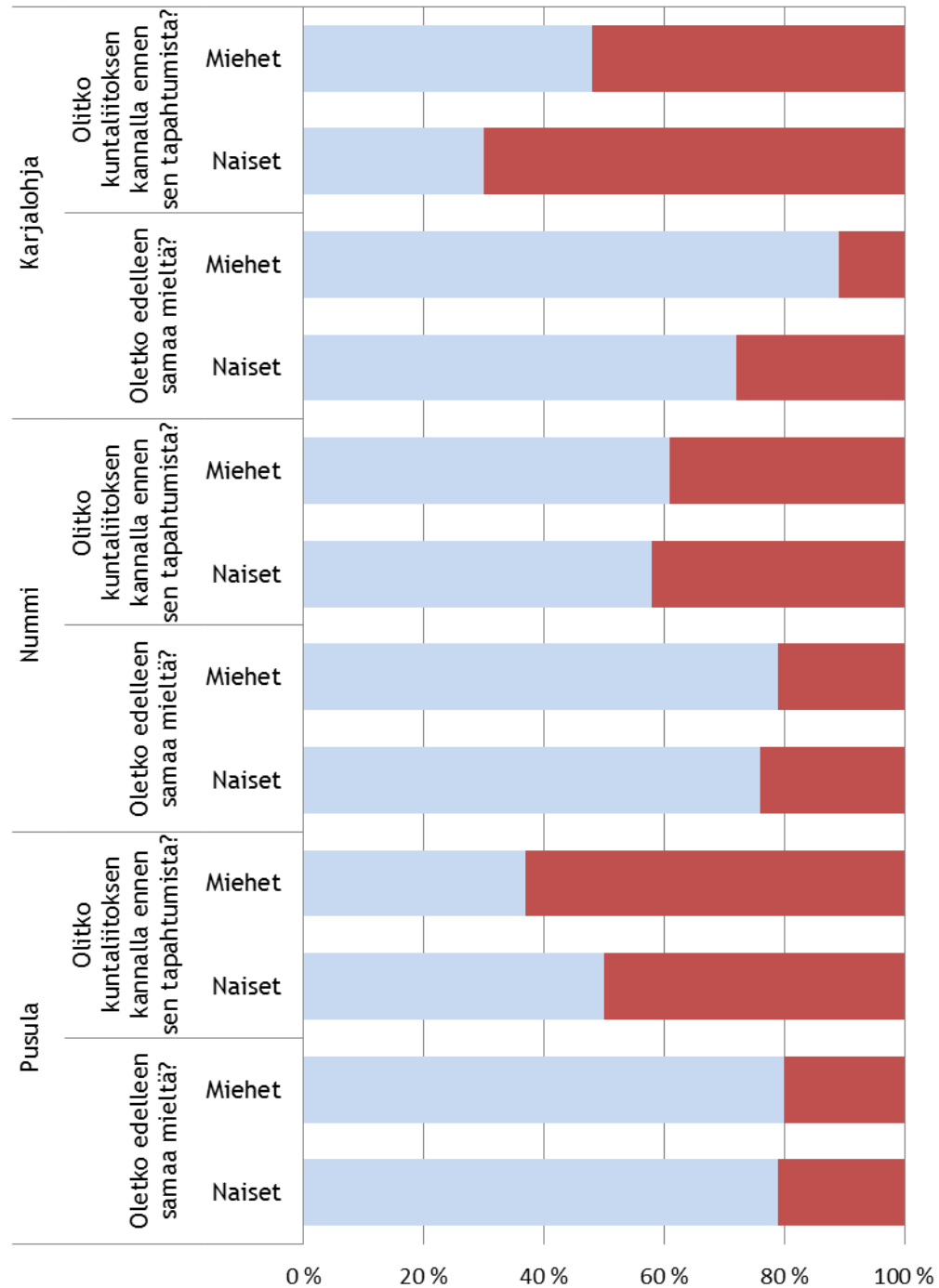
Liite 5. Keski-ikäisten ja ikäihmisten mielipide kuntaliitoksesta

Keski-ikäisten ja ikäihmisten mielipide kuntaliitoksesta

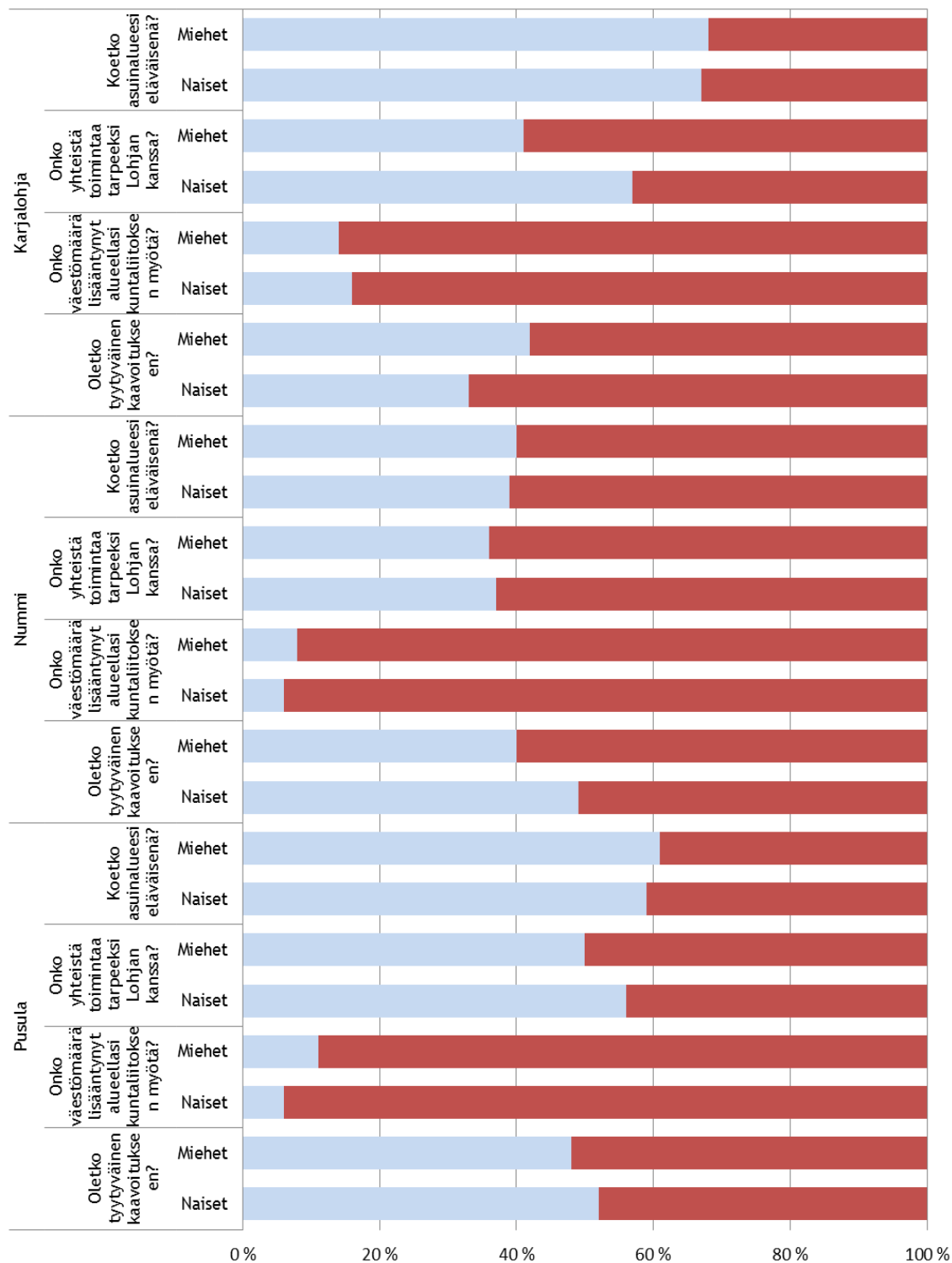
Liite 6. Miesten ja naisten kanta kuntaliitoksesta

Miesten ja naisten kanta ennen kuntaliitosta ja sen jälkeen

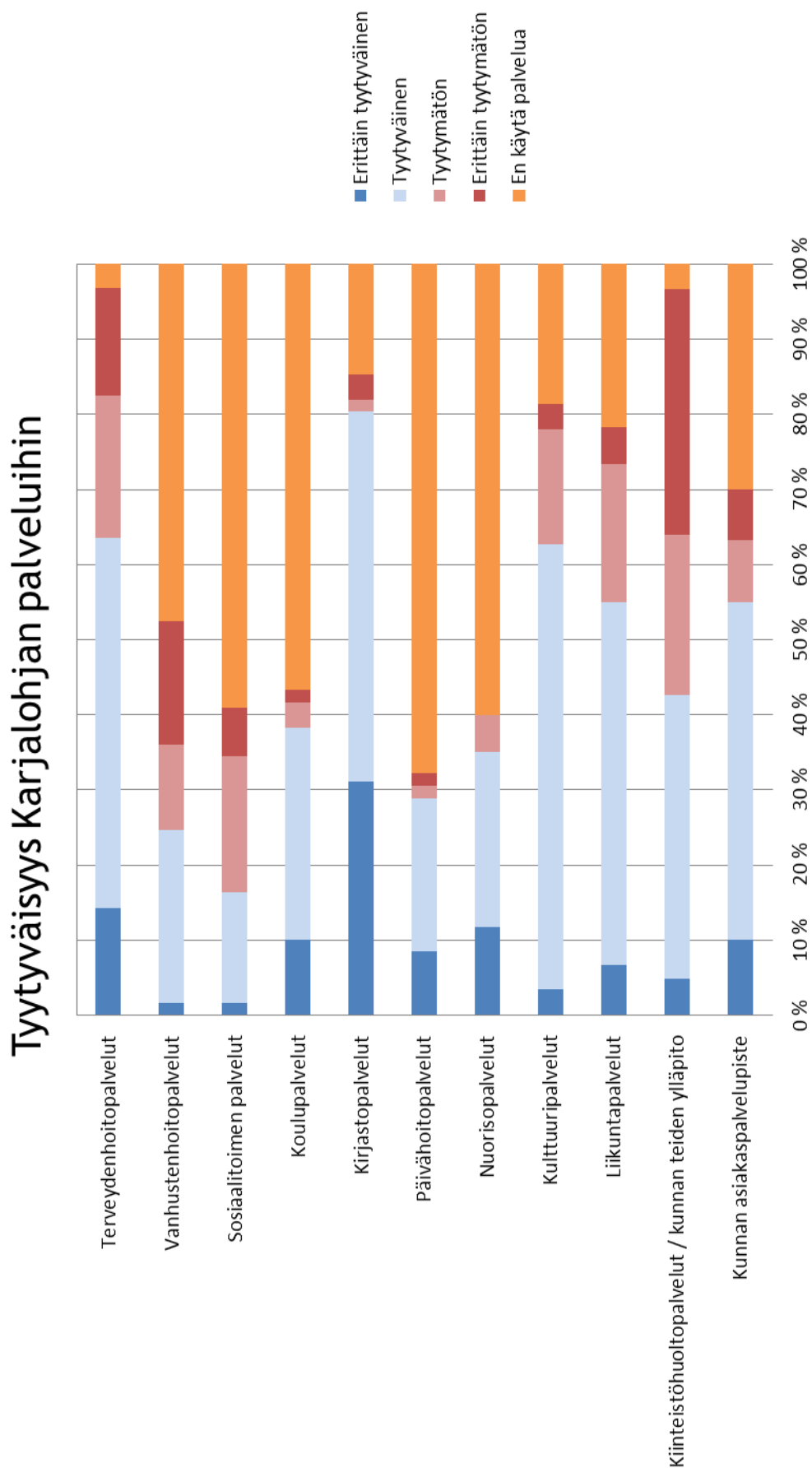

Liite 7. Miesten ja naisten väliset erot kuntaliitoksen vaikutuksesta asuinalueisiin

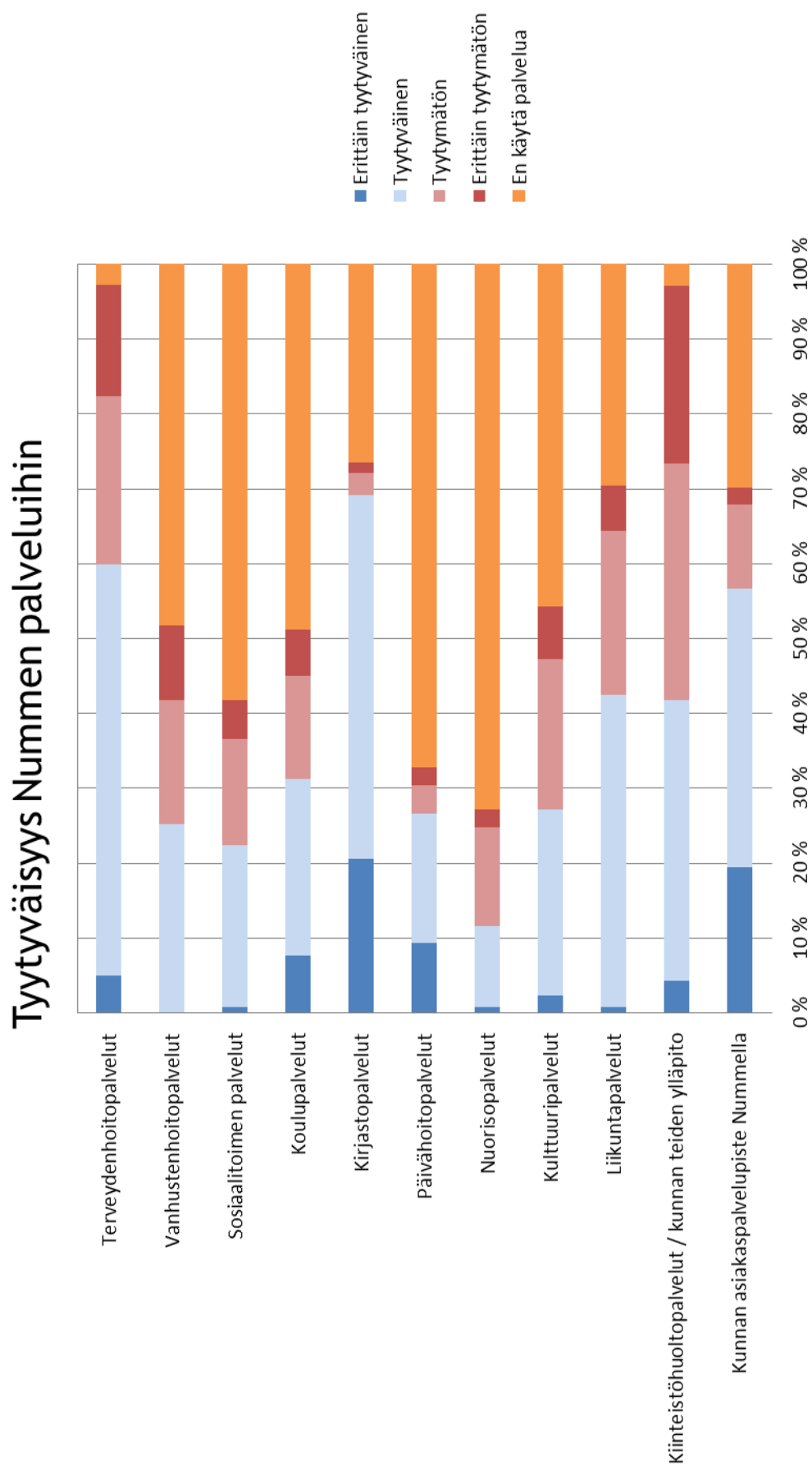
Kuntaliitoksen vaikutus asuinalueisiin. Vertailu miesten ja naisten välillä alueittain

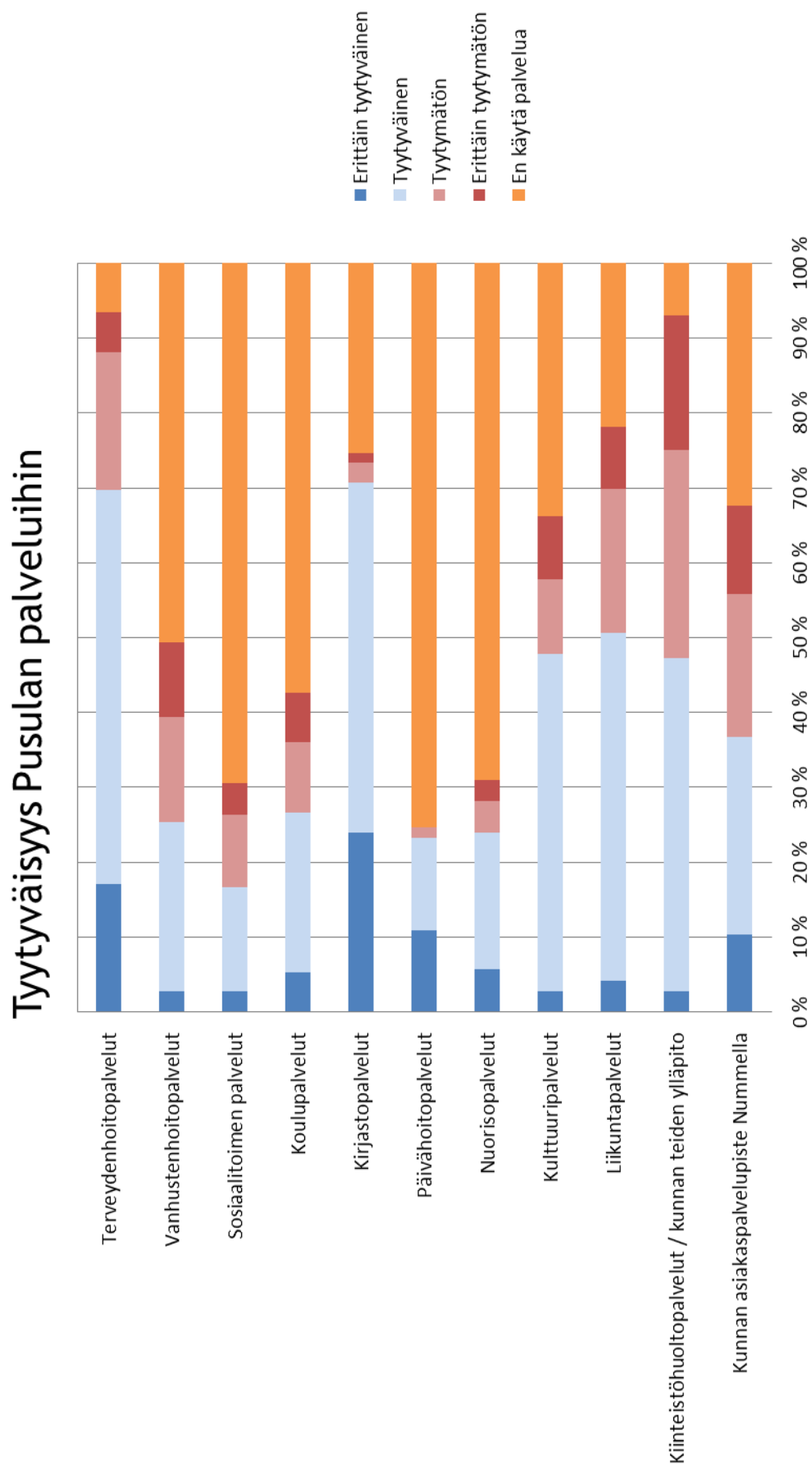
Liite 8. Karjalohjan palvelukuvio

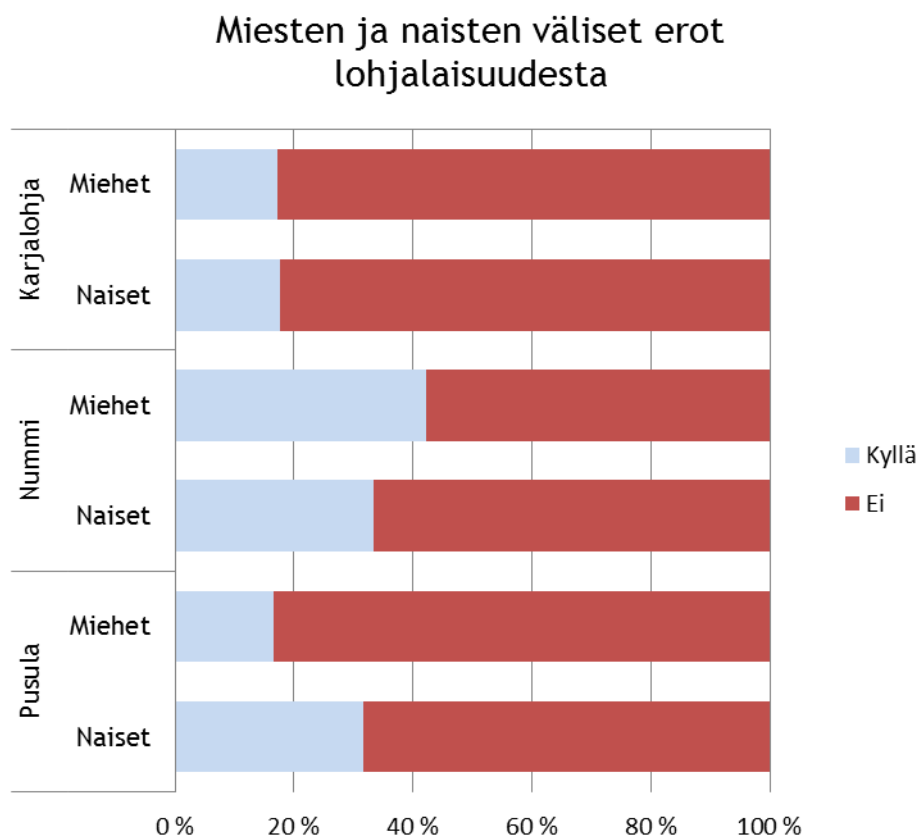
Liite 9. Nummen palvelukuvio

Liite 10. Puskan palvelukuvio

Liite 11. Miesten ja naisten väliset erot lohjalaisuudesta

Liite 12. Asuinajan vaikutus lohjalaisuuteen

